

L/A Viborg
Arkiv reg. C 642 A - 2

Borris Seminarium
1809 - 1814

Indholds Register er bagest i protokollen, - er her indsat som de første sider

Indholds Register

	side
Attest for Andreas Ryholm.....	1
Begjæring til Cancelliet om Sem. halvaarig Indtægt.....	1
Anviisning paa 375 Rdl	2
Forslag at Examen 1809 maa holdes d. 20 og 21. Sept.	2
Svar derpaa fra Directionen	3
Examens Udfald 1809	3
Examens Listerne	4
Do	5
Attester fra Niels Hansen	6
Attester for Peder Kardyb og Amdisen	7
Attest for Jeppe Leegaard	8
Fortegnelse over Seminarister af 2det Jydske District	9
Indberetning om Sem: af Aarhus, Veile og Ribe Amt	10
- - - af Viborg Amt	11
Avertissement i Statstidende om Examen	12
Copie af Dimissions Attest	12
Attester for F. Larsen og H. Jørgensen	13
- for Peder Kardyb	14
- for M. Svenningsen og F. Larsen	15
Døbeattest for S. Sommer og J. Leegaard	16
Cancell. Skrivelse at Seminarister skal paa det Gymnastiske Institut i Kjøbenhavn	17
Svar derpaa	18
Kgl. Resolution Betræffende Seminariets Fremgang	19
Begjæring om Seminariets Indtægter	20
Forslag om Feriernes Forandring	21
Begjæring om Flora Danica og Svar derpaa	22
Cancell. Skrivelse at en Person skal findes til det Gymnastiske Institut	23
Svar at Seminarist Meedom oversendes	24
Attest fra V. Hvidding	25
Brev fra Professor Nactegal	26
Cancellie Skrivelse om en Skolelod	26
Provst Høyer entlediges og Provst Thygesen beskikkes til Directeur ved Seminariet	27
Anvisning paa 425 Rdl. Qvittering derfor	28
Tilstaaelse for modtagelse af Flora Danica	29
Attest for S. Sommer	29
Attest for H Jørgensen	30
Forslag at Examen maa holdes d 19 og 20 Sept.	30
Examens Udfald	31
Examens Liste	32 - 33
Attest for J. Nygaard	34
- for J. Dahl	35
Attester for L. Kjær og V. Jacobsen	36
Døbeattest for A. Ryholm (Pedersen)	37
Indberetning om Seminarister til Sessionen i Viborg	38
- om Seminarister af 2. Jydske District	39
- - - af Veile og Ribe Amter	40
Begjæring om Forhøielse i Seminariets Indtægter	41
Attest for A. (Pedersen) Ryholm	42
Attester for J. Nygaard	43
Kongel. Resolution om Seminariets Fremgang	43 - 44
Kgl. Skrivelse med Anviisning	44
Sangbøger for Seminariet	45
Indberetning om Anviisnings Modtagelse	45
En Jordlod til Seminariet kan ikke faaes	46 - 49

	side
Cancellie Skrivelse om Hjorts Sangbøger	50
Rentekammer Skrivelse om 4 Bistader	51
Døbeattest for N. Urup (Olesen), Jens Nygaard og J. Dahl (Nielsen)	52
Attest for O. (Hansen) Bæk og Amdisen (Amdi Henriksen)	53
Et Gratiale paa 50 rdl., - Qvittering derfor	53
En Anvisning paa S: Indtægter, - Qvittering derfor	54
Attest for L. Kjær og M. Svenningsen	55
Om Seminariets Examens Bestemmelser - og Svar derpaa	56
Om Examens Udsættelse	57
Udfaldet af Examen	58 - 59
Examens Lister	60 - 61
Værnepligtige af 2det Jydske District	62
Niels Kjær vil overlade en Skolelod	63 - 67
Værnepligtige af Viborg og Hjørring Amter	68
- af Veile og Ribe Amter	69
Attest for D. Danielsen	69
- for samme	70
Ansøgning om Gratiale	71
Attest for V. Qvorning (Jacobsen)	72
Brev med Gratiale	72
Qvittering derfor	73
Om Bistaders Indkjøb	73 - 74
Kgl. Resolution om Sem: Fremgang	75
Svar hvorfor Seminarister ikke ere Befordrede	76 - 77
Forslag at Meedom maa blive Underlærer	78 - 81
Meedoms Examensliste i Gymnastik	82
Brev fra Nachtegal	83
Regnskab for Meedom i Københ.	84
Seminariets halvaarige Indtægter	85
Qvittering derfor, samt for Gratiale	85
Directions Brev om Joh. Lauersen	85
Svar derpaa	86
At Justitsraad Lange maa hæve S. Indtægter	86
Og Meedom maa Beskikkes til Lærer	86
Svar derpaa	87
Svar paa Forslag om Jordlodden	89 - 92
Placat om Seminaristers Ansættelse til Skolelærer og Kirkesangere	93
Om Seminariets Indtægter	94
Attester for S. Heilesen	95
Om Gageforbedring ..... (95)	96
Forslag om Jens Nielsen af Debbelmose	97
Et almindeligt reglement for Seminarier	98
Svar derpaa	99 - 100
Svar at Examen maa holdes d 23 og 24 Sept. (1812)	101
Betaling for 4 Bistader	102
Cancellie Skrivelse at S: halvaarige Indtægter ere betalte til Justitsraad Lange	103
Om Gevæhrer fra Fredericia	103
Meedoms Løn med Gratiale	103
Examens Udfald .....(1812)	104
Examenslister	105
Attester for M. Blak	106
Attester for G. Larsen	107
Brev med 20 Gevæhrer	107
Værnepligtige af 2det Jydske District	108
Begjæring om S: Indtægter	109
Brev til Fischer om P. Eising (Christensen)	109 - 110
Svar derpaa	111
Brev til Cancelliet om P. Eising	112

	side
Pastor Købkes Forslag	115 - 116
Betænkning derover	117 - 119
Brev til G. M. (General Major) Juul om P. Kjær	119 - 121
C. Visbyes (Nielsen) Ansøgning	121
Attester fra C. Nielsen (Visbye)	122
Cancelliet henviser C. Nielsen til Borris Seminarium	122
Directions Skrivelse med hans Ansøgning	123
Svar derpaa	124
Cancellie Skrivelse om Pastor Købkes Seminarister	125
Cancellie Resolution Betræffende Semin. Fremgang	126
Fra Directionen sendt 4 Bikuber	126
Skrivelse til Directionen om P. Eising (Christensen)	127 - 130
Ansøgning til Kongen om P. Eisings Fritagelse	130 - 131
Attester for J. Alrum (Graversen Aae)	132
og D. Møller (=Dynes Pontoppidan Hansen Møller)	132
Cancel. Placat om P. Eisings Fritagelse for Krigst.	133
Attest fra P. Kirkegaard	134
Examens Udfald 1813	135
Examenslister	136 - 137
Circulaier, at Seminarister skulle lære Handelsplanters Dyrkning	138
Betænkning derover	139
(Dines Pontoppidan Møller	140)
Forespørgsel om Placat af 27. Sept. 1813	140 - 141
Sessions Erklæring	142
Til Sem: Directionen i den Anledning	143 - 144
Attester for Ch. Lidgaard (Christensen) og P. Kirkegaard (Jensen)	145
Attester for P. Kirkegaard	146
Cl. Resolution om Betaling for N. Jessen maa udbetales paa Ringkjøbing Amtstue	146 - 147
Brev til Directionen om Seminaristernes Bortreise i Krigs Uroligheder	148
Attester for Ch. Lidgaard og P Eising	149
Indberetning om Seminariets Fremgang i 1813	149 - 152
Seminariets halvaarige Indtægter	152
Ny Placat om Seminaristers Udskrivelse	153 - 154
Begjæring at Betaling for N. Jessen maa anvises paa Ringkjøbing Amtstue	154
Brev om Examens Bestemmelse	155
Forespørgelse til Cancelliet om N. Jessen maa dimitteres efter 1 Aars Ophold paa Seminariet	156
Cancellie Skrivelse at dette Col. har Corresponderet med Finantz Collegiet om Betaling for N. Jessen	157
Brev til Provst Brøndsted i Horsens	157
Cancellie Tilladelse at N. Jessen maa dimitteres	158
Cancelliet forlanger en fuldstændig beretning om Seminariet	158 - 159
Attester for Rasmus Pedersen Randlev	159
Examens Udfald 1814	160
Examens Lister	161 - 162
Værnepligtige af 2det Jydske District	163
Fuldstændig Indberetning om Seminariet	175
Cancellie Skrivelse med Professor Olufsens Danske Landoeconomie	176

Da Niels **Andreas Jensen** her af Byen har forlangt sit Testimonium vitæ, meddeles det ham herved som følger.

Da han i Vinteren 1804 - 1805 gik til Confirmand-Underviisning, var han den flittigste af dem alle, og udmærkede sig ved Tænksomhed. - Siden den Tid er han mig fordeelagtig Bekjendt for sin private Flid i Regning, hvortil han, paa liden Hjælp nær, har fremhjulpet sig selv. At han ikke har kunnet prøve paa at underviise Andre er fordi jeg ingen Skole holder, var end Districtet nok saa lidet, kan antage, der er saa ung og saa lidet kan imponere den han skulde styre.

I Øvrigt haver hans Opførsel altid svaret til mine Forventninger og hans agtbare Faders Ønsker.

Thyregodlund den 2den Januari 1809

S. A. Winther

#

Underdanigst P. M. !

Da 11te Juni Termin nu nærmer sig, fordrister jeg mig at udbede sædvanlige Bevaagenhed, at Seminariets halv-aarige Indtægt 375 maatte som forhen blive mig gunstigt anviist hos **Madame Rindum i Ringkiøbing** af Stemplet Papirs Intraderue

For ikke hver Gang at forvolde det høie Collegium den med en Anviisning forbunden Uleilighed, vover jeg underdanigst at indstille, om der ikke maaske for Fremtiden kunde føies den Anstalt at Madam Rindum, kunde tilstilles en almindelig Ordre til, hvert Aars 11te Juni og 11te Decb., at udbetale Mig 375 rdl., mod min Qvittering, som da igjen ved hendes Regnskab for Stemplet Papir, kunde tages for Gyldig. Dog jeg forstaaer ikke om det kan være gjørligt

Borris d. 8de Juni 1809

underdanigst

Krarup

Til

Det Kongelige Danske Cancellie

P. M. !

Under 8de dennes har jeg det Kongelige Danske Cancellie tilskrevet Directionen for Borris Skolelærer Seminarium saaledes:

Cancelliet har herved tjenstligst at tilstille Directionen indsluttede endosserede Anviisning, hvorefter Hr. Krarup vil af Madam Rindom i Ringkjøbing vorde udbetalt Borris Skolelærer Seminarii halvaarige Indtægter, som til sidst afvigte 11te Juni Termin ere forfaldne, med 375

Ved at Communicere Deres Velærværdighed dette, maa jeg tjenstlig tilstille Dem indbemeldte endosserede Anviisning, paa Madam Rindom i Ringkjøbing for hvis Modtagelse jeg forventer Deres Tilstaaelse.

Ringkjøbing Amtshuus d. 17de Juli 1809

Rosenørn

Til Hr Pastor Krarup
I Borris

Underdanig Pro Memoria !

At dette tilsendte Anviisning paa 375 rdl for nogle Dage siden er indløben og pengene mig derefter udbetalte, dette har jeg herved den Ære underdanig at indberette.

Tillige giver jeg Mig herved den Frihed underdanig, at foreslaae, om ikke den her paa Seminariet holdende Examen, maatte berammes til Onsdag og Torsdag d. 20de og 21 September, hvilket synes at være beqvemt, da Maanen i den Uge tilbyder sit fulde Lys for hjemreisende Naboer. Til min Efterretning udbeder jeg, jo før jo kjærer de Høie vedkommende nærmere bestemmelse herom

Borris Præstegd., d. 28 Juli 1809 underdanig

Krarup

Til
Den Høie Direction for Seminariet
I Borris

P. M. !

Deres velærværdighed har i behagelig Skrivelse af 28 Hujus foreslaaet, at indeværende Aars Examen paa Seminariet maatte holdes Onsdagen og Torsdagen d 20 og 21 sept. I saadan Anledning meldes tjenstlig at Forslaget Bifaldes.

Directionen for Skolelærer Seminariet i Borris

d. 31 Juli 1809

Moltke Middelboe

Til

Hr Pastor Krarup i Borris

Foresiist den 21de Sept. 1809

Moltke Koefoed Lund

#

Ao. 1809 d. 20de og 21 sept. Blev paa Seminariet i Borris holdt offentlig Examen i Overværelse af undertegnede Direction, tilligemed en Deel af Omegnens Sognepræster, som dertil vare indbudne. - Examens Udfald oplyser efterstaaende Tabel, efter hvilken blev bestemt: at **Søren Nielsen Vorde** udgaaen med Hovedcarakter Udmærket Duelig, **Anders Therkelsen Hauberg** og **Peder Christian Dahlgaard** med Carakter Meget Duelig, **Jens Jensen Ballegaard** og **Frelle Lindberg Frellesen** med Carakter Duelig. **Søren Skaaning** og **Diderich Christian Meiner**, ligeledes af 1st Classe, fandtes derimod ikke Duelige nok til at dimitteres, dog tillades den Første i anstundende Vinter i 3 a 4 maaneder at holde Skole i Borris Sogn under Seminariets Opsyn
Seminariet d. 21de Sept. 1809

Moltke Koefoed Lund

(Skematisk indskrevet i protokollen over 2 sider, side 5 er en fortsættelse af side 4)

Eksamens

1809 d. 20 og 21. September		1	2	3	4	5	6
No	Navne:	Dansk Læsning Grammatik	Religion Bibelsk-Historie	Geographie	Theoretisk Methodik	Catechisation og prakti Methodik	Historie
1	Anders Therkelsen Hauberg	3	3	3	3	2	3
2	Jens Ballegaard	3	3	3	3	2	2
3	Søren Vorde	4	4	3	4	4	4
4	Peder Dahlgaard	3	4	2	4	3	3
5	Frelle Frellesen	3	2	2	3	2	2
6	Søren Skaaning	2	2	3	3	2	3
7	Diderich Meiner	3	1	3	2	2	1

Examens

1809 d. 20de og 21de Septbr		1	2	3	4	5
No.	Navne:	Dansk Læsning og Grammatik	Religion og Bibelsk-Historie	Geographie	Fædrelands-Historie	Pattedyrenes Natur-Historie
1	Lars Hansen Klelund	3	3	3	3	blev
2	Peder Boller Ingstrup	3	2	3	3	ikke
3	Poul Petersen	4	2	3	3	exami-
4	Niels Thyregod	2	1	2	2	nerert
5	Anders Meedom	3	1	3	3	
6	Chresten Caspersen	2	1	2	3	
7	Niels Lindvig	1	1	3	2	

Carachteer Tallenes Betydning: Udmærket = 4
 Roesværdig = 3
 God = 2
 Maadelig = 1

Liste for 1ste Classe

7	8	9	10	11	12			
Natur Kyndighed	Astronomie	Oversættelse af Tydsk	Regning	Calligraphie	Skrivtlige Udarbejdelser	Summa	Sang	Hovedcarachteer
3	3	4	4	4	3	38	mangler Naturgaver	Dimitteret Meget Duelig
3	3	3	3	3	3	34	3	Dimitteret Duelig
3	4	4	4	3	4	45	4	Dimitteret Udmærket Duelig
3	4	3	2	3	3	37	4	Dimitteret Meget Duelig
3	3	2	3	4	2	31	2	Dimitteret Duelig
3	2	3	2	2	2	29	Mangler Naturgaver	
3	2	2	3	2	1	25	4	

Liste for 2den Classe

6	7	8	9	10	11	12	
Astronomie	Oversættelse af Tydsk	Regning	Calligraphie	Skriftlig Udarbejdelse	Summa	Sang	
Blev	3	3	Blev	Blev	18	2	
Ikke	2	3	ikke	ikke	16	3	
Examineret	4	3	efter-	efter-	19	4	
	2	4	seet	seet	13	Mangler Naturgaver	
	2	3			15	3	
	2	3			13	Mangler Naturgaver	
	2	2			11	3	

Ungkarl, **Niels Andersen Hansen**, som 3 Vintre forhen
 udensogns haver afgivet sig med Børns Underviisning, har
 ogsaa i denne Vinter under sit Skolehold i Spandeth af-
 lagt saadanne Prøver paa Lyst, Fliid, Sagtmodighed og
 naturlig Anlæg til Underviisnings Faget, der beretti-
 ge til det Haab, at han ved nærmere hensigtsmæssig Dannelse
 engang kan blive en meget duelig Skoleholder, og det saa
 meget meer, som hans Vandel baade i og udenfor
 Skolen fortjener al Berømmelse.

Spandeth d. 14de Marts 1809   S. Fog

Foreviseren **Niels Andersen Hansen** af Spandeth
 Sogn, som ønsker at danne sig til Skolelærer Embede,
 er paa Forlangende examineret af Mig, og har derved
 givet Prøver paa godt Nemme og naturligt Anlæg
 til Skoleunderviisningen, saavel som paa Øvelse i
 Skrivning og Regning, og fortjener at anbefales
 til høiere Understøttelse for at opnaae førnævnte
 sin Attraa og bestemmelse.

J. F. M. Rasmus
 Brøns d. 17de marti 1809   Herrids Provst
 L. S

#

Foreviseren **Peder Jacobsen** Karbyb, er Søn af Jacob Kardyb,
 Sogndegn for disse menigheder, har som omgaaende Skoleholder
 holdt Skole i Tastum Bye her i Kobberup Sogn i Vinter i
 annexet Fellingberg i 3 Vintre

I dette sit anbetroede Skolehold har han viist de kjen-
 deligste Prøver paa grundig Kundskab i sin Christendom, saa-
 velsom gode Naturgaver og udmærket Fliid, hvilket de
 ham Betroede give overbevisende Prøver paa, der har
 gjort ham værdig til sine Foresattes som Forældrenes Kjær-
 lighed og Yndest - saa jeg paa bedste Maade vil have ham
 recommenderet, saasom dette haabefulde unge menneske
 giver sikkert Haab om: at han i Fremtiden vil blive
 er duelig Skolelærer.

Gravers Thorbull
 Kobberup Præstegaard   Stedets Sognepræst
 D. 25 Sept. 1809

Efter Begjæring af Foreviseren **Amdi Henriksen**,
Degnen Henrik Amdisens Søn af Hvorlev meddeles
denne Attest til Deres Velærværdighed Hr. Krarup:
at bemeldte Amdi Henriksen har, i 2de Vintre
holdt Skole i Hvoeslev Bye til min og menighedens
Fornøielse, ligesom og at Herreds Provsten ved sin
Visitats har fundet sig vel fornøiet med hans udøven-
de Undervisning. - De gode Gaver han Besidder, vil
upaatvivlelig tiltage under Dem til Deres desto større
Fornøielse. Attesterer Hvorslev d. 30te Sept. 1809
Tolstrup
Hvorslev Sognepræst
L. S.

At **Jeppe Christensen** af Nebel Sogn og Bye har i en 6 Aars
Tid, deels i Houstrup Bye Henne Sogn, deels i Lønne
Sogn holdet Skole, og derved som Skoleholder erhvervet
sig, ved sin Undervisning, baade Sognefolkens
Forældrenes, som ogsaa mit Bifald og særdeles Fornøielse
saa at jeg i denne henseende som Præst meget nødig vilde
give Slip paa ham. Men da han nu er antaget
ved Seminariet i Borris, for der at erholde i
sin Tid større Færdighed i Skolevidenskaber, og maa-
ske i dette vigtige Fag at blive Staten en Duelig og
virksom Mand, saa er det jeg herved paa det Bedste
vil have ham, som en ikke ganske uvidende Person i
Christendom, Regning og Skrivning, anbefalet til de
respective herrer Lærer ved bemeldte Seminarium,
og af Hiertet ønsker ham Lykke og held til større og
større Fremgang, og ved Fliid at opnaae det
Maal, hvortil han higer, nemlig: at blive en duelig
Skolelærer
Henne Præstegaard d. 4de Sept. 1809
Grundtvig
Sognepræst for Henne
og Lønborg Menigheder
L. S.

**Fortegnelse
over de Værnepligtige Borris Seminarister
af 2det Jydske District**

<u>Sogn:</u>	<u>Lægd:</u>	<u>No:</u>	<u>Navne:</u>	<u>Fødested:</u>	<u>Alder:</u>	<u>Vedtegning:</u>
Aale	17	39	Therkild Andersens Søn Anders	Hauberg	18	d. 21 Sept. d. A. Dimitteret med Attest af Directionen som udlært
Borris	41	1	Chresten Olesens Søn Niels Christian	Stier	20	Opholder sig her paa Seminarieret
		2	Niels Chrestensens Søn Chresten	Tarp	20	Begge disse har faaet Dimissions Attest af 21 Sept d. A. som udlært
			Mads Jensens Søn Jens	Tarp	19	
		181	Chresten Jørgensens Søn Søren	Bjerghuus	20	Opholder sig paa Seminarieret
		182	Degnen Jens Dahlgaards Søn Peder Christian	Lomborg Degnebolig	21	har faaet Dimmissions Attest af 21. Sept. d. A. som udlært
		188	Degnen Ingstrups Søn Peder Boller	Harboøer Degnebolig	-	opholder sig paa Seminarieret

---

Nebel	Jeppe Christensen	
Borch	Søren Christensen Sommer	Disse 5 ventes i næste Uge at ind- indkomme paa Sem- nariet
Lyhne	Hans Jørgensen	
- -	Frands Larsen	
Karbye paa Mors	Mads Svenningsen	

Rigtigheden af ovenstaaende bevidner
Borris d. 29. Sept. 1809   **Krarup**   L. S.

Anmærk. Efterat dette var afsendt ankom **Jeppe Chrestensen**
af Nebel, af hvem erfares at han hører til Ribe Amt

Anmærk. Derimod burde paa denne Liste været anført Peder Peder-
sens Søn **Poul Christian** af Debbellose, for hvem
siden efter blev indsendt en Løs Attest

Underdanig Indberetning

Ifølge Cancellie Skrivelse af 7de Novembr 1807 om
Seminaristerne i Borris
af
Aarhus, Veile - og Ribe Amter

A, Følgende blev d. 21de Sept d. A.
dimitteret med Attest, som udlært

Aarhus Amt: **Jens Jensen Abildballegaard af Hornborg Sogn**

B, Følgende opholder sig endnu her paa Seminariet

Veile Amt: 1, **Chresten Caspersen af Sindberg Sogn**
Lægd No 76, No.19

2, **Niels Andreas Thyregod, af Thyregod Sogn**
Lægd No 69

Ribe Amt: 3 **Lars Hansen Klelund, No 8 af**
Lindknud Sogn, lægd No 22

4 **Anders Christensen Meedom, af**
Ølgod Sogn

Rigtigheden af Forestaaende, bliver herved under
Haand og Segl Attesteret

Borris Præstegaard d. 3die Octob. 1809

Krarup

Forstander for Seminariet i Borris

Til
Den Høie Landmilice Session
For Aarhus, Veile og Ribe Amter

Anmærk. Efteraf dette var afsendt ankom::

Chresten Jepsens Søn, **Jeppe af Nebel Sogn**, Lægd No 48 i
Ribe Amt, for hvem siden blev meddeelt Løs Attest

**Underdanig Indberetning
om Seminaristerne i Borris
af Viborg Amt**

- A, Følgende Person blev d. 21de sept d. A. herfra
Dimitteret med Udmærkelse
Søren Nielsen af Vorde Sogn i Nørreliung Herred
Søelimit
- B, Følgende ere nu til 1ste Octobr d. A. indkomne
- 1, Degnen Henrik Amdisen i Hvorslev i
Houlberg Herred **hans Søn: Amdi**
  - 2, Degnen Jacob Kardyb i Kaaberup Sogn i
Fjends herred ved Skive **hans Søn: Peder**
  - 3, **Mikkel Christensen** i Hvidding Bye i
Vorning Sogn i Synderliung Herred
staaende i Qvorning Lægdsrulle

Disse anførte 3 Personer opholder sig endnu her som
Lærlinger, dette bliver herved Attesteret

Borris Præstegr d. 9de Octob 1809

C. J. L. Krarup

Forstander for Seminariet i Borris

Til Den Høie Landmilice Session
for Viborg Amt

#

**Avertissement i Tillæg til den Danske Statstidende
No 97 Mandagen d. 2den Octob. 1809**

Den 20de og 21de Septembr blev paa det Jydske Skolelærer
Seminarium i Borris, udi Directionens og
En Deel Præsters Overværelse holdt offent-
lig Examen. Efterat samme var tilendebragt,
blev 7 Seminarister dimitterede med følgende Carachterer

1, Søren Nielsen Vorde	Udmærket Duelig
2, Chresten Nielsen Kausgaard,	Udmærket Duelig
3, Anders Therkelsen Hauberg	Meget Duelig
4, Peder Christian Dahlgaard	Meget Duelig
5, Jens Madsen Gosvig	Meget Duelig
6, Jens Jensen Ballegaard	Duelig
7, Frelle Lindberg Frellesen	Duelig

Hvilket herved efter Sædvane Bekjendtgjøres
Borris Præstegaard, d. 25 Septembr 1809

Krarpup

Dimissions Attest

Directionen for det Kongelige Skolelærer-Seminarium
i Borris i Riber Stift, samt Lærerne ved samme
Gjøre hermed Vitterligt:

At Seminaristen N: N: , har ved offentlig Examen paa Seminariet i Borris d: N: N: ,
N: N: godtgjort: at han besidder den for en Landsbye-
Skolelærer fornøden Indsigt og Duelighed, hvorpaa han
har aflagt saadanne Prøver, at han for hver Videnskab især blev tilkjendt de paa efterfølgende
Liste anførte Characterer, hvorefter hans Hovedcharacter blev bestemt:

N: N:

Ovennævnte Seminarist bliver desaarsag herved
fra Seminariet dimitteret og anbefales Forekommende som en værdig Landsbye-Skolelærer

side 13

naar han med stadig Fliid vil anvende den paa Seminariet Lætre Underviisningsmethode, hvilket herved
paalægges ham, ligesom fremdeles at forøge sine Kundskaber og hermed at foreene den samme N: N: Vandel,
som han her paa Seminariet har ført.

I øvrigt paamindes han og herved ikke at forsømmen de ham ved Reglementet for Seminariet paa-
lagte Pligter i Følge den herhos vedhæftede Udskrivt.

Dette Alt til Stadfæstelse under vores Underskrift.

Seminariet den N: N: N: N:

Aar 1787 den 26 August blev Hans Jørgen Adamsen af Nørhede i Lyhne Sogn, hans Søns Daab Confirmeret her i Lyhne Kirke, da han tilforn var hjemmedøbt og kaldet **Hans**

At dette saaledes findes anført i Lyhne Sogns Døbebog attesteres af

Qvong Præstegaard
D. 27 Sept. 1809

F. Bloch
Sognepræst for
Qvong og Lyhne
L. S.

#

Frands Larsen Lyhne, som nu er antagen i Seminarie Skolen i Borris, har i 2de Vintre informeret Børnene i Meils og Blaxmark. - Og vi kan ikke med Sandhed bevidne andet, end at han har været een af de bedste Skolelærer vi har havt. Det Bevidnes af os underskrevne

Laurids Christensen   Thomas Pedersen   Mikkell Pedersen
Sognefoged
Meils d. 28 Octob 1809

Foranstaaende gode Vidnesbyrd, kan jeg med Fornøielse bekræfte, og derhos ønske: at dette unge Menneske, som

har saa megen Anlæg til at blive en god Skolelærer, maa i Seminariet, som har optaget ham til Underviisning og Anførsel i det saa vigtige Skolefag, bliver destobedre dannet

Varde d. 29 Octob. 1809

Beck
Sognepræst

#

At Foreviseren **Peder Jacobsen Kardyb** har holdt Skole her i det nordre District af Landsognet til Skive, og ved samme Skolehold, i Skoleaaret, fra Pedersdag 1808 til samme Tid 1809, erhvervet sig baade Beboernes og min fuldkomneste Tilfredshed

Dette bliver herved, paa Forlangende attesteret
Skive 1809 d. 30te Septembr.

Leth
L. S.

Foreviseren af dette Skudsmaal, **Peder Jacobsen Kardyb**, en Søn af Jacob Kardyb Sogndegn for disse Menigheder blev den 2den Octobr 1803 af Mig Confirmeret, Søndagen derefter antaget til Herrens Bord. Fra Christendommens Kundskabs Side, gav han Beviis paa grundig Oplysning, saavel da, som siden i de 3 Aar han har holdt Skole her i disse Sogne. - Hans sjældne Gaver til at oplyse den ham betroede Ungdom, saavel som hans sædelige og meget Christømmelige Forhold, gjorde ham agtet og elsket af Alle. - saa jeg vil ønske oprigtig, at Gud altid vil bevare dette haabefulde unge Menneske, paa Dyds og Sædeligheds Veie !!

Han besøgte Herrens Bord sidste gang her i Kobberup Kirke d. 3te April D: 4 p Pasc. h. an., hvilket herved bevidnes

Kobberup Præstegaard
D. 6te Nov. 1809

Gravers Thorbull
Sognepræst for Kobberups
og Feldingberg Menigheder i
Fiends Herred, Viborg Stift
L. S.

Rørbek Sogns ministerialbog Pag 19 udviser: at Anno 1787 d. 14 Octobr, havde Faderen Jacob Kardyb, da Degn i Rørbek en Søn til Daaben, som blev kaldet **Peder**. Hvilket at være overenstemmende med Kirkebogen bevidner med Haand og Segl.

Rørbek d. 1ste Nov. 1809   S. Ørum
L. S.

#

Da Foreviseren **Mads Svenningsen**, Barnfød i Karbye Sogn paa Morsøe, og nu med Amtspas forlader sin Føde-Egn og Bye, er af Mig Skudsmaal begjærende, men ikke har stemplet Papir ved Haanden, hvorpaa samme lovformelig kan afgives, saa meddeles ham dette herved indtil videre: at han stedse her i Menigheden har udmærket sig ved et stille, anstændigt og Christeligt Forhold, saa jeg med Grund, paa det Bedste tør anbefale ham til Alle og Enhver, ønskende derhos at han fremdeles maa tiltage i det Gode, og stedse blive Gud og Dyden tro.

Sidste Gang var han en Gjæst ved Herrens Bord i Karbye Kirke ved Paasketid d. A. testerer

Karbye Præstegaard d. 27 Sept. 1809

Obel   Sognepræst
L. S.

At en Søn af Lars Jensen i Nørhede Bye i Lyhne Sogn ved navn **Frands** blev født sidst i Januari Maaned Aar 1787, det bevidnes af os undertegnede

Qvong Præstegaard d.17de Octobr 1809

Hans Jørgen Adamsen, Søren Christensen

Ovenmeldte **Frands Larsens** Daab findes ikke i Lyhne Sogns

side 16

Døbebog anført, men hvad ovenstaaende tvende troeværdige Mænd af Nørhede i Lyhne Sogn, herpaa have bevidnet anseer jeg for at være fuldkommen troeværdigt

Qvong Præstegaard
Ut supra

F. Bloch

#

Anno 1790 Søndag Septuagesima havde Christian Sommer Lauridsen en Søn til Daaben i Sønder-Borch Sognkirke, som blev kaldet **Søren**, - Saaledes rigtig extraheret af Døbebogen attesteres herved

Fogtmann

Sønder Borch Præstegaard
D. 28 Dec. 1809

Præsoh: et Pastor
L. S.

#

At Ungkarl **Jeppe Christensen Leegaard** af Nebel Sogn og Bye er fød d. 20 januari 1887 og døbt i Nebel Kirke Dom: 3tie p. Epiph: d. 21 Januari samme Aar det bevidner

M. Høyer

Nebel Præstegaard d. 30te Decemb. 1809

#

Det Kongelige Danske Cancellie har under 18de Nov. d. A. tilskrevet Os saaledes:

Under 3die septembr s.A. tilmeldte man Directionen for Skolelærer Seminariet i Borris at Hans Majestæt under 1ste Octob næstforhen havde resolveret, at **Professoren i Gymnastiken Nachtegal**, skulde nyde 300 rdl aarlig, imod at han blandt andet forbandt sig til, at tage i fri Underviisning et saadant Antal Seminarister

fra udenbyes Seminarier, som med Lyst og Evner maatte attraae Kundskab og Færdighed i Gymnastiken, for i sin Tid at give Underviisning i de Skoler, der maatte vorde dem anfortroede m. v.

Da Professor Nachtegal nu for dette Collegium har Yttret, at det vil medtage meget Lang Tid, inden Gymnastiken kan vorde udbredt i Skolerne, dersom ikke et større Antal Seminarister for Fremtiden end hidindtil ville besøge Institutet, hvorhos han tillige har Bemærket, at en Deel af Institutets Udgivter i denne Henseende ere af den Beskaffenhed, at de ligefuldt medgaar, hvad enten Institutet har færre eller flere Elever.

Saa skulde Cancelliet herved tjenstligst anmode velbemeldte Direction om behageligen at ville drage Omsorg for, at flere Seminarister for Eftertiden maatte nyde godt af denne nyttige Indretning.

Dette Communiceres Hr Pastor Krarup til Behagelig Efterretning og mueligste Iagttagelse.

Directionen for Skolelærer Seminariet i Borris
D. 4de Decemb. 1809

Moltke   Middelboe   Rosenørn   Lund

**Underdanigst
Pro Memoria**

Nys afvigte 30te Decemb, havde jeg den Ære igjennem Directionen at modtage Cancelliets skrivelse af 18 Nov. s. Aar, hvorved Directionen for det herværende Seminarium anmodes om, at ville drage Omsorg for, at flere Seminarister for Eftertiden, maatte nyde Godt af den nyt-

tige Indretning, at **Hr Professor Nachtgal** giver fri Underviisning i Gymnastiken. Det sees heraf, at det er det Høie Cancellies Ønske, at, om end ikke alle, saa dog en Deel Seminarister maatte reise til Hovedstaden for at lære Gymnastiken.

Saa Meget, som det er min Pligt, saa inderlig, som det er mit Hjertes Ønske at kunne virke noget til Behag for dette høie Collegium, der har viist Mig og Institutet her saa megen Bevaagenhed, saa lidet seer jeg Mig dog i dette Tilfælde i stand dertil.

At reise i disse Kostbare Tider herfra til Kjøbenhavn, er 40 Mile, og i nogen Tid /: hvor lang Tid sædvanlig behøves, veed jeg ikke /: opholde sig der, koster Penge - 1 a 200 rdl, vilde vel neppe forslaae. - Kuns meget faa af Seminaristerne have til en saadan bekostning Evner, og om Evnerne var hos Enkelte, vil dog som erfares hos disse Lysten mangle, naar ingen Udsigt haves til Erstatning for den anvendte Bekostning paa Reise, Ophold, Klæder, samt Afsavnet af den Løn, som imidlertid andensteds kunde have været tjent. - Vel ere her en 2 a 3 som kunde have Lyst dertil, men disse have ingen Evner.

Efter min ringe Formening kunde Øiemedet lettest opnaaes, naar en Duelig Person blev herfra oversendt for at Lære, hvortil Let blev en at formaae, ifald, som underdanigst haabes det Høie Collegium behagelig maatte vide Udvei til Bekostningen. — Naar han da kom tilbage, kunde han undervise de Øvrige, og naar da tillige de nødvendige Apparater bleve her anskaffede, kunde nogen Øvelse i Gymnastiken, videre bestandig her fortsættes, derved at de meest færdige Blandt de Ældre Seminarister underviiste de Yngre i slige Øvelser, og disse da igjen næste Aar da Nye indtrædende, og saaledes immerfort

de Ældre øvede de Yngre. Nogen Øvelse kunde paa saadan Maade faaes, men naturligviis kan ei ventes den Færdighed som naar der var en ordentlig bestandig Lærer i Gymnastiken. Dog vil jeg troe, at paa denne mindste Bekostelige Maade, kunde erhverves saa megen Gymnastik Kundskab, som siden i en Landsbyeskole kan være anvendelig.

I øvrigt skal fra min Side al muelig Bestræbelse for denne Sag ikke mangle.

Borris Præstegaard d. 6te Januari 1810

Underdanigst

C. J. L. Krarup

Forstander for Seminariet

i Borris

Til

Det Høie Kongelige

Danske Cancellie

P. M. !

Det Kongelige Danske Cancellie har under 23 dennes tilskrevet os saaledes:

Cancelliet har allerunderdanigst foredraget Hs. Majestæt den af den Kongelige Direction hertil indsendte Beretning om Udfaldet af den d. 20 og 21 Sept. d. A. paa Seminariet i Borris afholdte Examen. - **Det har derpaa Behaget Hans Majestæt under 14de d. M., at resolve saaledes:**

Vi have med allernaadigst Tilfredshed heraf erfaret at Skolelærer Seminariet i Borris har forønsket og hensigtsvarende Fremgang.

Denne Allerhøieste Resolution har Cancelliet den Fornøielse at tilmelde velbemeldte Direction til Behagelig Efterretning.

side 20

Dette communiceres Hr Pastor Krarup og Medlærer til behagelig Efterretning.

Directionen for Skolelærer Seminariet i Borris
D. 28 Decemb. 1809

Moltke Middelboe Rosenørn Lund

Til

Dhr Lærer

ved Seminariet i Borris

Underdanigst Pro Memoria !

Den Seminariet her Allernaadigst forundte halvårlige Indtægt af 375 rdl, som sidstafvigte 11te December 1809 var forfalden, udbedes underdanigst at maatte vorde Mig udbetalt, enten ved Anviisning paa Madam Rindum i Ringkjøbing, som forhen, eller paa anden Maade.

Borris præstegaard d. 26 Februari 1810
underdanigst

C. J. L. Krarup

Forstander for Seminariet i Borris

Til

Det Høi Kongelige
Danske Cancellie

Underdanig Pro Memoria

Ifølge Reglementet for Seminariet her § 15, ere Seminaristerne berettigede til 12 Dages Ferier i Kornhøstens Tid. Disse 12 dages Ferie ønsker de gjerne saaledes forandrede, at de 6 Dage heraf maatte henlægges til Høslet-

side 21

tens Ferier, saa at disse bliver 18 Søgnedage i stedet for 12 Dage, og at de øvrige 6 Dage matte henlægges til Paaskeferierne, som pleie at være, Helligdagene, Paaskeløverdage, Onsdagen før og Tirsdagen efter Paaske, som de egentlige Feriedage. Naar nu af disse 6 dage, de 2 dage lagdes til før Paaske og 4 dage efter Paaske, kunde disse Ferier blive fra Palmesøndag til 1ste Søndag efter Paaske

Grundene for deres Ønsker ere følgende:

- 1, De fleste attraaer i Paasken at reise hjem, men for Nogle, som have lang Vei vil Tiden blive dertil for kort, naar Paaskeferierne ikke blive, som meldt, forlængede.
- 2, Da det sædvanligst indtræffer, at der imellem Høslettens og Kornhøstens Ferier ere kun 2 a 3 Uger, er det for Seminaristerne ikke saa ønskeligt eller tjenligt, at den efter Høsletten begyndte Underviisning saa hastig igjen afbrydes, allerhelst paa en Tid, da Examen nærmer sig.

Min Medlærer og jeg har aldeles Intet imod denne forønskede liden Forandring, hvilket ogsaa for mig kan være passelig, da de mange Helligdage og Confirmationer give mig Alligevel nok at tage vare i den Tid. Vel bortfalder ved denne Forandring den Hjælp, som Seminaristerne i Høstens Tid, kunde Yde deres Værter til Formindskelse af Betalingerne for deres Kost, men deels er her paa Egnen en saadan Hjælp ligesaa vigtig i Høslettens Tid, som i Kornhøstens, deels pleie de Fleste i den Tid at reise Bort.

Da nu denne foreslagen, i sig selv ubetydelige, Forandring i Ferietiden ei nøie stemmer overeens med Reglementets Bogstav, skjøndt vel med dens Aand og Hensigt,

side 22

der er at indrette Ferierne til den passeligste Tid, saa har jeg ikke villet indvillige saadant, uden den Høie Directions Samtykke, hvilket udbedes

Borris Præstegaard d. 19 Marti 1810

underdanig

Krarup

Underdanig Efterskrift

Da min Medlærer ønsker at Bibringe Seminaristerne nogle Botaniske Kundskaber, udbedes underdanig, om ikke eet af de Stiftet tilhørende Exemplarer af Flora Danica, maatte gunstig overlades Seminariet her til Brug

Borris Præstegaard d. 19 Marti 1810
Krarup

Efter deres Velærværdigheds begjæring, følger herved 7 Deelee af Flora Danica, med Anmodning, at De for Modtagelse vil meddele Mig Tilstaaelse.

Saasnart disse ere afbenyttede Bedes de remitteret, og flere Deelee skal da blive deres Velærværdighed tilsendt.

Ribe d. 26 Marti 1810   Moltke
Hr Pastor Krarup i Borris

Anmærkning: Der ankom ikkuns 5 deelee; Deres Titler ere: Kobberstykker til Flora Danica 1 ste Hæfte
Kobberstykker til Flora Danica 2det Hæfte
Nomenclator Botanicus til at bruge ved Flora Danica, Indledning til Plantelæren 1ste Part
Indledning til Plantelæren 2den Part

Paa forestaaende Forespørgsel: Pag 20, 21 og 22 hos Seminariets Direction om **Paaskeferiernes Forandring** erholdtes følgende Svar:

” Forestaaende Forslag bliver herved approberet.”

Directionen for Seminariet i Borris d. 26 arti 1810
Moltke   Middelboe   Rosenørn   Lund   Hoyer

Det Kongelige Danske Cancellie har har under 17de d M tilskrevet os saaledes:

Sognepræsten til Borris Menighed Hr Krarup har, som den Kongelige Direction bekjendt, som Forstander og første-Lærer ved det sammesteds værende Seminarium i er hertil indgiven Forestilling, i Anledning af dette Colligie Circulaire Skrivelse af 18 Nov. f. A., om at flere Seminarister for Fremtiden maatte nyde Underviisning i det her i Staden værende Gymnastiske Institut, foreslaaet, at en duelig Person maatte paa offentlig Bekostning til Instituttet oversendes, for der at modtage Underviisning, saa at han, naar han kom tilbage kunde give Underviisning og Øvelse i Gymnastiken for de øvrige Seminarister, der siden bestandig kunde fortsættes, derved at de mest færdige i blandt de Ældre Seminarister underviise de Yngre og disse da igjen næste Aar de nye Indtrædende.

Foranlediget heraf skulde Cancelliet tjenstlig anmode den Kongelige Direction for Skolelærer Seminariet i Borris om, Behageligen at ville foranstalte, at et dertil beqvemt og dueligt Subject, der i Fremtiden kunde være Lærer ved Seminariet i Gymnastiken, til det Gymnastiske Institut her i Staden vorder oversendt, da de dertil fornødne Udgifter herfra skulle paa Forlangende blive anviiste.

Dette Communiceres Deres Velærværdighed til Behagelig Efterretning, med tjenstlig Anmodning at De ville vælge og indsende det forlangte duelige Subject og tilmelde os Valget.

Directionen for Skolelærer Seminariet i Borris

D. 29 Marti 1810

Moltke Middelboe Rosenørn Lund Høyer.

**Underdanigst
Pro Memoria !**

Herved tager jeg mig den underdanige Frihed at indberette, at i Følge det Høie Cancellies Foranstaltning igjennem Seminnariets Direction, oversenders nu Seminaristen Anders Medom til det Gymnastiske Institut i Hovedstaden for at lære Gymnastiken. I de 1½ Aar han har været her paa Seminariet, har han med exemplarisk Opførsel foreenet megen Fliid og Opmærksomhed, og da han til Gymnastiken har Lyst, og, som det synes, gode Naturgaver, har jeg anseet ham for et til Hensigten dueligt Subject. Han reiser nu i Morgen til Colding,

for derfra at gaae med agende Post, som formeenes ei at blive saa kostbart, som med Extrapost.

Til Reisen har jeg forstrakt ham 50 rdl, som vel noget nær i disse dyre Tider dertil vil medgaae. En Vogn herfra til Colding har ei været lettere at faae end 11 rdl, nogle have endog forlangt 15 rdl.

I Følge Gunstige Løvter af 17de Marti: at de fornødne Udgivter skulde paa Forlangende blive anviiste, udbeder jeg underdanigst, at ovenmeldte 50 rdl, tilligemed de sædvanlige 375, i alt 425 Rdl., maae til nu snart forestaaende 11te Juni, bliver mig, som forhen anviiste paa Madame Rindum i Ringkjøbing, som har stemplet Papirs Udsalg.

Borris Præstegaard d. 22 Mai 1810

Underdanigst

Krarup

Til

Det Høie Kongel: Danske Cancellie

Aar 1786 d. 17 Novb. blev i Vorning døbt Gaardmand Michel Christensens Søn af Hviding og kaldet Verner At dette er rigtig Udtog af Ministerial bogen Fol. 49 - Samt at hans meget skikkelige Forældre have, saasnart han kunde have nogen Nytte deraf, holdt ham i Skole, i den bedste her i Sognene, hvor han Bestandig har viist Lyst, og efter Skolevæsnets Indretning her, gjort udmærket Fremgang i Christendoms Kundskab, hvilken han altid har prydet med et meget skikkeligt Levnet, og været sidste gang en Gjæst ved Herrens Bord i Qvorning Kirke 3 Søndag efter Paaske næstafvigte.

Test: Blicher

Stedets Sognepræst

Vorning Præstegaard d. 24 April

L. S.

1810

**Paa et brev fra Hr Pastor Krarup til Hr Professor
Nachtegal erholdes følgende Svar:**

P. M. !

Til Gjensvar paa deres velærværdigheds meget Ærede skrivelse af 20 April, har jeg herved den Ære at meddele Følgende:

1, det er ikke fornødent at den Seminarist der vælges, sendes til nogen bestemt Tid, dog ønskede jeg helst, at det skete inden Juni Maanedes Udgang, til hvilken Tid, naar ellers Veierliget tillader det, Svømmeøvelserne tage deres Begyndelse.

2, Det kan ikke bestemmes hvor længe en Seminarist maa opholde sig her, for at opnaae den fornødne Færdighed, da dette Aldeles kommer an paa et saadan Subjects Konstitution, Lyst og Anlæg,

side 26

De forrige herfra Instituttet dimitterede Seminarister har opholdt sig her hen ved eet Aar

3, Det vilde efter min Formening være rigtigst, at der ved Valget af et Subject blev taget Hensyn til om Seminariet kunde gjøre sig Haab om at beholde ham som Lærer i længere end den for Seminaristers Dannelse ved Seminarierne almindeligen Bestemte Tid, da Seminariet ellers ikkun i kort ville kunne høste gavn af Seminaristens Oplærelse i dette Fag.

I Øvrigt har jeg den Ære at underrette om at de Seminarister der indsendes hertil Institutet blive ifølge Allerhøieste Resolution, indlogerede paa Samme og nyde under deres Ophold her 16 rdl. maanedlig til Underholdning.

Det Civile Gymnastiske Institut

D. 28 April 1810

Ærbødig

Nachtegal

Institutets Forstander

Til
Velærværdige
Hr. Pastor Krarup

**Det Kongelige Danske Cancellie har under
28. April 1810 tilskrevet os saaledes:**

Da Hans Majestæt i Hensyn at fremme blandt Land-
almuen Underviisning i Land oeconomien allernaadigst har befaleet, at der saavidt mueligt skal foranstaltes at der til hvert Skolelærer Seminarium henlægges en Skolelod, hvorved Seminaristerne gives Leilighed til at erholde practisk Kundskab om den bedste og fordeeltigste Maade, paa hvilken en saadan Lod kan Dyrkes og Benyttes, saa skulde man, hvad det Borriske Skolelærer Seminarium angaaer tjenstligst

anmode den Kongelige Direction for samme om Behageligen at ville drage Omsorg for, at ogsaa ved dette Seminarium det fornødne, saasnart mueligt, overeenstemmende med meerbemeldte allernaadigste Befaling maatte iværksættes.

Næst at Communicere Deres Velærværdighed dette til fornøden Efterretning, anmodes De tjenstlig om at ville indkomme med Forslag om hvorledes det befalede snarest mueligt kan opnaaes og iværksættes ved Seminariet i Borris

Directionen for Skolelærer Seminariet i

Borris d. 7 Mai 1810

Moltke Middelboe Rosenørn Lund Høyer

Til
Hr Pastor Krarup i Borris

P. M. !

Da Hrr **Provst Høyer** har begjort sig **entlediget** * fra Meddirectionen over Skolelærer Seminariet i Borris, saa have vi under Dags Dato ei alene indvilget dette, men ogsaa Beskikket den Constituerede Provst Hr **Pastor Tygesen i Skjern til Meddirecteur** for dette Seminarium, som vi altsaa ikke skulde undlade at tilmelde Deres Velærværdighed til Behagelig Efterretning

Ribe d. 7de og Ringkjøbing d. 26 Juni 1810

Moltke Middelboe Rosenørn

Til
Velærværdige
Hr Pastor Krarup i Borris

(* entledigen: =aftrådt)

P. M. !

Deres Velærværdighed modtager her indsluttet en Anviisning paa 425 rdl, at hæve hos Madme Rindum i Ringkjøbing, nemlig til Seminarist Anders Medoms Reise 50 rdl, og resten som sædvanlig

Directionen for Skolelærer Seminariet i Borris
d. 23 Julii 1810

Moltke Middelboe Rosenørn

Til
Hr Pastor Krarup i Borris Præstegr.

Underdanig Pro Memoria

Med sidste Post havde jeg den Ære at modtage den under 23 Julii d. A. mig tilsendte Anviisning hos Madme Rindum at hæve 425 Rdl., hvoraf de 50 rdl til Seminarist Anders Medoms Reise til det Gymnastiske Institut i Kjøbenhavn, hvilken skeete i sidst afvigte Maji Maaned. - Hvilket jeg herved giver mig den Frihed at indberette.

Borris Præstegaard d. 2 August 1810

Underdanig
C. J. L. Krarup

Til den Høie Direction
for Seminariet i Borris

N.B. I dette Brev var indlagt følgende Tilstaaelse:

Underdanig Pro Memoria !

Da Deres Høivelbaarenhed har været saa Gunstig til Brug her ved Seminariet at udlane Exemplaret No 22 af Flora Danica, saa meddeles herved underdanigst Tilstaaelse for Modtagelsen af følgende:

1ste til 21 Hefter inklusive in Fol: med sorte Kobber
saaog 3 Bind in Octavo, nemlig:

Indledning til Plantelæren 1ste og 2den Part og
Nomenclator Botanicus

Borris d. 2den August 1810

Underdanig
Krarup

Til
Høivelbaaren
Hr Kammerherre, Stiftamtmand v. Moltke
Storkors af Dannebrog

Nærværende **Søren**, en Søn af Christian Sommer i Sønder Bork By og Sogn er en meget stille Ung Person, 18 Aar gl., som i nogle Vintre har holdt Skole i Lønborg Sogn, og skal have noget Løfte om at komme paa Skolelærer Seminariet i Borris, til hvilken Antagelse han herved anbefales paa det Bedste

Borch Præstegaard d. 18de Octob. 1808
Fogtmann

At benævnte **Soren Christiansen Sommer** i tvende Vintre har holdt Skole i Vostrup her i Lønborg Sogn og gjort dette til Fornøielse Bevidnes herved efter Begjæring

Lønborg Præstegaard. Datum ut Supra
Bech

At den unge Person **Hans Jørgensen** fra Nør-Heede i Lyhne Sogn i 3 Vintre har holdt Skole i Lydom Sogn for en Deel af Sognets Ungdom og for Møllere Sr. Ulrich Bechs i 1, til min, Forældrenes og enhvers Glæde og Fornøielse, der ønsker Ungdommens frugtbare Underviisning, da han skriver, regner og Læser godt og saavidt mig er bekjendt, fører et skikkeligt og Christeligt Levnet, det bevidnes efter Forlangende

Nebel Præstegaard d. 21 Octob. M. Høyer
1808

En Søn af Jørgen Adamsen i Nør Hede By i Lyhne Sogn, navnlig **Hans**, holdte forrige Vinter Skole i bemeldte Sogn, og jeg kan desangaaende give ham det bedste Vidnesbyrd da jeg fandt ham baade duelig til at lære Børnene som og flittig og paapassende.

Qvong Præstegaard d. 22 Octob: 1808
F. Bloch

Underdanig Pro Memoria !

Herved tager jeg mig den underdanige Frihed at foreslaa, om ikke Examen her ved Seminariet maatte bestemmes til den 19de og 20de september. Hvilket jeg indstiller til de Høie Vedkommendes nærmere Approbation

Borris Præstegaard d. 30 Jun: 1810

Underdanig

Krarup

Til

Den Høie Direction
for Seminariet i Borris

At Directionen ikke har noget imod, at d. 19de og 20de Septembr næstkommende foretages Examen ved Seminariet, det tilkjendegives Hr Pastor Krarup herved til Behagelig Efterretning

Directionen for Skolelærer Seminariet i Borris
d. 7de Julii 1810

Moltke Middelboe Rosenørn Lund Thygesen

S. T.

Hr Pastor Krarup

1810 den 19de og 20de September blev den aarlige Examen holdt paa Seminariet i Borris, Nærværende ved Examen vare undertegnede Directionens Medlemmer, og blev fra Seminariet dimitteret hele første Classe, hvoraf Enhver blev tilkjendt følgende Carachter, efter den Carachterliste, som strax findes indført, saaledes:

No 1, Søren Schonning	Meget Duelig
No 2, Poul Petersen	Udmærket Duelig
No 3, Lars Hansen	Meget Duelig
No 4, Peder Ingstrup	Meget Duelig
No 5, Niels Thyregod	Meget Duelig
No 6, Christen Caspersen	Meget Duelig
No 7, Niels Lindvig	Duelig

Hvilket herved med fælles Underskrift bevidnes:

Borris Seminarium den 20de September 1810

Moltke Rosenørn Lund Thygesen

(N.B. egenhændige underskrifter i protokollen)

Examens Liste

1810		1	2	3	4	5	6	7	8
No	1ste Classe	Inden- ads- læsning	Dansk Sprog- lære	Religi- on og Bibelhist	Geogra- phie	Metho- dik	Catechi- sation	Verdens historie	Natur- historie og Anthropologi
1,	Søren Skonning	4	3	3	3	3	3	4	3
2,	Poul Petersen	4	3	3	3	3	4	4	4
3,	Lars Hansen	3	3	3	3	3	3	4	4
4,	Peder Ingstrup	4	3	3	3	3	3	3	3
5,	Niels Thyregod	2	2	3	3	3	2	3	3
6,	Christen Caspersen	3	2	3	2	3	3	2	3
7,	Niels Lindvig	3	3	3	2	3	2	3	2

Character Tal: 4 Udmærket
 3 Meget Godt
 2 Godt
 1 Maadelig

(listerne fortsætter Pag 33)

Examens Liste

1810		1	2	3	4-
No	2den Classe	Indenads- læsning	Dansk Sproglære	Religion og Bibelhistorie	Verdens- historie
1,	Hans Jørgensen	2	2	2	3
2,	Niels Hansen	4	4	3	3
3,	Peder Karbyb	2	2	3	2
4,	Jeppe Leegaard	3	3	3	3
5,	Søren Sommer	3	3	2	2
6,	Amdi Amdisen	3	3	3	3
7,	Frands Larsen	3	3	2	2
8,	Verner Mikkelsen	2	2	2	2
9,	Mads Svenningsen Torp	2	1	1	2

9	10	11	12	13	14			
Naturlære og Astro- mie	Regning	Oversæt- telse af Tydsk	Calligra- phie	Orto- graphie	Skriftlig Udarbei- delser	Sum-	Sang	Hovedcharacter
3	3	3	3	3	2	43	-	Meget Duelig
4	3	3	4	4	4	50	2	Udmærket Duelig
3	3	3	3	3	3	44	3	Meget Duelig
2	2	3	4	3	3	42	4	Meget Duelig
3	3	3	4	3	2	39	-	Meget Duelig
2	2	3	3	2	4	37	-	Meget Duelig
2	2	3	2	2	2	34	3	Duelig

5	6	7	8	9		
Natur- kyndighed	Regning	Calligra- phie	Ortho- graphie	Skriftlige- udarbejdelser	Sum- ma	Sang
3						
4						
2						
2						
2						
2						
2						
2						
2						
2						

(ingen karakterer her)

Nærværende unge Menneske **Jens Christiansen Nyegaard af Buur Sogn**, som i 2 Vintre har underviist Ungdommen i Buur, har efter den Kundskab jeg efter Omstændighederne har kunnet indhente, da jeg formedelst Skolens lange Frastand, kun faa gange har havt Leilighed at besøge den, efter Evne anvendt megen Flid og Omhu med Underviisningen, som han og udmærker sig med et sædeligt og godt Forhold Han Communicerede sidst d. 31 Mai d. A. Ikke tvivler jeg paa, at han jo under den bekjendte Ædle og værdige Seminarii Forstander Hr Pastor Krarup og øvrige Medarbejderes Veiledning vil kunne dannes til en duelig Skolelærer og ved Guds Velsignelse gavne sit Fødesteds Ungdom. O maatte han med Lyst og Flid gaae frem til dette store Maal. Maatte hans Kundskaber krones med velsignelse og velgjørende Frugter ! Dette mit bedste Ønsker ledsage ham. Gud lade det gaae ham vel.

Gjørding Præstegaard d. 27 Sept. 1810
Veile

#

Nærværende **Jens Nielsen fra Dahl i Fousing**, har altid her i Menigheden ført et skikkeligt Liv og levnet, flittig søgt Guds Huus og der altid fremstillet sig med de øvrige unge Mennesker til Overhøring, hvorved han ikke alene har viist god Christendoms-Kundskab, men og Lærelyst til at forøge samme. Sidst afvigte Almindelig Bededag Communicerede han i Fousing Kirke, og kan da Intet uanstændigt vides, til samme andensteds antages

Ølbye Præstegaard d. 19de Septemb. 1810
Gundorph

Efter Forlangende kan jeg med Sandhed Bevidne: at **Jens Nielsen Dahl fra Fousing**, som sidste Vinter assisterede mig ved mine Skolebørns Underviisning, er bleven mig bekjendt,

som et meget skikkeligt ungt Menneske, der med den Bedste moralske Carachteer, forbandt særdeles Fliid og Lyst til at udvide sine Kundskaber. - Med Fornøielse havde jeg beholdt ham længere hos mig, dersom ikke en forønsket Leilighed var aabnet for ham til at danne sig til sin bestemmelse, som værdig Skolelærer. - Paa det Ærbødigste vil jeg have ham sine Ærede Foresatte anbefalet.

Hjerum Degnebolig d. 23 Sept. 1810

Soren Rohde

Sognedegn for Hjerum og Giemsing L. S.

#

Foreviseren af dette navnlig **Laurids Hansen fød i Jels**, har i nogle Aar været Skolediscipel og i sidst Aar min Medhjælper og Underlærer ved Hoptrups Hovedskole. Han har i den Tid opført sig tro, Lydig og vindskibelig i sine Forretninger. Da han nu agter at drage paa et Kongeligt Seminarium i Borris udi Jylland, saa kan jeg endnu meddele ham dette Skudsmaal, at han har gode Anlæg og især udmærket sig dertil i sidste Aar til at blive Seminarist, saa jeg tror at han i sin Tid vil blive en Brav og Duelig Skolemand

Hoptrup Skole d. 25 Sept. 1810

J. Jensen, Degn og Skolelærer

Foreviseren **Verner Jacobsen**, som er antaget som Seminarist ved Seminariet for Skolelærere i Borris, er fød af skikkelige Bondeforældre i Qvorning Sogn og Bye, Viborg Amt, Nørre Jylland og døbt d. **17de October 1790**, Skriver et Tusinde Syv Hundrede og halvfems-sindstive - - Efterat hans Forældre havde holdt ham flittig i Skole, hvor han ogsaa selv udviste Flid og Agtsomhed, blev han med god Kundskab og Grund i Christendommen Confirmeret i Qvorning Kirke 1ste Søndag after Paaske 1807 og var næste Søndag en Gjæst ved Herrens Bord første Gang, og sidste Gang VI te Søndag efter Paaske

indeværende Aar. Hans Forhold har bestandig været skikkeligt og hans gode Begreb og Lærelyst giver grundet Haab, at han med Nytte vil frequentere Seminariet og i sin Tid blive en Duelig Skolelærer. Det skee !

Vorning Præstegaard d. 28de Sept. 1810

Blicher

Stedets Sognepræst

L. S.

FR. 6 skilling

Aar 1791 den 23 August lode Peder Jørgensen og Hustrue Karen Anders Datter af Vindinge en Søn frembære til Daaben, kaldet Andreas. Altsaa er bemeldte **Andreas Pedersen** 19, siger Nitten Aar gammel, hvilket i Overenstemmelse med Vindinge Sogns Kirkebog, hvilket attesteres

Gauerslund Præstegaard d. 29 Sept. 1810

H. Steenberg

Sognepræst for Gauerslund
og Vindinge Menigheder

L. S.

Underdanig Indberetning
om de sig her i Borris opholdende Seminarister
af Viborg Amt

Til 1ste Octob. 1809 ankom Følgende:

- 1, Degnen Henrich Amdisen i Hvorslev Sogn
I Houeberg herred, **hans Søn Amdi**
- 2, Degnen Jacob Kardyb i Kaaberup i Fjends Herred
hans Søn Peder
- 3, Mikkell Christensen i Hvidding Bye i Vorning
Sogn i Synderlyng Herred **hans Søn**
Verner Mikkelsen. NB. staaer i Qvorning Lægds-
Ruller

Nu til 1ste Octob. 1810 indkomme

- 4, Jacob Andersen i Qvorning Bye og Sogn ved Randers
hans Søn Verner Jacobsen

At ovenanførte 4 Personer opholde sig som Lærlinger
her ved Seminariet, Dette bliver herved attesteret

Borris Præstegaard d. 3 Octob. 1810

C. J. L. Krarup

Forstander for seminariet i Borris

Endnu anmærkes at til **Christen Jensen af Stanghede** ved
Viborg er meddeelt bestemt Løvte om Antagelse her
udi næstkommende Aar 1811

Til
Den Høie Landmilice Session
for Viborg Amt

**Fortegnelse
over de værnepligtige Borris Seminarister
af 2det Jydske District**

Sogn	Lægd	No	Navne	Fødested	Alder	Vedtegning
Borris	41	1	Chresten Olesens Søn Niels Chrestensen	Stier	21	
	41	1	Peder Pedersens Søn Poul Christian	Debbellose	20	Disse 4re blev efter foregaaende Examen af Directio- nen dimitterede d. 20. Sept. 1810
	41	181	Chresten Jørgensens Søn Søren	Bjerghuus	20	
	41	188	Degnen Ingstrups Søn Peder Boller Ingstrup	Harboør- Degnebolig	22	

Her opholde sig

S. Borch			Chresten Lauridsens Søn Søren	Borch Bye	21	
Lyhne	10		Lars Jensens Søn Frands	Nørhede	23	
Lyhne	10		Hans Jørgen Adamsens Søn Hans	Nørhede	23	
Karbye paa Mors	87	22	Svenning Christensens Søn Mads	Torp	22	
Fousing	85	6	Afgangne Niels Andersens Søn Jens	Dahl	20	
Buur			Afgang. Niels Christensen Bertelsens Søn Jens	Nyegaard	21	
Tørring	16		Hans Olesens Søn Ole	Bækgaard	21	

At ovenanførte 4 Seminarister paa Lovbefalet Maade
ere herfra dimitterede, og at de øvrige 7 anførte
opholder sig her paa Seminariet bliver herved under
Embeds Eed attesteret

Borris Præstegaard d. 8de Octib. 1810 **C. J. L. Krarup**
Forstander for Seminariet i Borris
L. S.

**Underdanig Indberetning
over Seminaristerne i Borris
af Veile og Ribe Amter.**

**A, Følgende bleve efter offentlig Examen
af Directionen dimitterede d. 20 Sept. 1810**

Veile Amt 1, Chresten Kaspersen No 19 af Lægdet No 76 Sindborg Sogn
2, Niels Andreas Jensen af Thyregod S. og Lægd No 69

Ribe Amt 3, Lars Hansen af Klelund No 8 af Lægdet No 22 Limknud Sogn

B, Følgende ere endnu Lærlinger ved Seminariet

- 1, Anders Christensen af Medom i Ølgod Sogn
NB. Denne er efter Cancelliets Foranstaltning
i Kjøbenhavn for at Lære Gymnastik, men
kommer derfra tilbage her til Seminariet
- 2, Christen Jepsens Søn Jeppe No 57 af Lægdet No 45 Nebel Sogn
- 3, Ole Nielsens Søn Niels af Urup i Grindsted Sogn No 69

Veile Amt 4, Afgangne Peder Jørgensens Søn Andreas af
Ryeholmgaard i Vinding Sogn Lægd No 19

At ovenanførte 3 Seminarister ere demitterede og at
de øvrige 4 opholder sig ved Seminariet, undtagen
som meldt, Anders Medom, Dette bliver herved
attesteret

Borris Præstegaard d. 5 Oct. 1810

C. J. L. Krarup

Forstander for Seminariet i Borris

Til
Den Høie Landmilice Session
for Veile og Ribe Amter

Underdanigst Pro Memoria !

Da 11te December-Termin nu atter nærmer sig, fordrister jeg mig at udbede, at Seminariets halvaarige Indtægter maae, som sædvanlig Gunstig sendes Mig ved en Anvisning paa **Madame Rindum i Ringkjøbing, som har det Stemplede Papirs Udsalg.** -

Men da Pengenes Værd er nu kuns 1/3 eller 1/4 imod samme Værd paa den Tid, da Seminariets Indtægter i Aaret 1806 bleve Allernaadigst Bestemte, og da Rygtet siger, at andre Kongelige Embedsmænd desaaarsag tør Allerunderdanigst vente at faae deres Gage i rede Penge Allernaadigst forhøiet med 50 procents Tillæg, saa fordrister jeg mig underdanigst at udbede den Naade at dette ogsaa maatte finde Sted i henseende til den os som Seminarii Lærer Allerunderdanigst forundte Løn.

Saae ønskeligt var det og, om de til Seminariets Fornødenheder Bestemte nu utilstrækkelige 50 rdl hvert halve Aar maatte ligeledes forhøies. Ved sidste Regnskab, som d. 21 Sept d. A for Directionen blev aflagt, stod jeg allerede i nogen Forskud og alle Ting ere nu stegne til uhyre Priser. - Lys alene for denne Vinter vil neppe komme under 40 a 50 rdl, ikke at tale om Skrivematerialier etc.

Hidtil har Seminariets halvaarige Indtægter været saaledes Bestemte:

Begge Lærernes Løn a 150	300
Til Lys, Bøger Skrivematerialer 50	50
Til Hjælp for 2de fattige Seminarister 25	<u>25</u>
	I alt 375 Rdl.

Maatte det nu behage det høie Collegium at have den Naade at forøge de 2de første Poster med 50 pro Cent blev det saa 550 om Halvaaret.

At denne min underdanige Begjæring ikke unaadig optages, men

mueligt, Gunstigt Bevilges, vover jeg at gjøre Mig underdanigst Forhaabning om, da jeg forhen har paa de Høie Herrers Gunstige Bevaagenhed havt mange og saa store Prøver, og da Tidernes Medfør og alle Tings Kostbarhed nøder mig til med tillidsfuldt Haab at fremsætte samme.

Borris Præstegaard ved Varde
D. 3 Decemb. 1810

underdanigst
C. J. L. Krarup
Forstander for Seminariet
i Borris

Foreviseren **Andreas Ryholm**, som i sidste Vinter opholdte sig hos mig undertegnede, som Medhjælper ved Vindinge Skole, og har han i bemeldte Tid vist Flid i Skole-Undervisningen, saa jeg for hans gode naturlige Pund, vil have ham paa det Bedste anbefalet til enhver, som maatte behøve hans Tjeneste, og især ved Skole-Underviisningen.

Hvad hans Saligheds Sag angaaer ville S. T. Hr Provst Steenberg Behage herpaa tegnet at meddele ham Skudsmaal.

Vindinge Skole den 6te Octob. 1810

Hans Nielsen
Sogndegn og Skolelærer
L. S.

Forbemeldte **Andreas Pedersen Ryholm**, med hvem ei andet vides end godt, var d. 3die Juni sidstafvigte til Alters i Vindinge Kirke test. i Gauerlund Præstegaard d. 11te Octob. 1810

H. Steenberg
stedets Sognepræst
L. S.

At Foreviseren **Andreas Pedersen Ryholm** i en Tid af et halvt Aar nemlig fra 1ste Nov. 1809 til 1ste Mai 1810 har under min Opsigt været Underlærer ved Vindinge Sogns Skole testerer herved under min Haand og Segl

Vindinge Skole d. 12 Octob. 1810

H. Nielsen
Degn og Skolelærer
(L. S.)

#

Det unge menneske **Jens Nielsen Nygaard af Buur Sogn**, som nu er antaget paa Seminariet i Borris, har foruden de af Mig, i den hans meddelte Attest, anførte 2de Aars Skolehold i Buur Sogn faste Skole, inden forhen 2den aar underviist Børnene ved Omgang. Dette attesteres efter Forlangende af

S. Wejle
Gørding Præstegaard d. 23 Octob 1810

Det Kongelige Danske Cancellie har under den 1. d. M. tilskrevet Directionen for Skolelærer Seminariet i Borris saaledes:

Efterat Cancelliet allerunderdanigst havde foredraget Hans Majestæt den af Directionen for Skolelærer Seminariet i Borris hertil under 8 Octob, gjorde beretning om Udfaldet af den ved Bemeldte Seminarium under 19 og 20de Septemb. afholdte Examen, har det den 23de f. M.. Behaget Allerhøieste samme at resolve saaledes:

Vi have med Allernaadigst Tilfredshed

modtaget denne Allerunderdanigste Indberetning, som et Beviis paa det i Borris værende Skolelærer Seminariums vedvarende gode Fremgang. ” -

Hvilken Allerhøieste Resolution Cancelliet herved giver sig den Fornøielse at tilmelde Bemeldte Direction til behagelig Underretning og Bekjendtgjørelse for Vedkommende

Dette bliver Dhrr Lærere ved Seminariet til Behagelig Efterretning tjenstl. Communiceret.

Directionen for Skolelærer Seminariet i Borris d. 17de Decemb 1810

Moltke Middelboe Rosenørn Lund Thygesen

Til

Dhr. Lærer ved
Seminariet i Borris

#

Det Kongelige Danske Cancellie har under den 12te d. M. tilskrevet Directionen saaledes:

Forstanderen for Skolelærer Seminariet i Borris, Hr Krarup har i en til dette Collegium indsendt skrivelse, anholdt om at Seminariets halvaarige Indtægter maatte sendes ham ved Anviisning.

I Anledning heraf undlades Man ikke herved tjenstligst indsluttet at lade følge en Anviisning paa 375 rd., hvorefter disse Penge kunne hæves

paa Ringkjøbing Amtstue. - Hvad deri samme skrivelse ansøgte Gratification angaaer, da skal nærmere Underretning desangaaende blive Communiceret.

Dette Communiceres deres Velærværdighed til Behagelig Efterretning og indsluttes tillige Anviisningen herved

Ribe den 17 jan. 1811

Paa Dhr Meddirecteurs og
egne Vegne Moltke

E. Skr. Fra Cancelliet er hertil ankommen nogle Pakker, hvorudi Sangbøger for Seminariet, som Posten nægter at modtage. Skulle Leilighed der fra Egnen gives her til Ribe, Beder jeg at Pakkerne maae blive afhentede paa mit Contoir

Moltke

Til
Hr Pastor Krarup

Underdanig Pro Memoria !

Den under 17 Januari d. A. tilsendte Anviisning fra Cancelliet paa 375 Rdl, at hæve paa Ringkjøbing-Amtstue, har jeg havt den Ære at modtage. Dette giver jeg Mig herved den Frihed efter skyldighed at indberette.

Borris Præstegaard d. 28 jan. 1811

Underdanig
C. J. L. Krarup

Til
Den Høie Direction for
Seminariet i Borris

Underdanig Pro Memoria !

Ved skrivelse af 7de Mai, som den 20 Mai f. A., til mig indløb, har Seminariets Høie Direction Behaget at affordre mit Forslag, i Anledning af at Hans Majestæt Allernaadigst har Befalet, at der i Hensyn at fremme blandt Land almuen Underviisning i Land oeconomien, skal, saavidt mueligt, foranstaltes, at der til hvert Skolelærer Seminarium henlægges en Skolelod, hvorved Seminaristerne gives Leilighed til at erholde practisk Kundskab om den bedste og fordelagtigste Maade, paa hvilken en saadan Lod kan Dyrkes og Benyttes

Saa gavnlig som jeg anseer denne Sag, saa meget det vilde Glæde Mig, at see den iværksat, saa gjerne jeg som en tro Undersaat ønsker i enhver Henseende paa mueligste Maade at Bidrage mit til at opfylde min Allernaadigste Konges Landsfaderlige Hensigter. - Saa ugjerne maa jeg dog her tage Mig den underdanige Frihed at tilstaae, at jeg ikke indseer paa hvad Maade ovenanførte Allerunderdanigste Befaling her kan udføres; Thi da Børn, som for at Nyde en bedre Underviisning, søge om Vinteren den Skole, som her ved Seminariet holdes til Øvelse af Semi-

naristerne høre egentlig til Degneskolen - Men da der til Degneboligen fra Arildstid har lagt den fornødne Jord, saa kan dette Districts Beboere, efter Placaten af 25 Nov. 1801, ikke paalægges at udlægge videre Skolejord. Skulde beboerne her i Nabolauget tvinges til at skaffe Skolejord, som vel neppe kunde skee, uden at kjøbe det med stor bekostning, vilde hertil udfordres en ny særskildt Betaling, men denne vilde jeg ikke gjerne ønske, da herved vilde opvækkes megen Uvillie mod Mig, som Seminariets første Aarsag. Desuden vilde her i Nærheden saadan Jord dog ikke været at faae tilkjøbs for nærværende Tid. Havde noget været at faae fat, vilde jeg for egen Regning have kjøbt samme. Hos 3 Beboere har jeg sat Forsøg derpaa, men forgjæves. Hidtil har jeg dog havt noget Haab derom, og dette er Aarsagen hvorfor jeg nu først underdanig indsender dette, hvorfor jeg Beder Gunstigst undskyldt, at jeg dermed saa længe har tøvet, hvilket ingenlunde af Ligegyldighed er skeet.

Var jeg selv raadig over Præstegaardens Jorder, kunde og vilde jeg med Glæde deraf anvende nogle til denne nyttige Hensigts Opnaaelse, men netop i sidste Foraar er Præstegaarden atter paa 6 Aar bort-

forpagtet. Ogsaa har jeg anmodet min Forpagter om Afstaaelse af nogle Tønder Land mod Godtgjørelse men han vægrer sig derved. - Kuns har jeg af Gaardens Agermark forbeholdt Mig 1 Tønde Land

side 48

netop i den hensigt, at jeg deri vilde Dyrke en og anden her paa Egnen ubrugelig Sæd, for at Seminaristerne kunde lære Omgangsmaaden dermed - Saaledes har jeg i afvigte Sommer saaet 5 skpr. Hørfrø, som er en her i Egnen endnu næsten ubrugt Sæd, saa og lidt Hamepfrø, lidt Valmuefrø til Olie, Kartoffler og deslige, hvilke Forsøg jeg agter, eftersom nyttigt befindes at udvirke efterhaanden.

Ved at forbinde en Jordlod med Seminariet i ovenmeldte Hensyn, formener jeg underdanig følgende Burde finde Sted:

- 1, Jordloden maatte ikke være mindre end 6 Td. Land, samlet paa et Sted i Nærheden af Seminariet.
- 2, Loden maatte indhegnes med en Jordvold, beplantet med Piil eller andre Træer.
- 3, Deels for at faae Gjødning, som her aldeles ikke kan faaes tilkjøbs, deels for at vise Omgangsmaaden med Creaturenes Røgt og bedste Afbenyttelse, maatte af Loden underholdes 1 eller 2 Køer, samt nogle Faaer og det helst af den Spanske Race
- 4, For des bedre at Dyrke Jorden, og for at Seminaristerne kunne lære at Bruge saadanne, Burde anskaffes nogle af de nye opfundne, dertil passende, ei alt for kostbare Agerdyrknings Redskaber især Haandredskaber.
- 5, Til Afgrødens Bevaring og til Opholdssted for Creaturene vilde fornøden Huusrum være at anskaffe.
- 6, Til Alt dette at Bestyre, maatte, da jeg hverken har Indsigt nok, eller Tid nok dertil, have en Person, som

side 49

var bleven bekendt med den ny Agerdyrknings Methode. En saadan Person mener jeg kunde bedst bekommes ved at sende herfra et Dueligt Subjekt til Langeland og Taasinge paa ½ Aars Tid.

Alt forestaaende vilde efter mine Tanker være fornødent, naar der af Indretningen skal udkomme noget fuldkomment.

Men høilig beklager jeg, at jeg, som meldt, ikke seer nogen Udvei til at faae saadant i værksat. Jeg har foreslaaet min Forpagter, om han ikke dertil vilde bestemme 6 Td. Land, paa den maade, at hvad Haandarbeidet dertil udfordredes, skulde Gratis blive af Seminaristerne forrettet og Afgrøden deraf skulde han selv beholde, kun at han skulde Dyrke Jorden efter en vis nærmere bestemmende Plan. Men han tør ei dermed Befatte sig, da han, maaske ei uden grund, Befrygter at ved nye Forsøg og en forandret Dyrkningsmaade, kunde muligt, især i de første Aar, Tab blive at lide, hvilket han har ingen Evner til. Jeg har derfor endog tilbuden, at ville selv tage Deel deri med Ham, men forgjæves - Jeg veed derfor pro tempore ingen Raad. Maatte mindste Leilighed aabne sig, skal jeg derpaa være opmærksom, og i saa Fald underdanig indkomme med nærmere Forslag.

Borris Præstegaard d. 31 Januari 1811
 Underdanig
 C. J. L. Krarup
 Forstander for Seminariet

Til
 Den Høie Direction
 for Seminariet i Borris

#

Circulaire

Hans Majestæt Kongen har tilkjendegivet dette Collegium, at Provst Hjort ved Holmens Menighed her af Staden efter Allerhøieste Befaling har forfattet en ny og hensigtsmæssig Sangbog for Soldaterstanden, samt at Hensigten af denne Sangbog vilde fremmes, naar det blev Skolelærerne paa Landet paalagt at øve Ungdommen i de Melodier, til hvilken Sangene ere indrettede.

I denne Anledning undlader man ikke herved tjenstligst at fremsende et Antal Exemplarer af ovennævnte Sangbog til Behagelig Uddeling blandt Seminaristerne og den med Seminariet forbundne Skole.

Det Kongelige Danske Cancellie den 2den Novembr 1810

Kaas

Cold Knudsen Bulow Monrad
 Berner Lassen

Luders

Til den Kongelige Direction
 for det Borriske Skolelærer-Seminarium

Den 24 Febr ankom hertil fra Høivelbaarne Hr Kammerherre Stiftamtmand v. Moltke 150 Exemplarer af ovennævnte Sangbog.

#

Det Kongelige Rentekammer har under 2 Febr 1811 tilskrevet os saaledes:

Ved Resolution af 15de s. M., har Hans Majestæt Bifaldet Rentekammerets Forslag om, at der for den Kongelige Kasses Regning matte anskaffes Bikuber af forbedret Indretning til Seminarierne for Landsbye Skolelærers Dannelse, 3 a 4 for hvert Seminarium og at vedkommende Seminarie Bestyrere Ligeledes for den Kongelige Kasses Regning anskaffer 3 a 4 bistader for hvert Seminarium, for at give Seminaristerne Leilighed til at faae practisk Kyndighed om og Øvelse i Biers rigtige Behandling efter de i Præsten Rønnes Afhandling fremsatte Forskrivter. I Henseende til Bikubernes Anskaffelse, da er Præsten Rønne i dag herfra anmodet om at lade samme forfærdige. Hvad Bistaderne angaaer, da maae vi tjenstlig anmode Directionen for Borris Skolelærer Seminarium, at lade samme anskaffe ved Bestyreren, og naar derefter hertil indsendes Regning over de dertil medgaaede Udgifter, skal samme vorde herfra Godtgjorte.

side 51

Af Pastor Rønnes Veiviisning til at Behandle sine Bier med Klogskab, afsendes med Dags agende Post til velbemeldte Direction 20 Exemplarer til Brug ved Seminariet.

Dette Communiceres Hr Pastor Krarup til Behagelig Efterretning og Iattagelse og forventer Directionen sig i sin Tid Regning over de anskaffede Bistader tilsendt. De 20 Exempl. af Pastor Rønnes Veiviisning etc. følger herved.

Directionen for Borris Seminarium d. 19 Febr 1811
Moltke Middelboe

Den 24 Febr ankom hertil 17 Exemplarer af ovennævnte Pastor Rønnes Veiviisning etc.

Dettes Foreviser Seminaristen **Niels Olesen** fød i **Sønder Urup** her i Grindsted Sogn, er døbt i Grindsted Kirke Aar 1789 den 1ste Juni, hvilket efter Kirkebogen herved Bevidnes

I. S. T. Hr Pastor Baggers Sygdomstilfælde og paa hans Vegne

Grindsted d. 23 Febr. 1811   Poul Christensen
Stedets Degn
L. S.

#

Udi Buur Sogns Kirkebog findes antegnet, at Aar 1789 den 27 September, skriver Aar Et Tusinde, Syv Hundrede, Fiirsindstve og Ni, den Tyvende og Syvende September, havde **Niels Christian Nygaard og Hustrue Maren Christens Datter**, en Søn til Daabs Publication, kaldet **Jens**. Dette Bevidnes herved i Overenstemmelse af Kirkebogen

af

Gjording Præstegaard d. 19 Febr. 1811   S. R. Wejle
Sognepræst

#

I Fousing Kirkes Ministerialbog findes antegnet at Faderen **Niels Andersen og Moderen Ane Johanne Christens Datter fra Dahl i Fousing**, have havt Anno 1790 den 3 Febr, skriver Aar sytten hundrede og halvfemsindstve, den tredje Februari, en Søn til Daaben, som blev kaldet **Jens** - Bevidner

Gundorph

Ølbye Præstegaard d. 17 April
1811

Da det er mig Bekjendt, at Seminaristen **Ole Hansen Bæk**, en **Søn af** Gaardbeboer **Hans Olsen Bæk paa Tørring Mark**, som et ungt Menneske med fortrinlige gode Kundskaber og af Sædelig Forhold, blev af min værdige Formand i Embedet Hr Pastor, Ridder C. N. Krarup, i Aaret 1805 virkelig Constitueret og indsat som Skolelærer i Tørring i **den vanvittige Skolelærer Albrecht Pedersens Sted**, hvilket Embede han med held forestod i ½ Aar, saavel til Sognepræstens som til Forældrenes Tilfredshed i menigheden, saa kan jeg med God Føie meddele ham efter Begjæring dette hædrende Vidnesbyrd

Under min Haand og Segl

Borup

Sognepræst til Aale og Tørring

Aale Præstegaard d. 10de April

L. S.

1811

#

Aar 1792, siger sytten Hundrede halvfemsindstyve og to, Fest 28 Pahchat:, havde Degnen Hendrik Amdisen i Hvorslev en Søn til Daaben i Hvorslev Kirke, der blev kaldet **Amdi Hendriksen**. - Dette Bekræfter under Haand og Segl.

Tolstrup

Hvorslev d. 8 April 1811

Stedets Præst

L. S.

#

Det Kongelige Danske Cancellie har under 20de f. M. tilskrevet os saaledes:

Da de 2de Lærer ved Borris Skolelærer Seminarium, ifølge Hs. Majestæts Resolution af 6te d. M. tilkommer et Gratiale af 75 Rdl for hver af dem, saa skulde Cancelliet herved tjenstligst tilstille Directionen disse 150 rdl, med Anmodning, at samme Behageligen maatte blive de Paa-

gjældende overleverede.

Ved at communicere Deres Velærværdighed dette og tillige lade hosfølge indbemeldte 150 Rdl, skulle vi tjenstlig anmode, at disse maatte blive Vedkommende Lærer tilstillede, og Tilstaaelse for sammes Modtagelse os tilsendt in duplo

Ribe d. 23de May 1811

Koefoed Middelboe

S. T.

Hr Krarup Sognepræst for Borris og FASTER Menigheder

Med forrige Post havde Jeg den Ære fra Directionen
at modtage 150 Rdl, som et Allernaadigst forundt
Gratiale til lige Deling imellem Begge Lærer ved
Borris Skolelærer Seminarium, for hvilke 150 Rdl
med underdanig Taknemlighed in duplo qvitteres

Borris Præstegaard d.4 Juni 1811

Krarup

Forstander for og

Lærer ved Seminariet i Borris

Til Den Høie Direction
For Seminariet i Borris

#

**S. T. Forstanderen for Skolelærer Seminariet i
Borris, Hr Pastor Krarup**

Hosfølgende, Directionen af det Kongel: Danske Can-
cellie, under 22 f. M. sendte Anviisning, hvorefter
de halvaarige Indtægter for Seminariet i Borris
375 rdl, kunne hæves i Ringkjøbing, tilstilles herved
D. Velærværdighed til videre Behagelig Foranstaltning

Ribe d. 1 Juli 1811

efter Ordre paa S. T Directionens Vegne

Ussing

Amanuensis

#

**Underdanig
Pro Memoria**

Den under Dato 1 Juli d. A. fra Directionen til-
sendte Anviisning fra Cancelliet paa Seminariets
halvaarige Indtægt 375 rdl, har jeg havt den Ære
at modtage og disse anviste Penge ere mig nu
af Madame Rindum i Ringkjøbing rigtig udbe-
talte, dette giver jeg mig herved den Frihed
at indberette

Borris Præstegaard d. 12 Juli 1811

Underdanig

Krarup

Til
Den Høie Direction
for Seminariet i Borris

Det unge Menneske **Laurids Kjær**, som nu
opholder sig ved Seminariet i Borris,
en **Søn af** før Gaardmand i Jels, **Claus**
Lauridsen og Anna Chrestine Erichs Datter
er barnfødt i Aaret 1790 den 10de Marti. Dette
Bevidnes efter Jels Sogns Kirkebog af J. Bjørnsen

af
Oxenvad Præstegaard J. Bjørnsen
D. 21 Juni 1811 Sognepræst for Oxenvad og Jels
Menigheder
L. S.

#

Udi Schallerup Kirkes Ministerialbog Fol 236
findes anført: Første Søndag efter Paaske, i Aaret
1787, skriver: Et tusinde, Syv Hundrede, Firesinds-
tyve og Syv, blev **Svenning Christensens og Hustrues**

Kirsten Peders Datters Søns Daab confirmeret i
Schallerup Kirke, som var **kaldet Mads**, Dette Bevid-
nes i Overeenstemmelse med Ministerialbogen

af
Vester Jylbye Præstegaard Schoe
D. 20 Juni 1811 Stedets Præst
L. S.

#

Underdanig giver jeg mig herved den Frihed at fore-
slaae, om ikke Onsdagen og Torsdagen den 25 og
26 Setpember næstkommende maatte, bestemmes
til Examen her ved Seminariet, som i Følge
Reglementet holdes i Slutningen af hvert Aars
September.

Hvorom udbedes den Høie Directions Behage-
lige Resolution

underdanig
Krarup

Til Den Høie Direction
for Seminariet i Borris

Til Gjensvar paa Deres Velærværdigheds meget Ærede skrivelse til Directionen for Seminariet i Borris, angaaende den sædvanlige Examens Bestemmelse, Meldes herved Allertjenstligst, at da her forefaldende Embeds Forretninger forhidrer mig fra at være fraværende, de sidste 14 Dage i September, er jeg med Hr Amtmand v. Rosenørn bleven enig om, at første Examens-

Dag maatte Bestemmes til den 1ste October - og skulle jeg udbede mig af Deres Velærværdighed, Beklageligen at ville meddele Dhrr Gejstlige Medlemmer af Directionen herom, Underretning

Ribe d. 26 Aug 1811 Koefoed

Til
Hr Krarup i Borris

**Underdanig
Pro Memoria !**

Hermed giver jeg mig den Frihed at indberette, at mig er rigtig tilhændekommet Deres Høivelbaarenheds Ærede skrivelse, hvorved Examen her er Bestemt til Tirsdagen den 1ste October, hvilket jeg og har tilmeldt de Hrr Geistlige Medlemmer af Directionen

Den 30 Sept om Aftenen, haaber jeg altsaa den Ære at see Deres Høivelbaarenhed her, og har imidlertid den Dristighed at anbefale mig som

en underdanig hengiven

Borris Præstegaard den 10 Sept. 1811 C. J. L. Krarup

Til
Høivelbaarne
Hr Stiftamtmand Koefoed
i Ribe

Ribe d 19 Septemb. 1811

Efter Deres Velærværdigheds Godhed, skal jeg have den Ære at indfinde mig hos Dem Aftenen førend Examens Dagen i Seminariet. - Men nu møder mig den ubehagelige Omstændighed, at jeg uundgaaelig maa være tilstede ved Land Milice Sessionen i Colding den 30te Sept., den 1ste og 2den October, hvorfra jeg ingenlunde kan undskylde mig, og ligeledes vilde jeg overmaade gjerne overvære Examen i Seminariet, det blev mig, altsaa ei mueligt at komme førend den 3 October om Aftenen

og dersom det ei skulde foraarsage for megen Uleilighed, ønskede jeg Gjerne Examen udsat til den 4 October. - Jeg har i dag med Posten derom tilskrevet saavel Hr Amtmand Rosenørn, ifald han kan komme formedelst Sessions Forretninger, denne Forandring, som og til Dhrr Geistlige medlemmer Hr Provst Lund i Lemvig,

og Hr Provst Høyer i Hee per Ringkjøbing, og bedet Dem opsætte Reisen til Borris til samme Tid. Min særdeles Lyst at være tilstede ved Examen, Bevæger mig til, hellere at Bede den de faa Dage udsat, end at undskylde mig fra at komme, haaber derfor af Deres Velærværdigheds Godhed at samme ei fortrydes paa. Skulle derimod særdeles vigtige hindringer være imod Udsættelsen, Bedes de øvrige Medlemmer Betids derom underrettet og ligledes Mig, der med særdeles Høiagtelse henlover

Deres Velærværdighed
Ærbødigst hengivne
Koefoed

Dersom Hr Biskop Hjort, som med det første ventes, skulde komme hertil inden Examens Dagen den 4 October, tænkte jeg, at han ligeledes gjerne kommer.

#

1811 den 4 og 5 October Blev paa Seminariet i Borris holdet offentlig Examen. Nærværende vare undertegnede Directions medlemmer og bleve fra Seminariet dimitterede følgende med hosføiet Hovedcharacter

No 1, Niels Hansen	Meget Duelig
No 2, Jeppe Leegaard	Meget Duelig
No 3, Amdi Amdisen	Meget Duelig
No 4, Hans Jørgensen	Meget Duelig
No 5, Frands Larsen	Meget Duelig

No 6, Søren Sommer	Duelig
No 7, Peder Kardyb	Duelig
No 8, Verner Hvidding	Duelig

side 59

No 9, Mads Torp kunde ikke i Aar dimitteres, da han ikkun har været 2 Aar paa Seminariet og ikke har holdt skole før han kom ind, da altsaa hans Dimission strider mod Seminariets Reglement 33 §

Borris Præstegaard d. 5 October 1811

P. Koefoed Rosenørn C Koefoed Lund Thygesen

Examens Liste		1	2	3	4	5	6
1811							
No	1ste Classe	Religon og Bibelhist.	Indads- Læsning	Dansk Sproglære	Geogra- phie	Metho- dik	Catechi- sation
1	Niels Hansen	3	3	3	3	3	2
2	Jeppe Leegaard	3	3	3	3	3	3
3	Amdi Amdisen	4	4	3	3	4	4
4	Hans Jørgensen	3	3	3	2	3	2
5	Søren Sommer	2	3	3	3	3	2
6	Frands Larsen	3	3	3	3	4	3
7	Peder Kardyb	2	3	3	2	3	3
8	Verner Hvidding	2	3	2	2	3	3
9	Mads Torp	2	2	2	2	2	2

Character Tal:

(fortsætter Pag 61)

- 4 Udmærket
- 3 Roesværdigt
- 2 God
- 1 Maadelig

Examens Liste		1	2	3	4	5	6
No	2den Classe	Religion og Bib. Hist.	Indenads- Læsning	Dansk Sproglære	Fædrelands- historie	Natur Kyndighed	Udenads- Regning
1	Laurids Kjær	2	3	2	2	blev	1
2	Niels Urup	3	3	3	3	ikke	3
3	Jens Dahl	3	4	3	3	exa-	3
4	Andeas Ryholm	3	2	3	3	mi-	3
5	Verner Jacobsen	3	3	2	2	ne-	3
6	Jens Nyegaard	3	2	2	3	ret	1
7	Ole Bæk	3	2	2	2		1

7	8	9	10	11	12	13			
Histo- rie	Natur kyndighed	Reg- ning	Oversæt- telse af Tysk	Caligra- phie	Orto- graphie	Skriftlige Udarbei- ser	Sum- ma	Sang	Hovedcha- racterer
3	3	4	4	3	3	4	41	3	Meget Duelig
3	3	4	4	4	4	4	44	2	Meget Duelig
3	3	3	3	3	3	4	44	3	Meget Duelig
3	2	3	3	3	3	4	37	3	Meget Duelig
2	2	3	2	2	2	2	31	2	Duelig
3	3	4	3	2	2	3	39	3	Meget Duelig
2	2	2	3	3	3	2	32	3	Duelig
2	2	2	1	2	1	2	24	3	Havde ikke holdt Skole og blev derfor ikke dimitteret

7	8	9	10	11	12		
Calligra- phie	Ortho- graphie	Skriftligt Udarbejdelser	Tydsksk	Geogra- phie	Sang	Summa	
3			3	2		18	Bliver No 5
3			3	3		24	Bliver No 2
3			3	3		25	Bliver No 1
2			2	3		21	Bliver No 3
2			2	2		19	Bliver No 4
2			1	2		16	Bliver No 6
3			1	2		16	Bliver No 7

**Fortegnelse
over de værnepligtige Borris Seminarister
af 2det Jydske District**

Sogn	Lægd	No	Navne	Fødested	Alder	Vedtegning
<u>Ringk. Amt</u>						
S. Borris	7	41	Christen Lauridsens Søn Søren	Obling	22	
Lyhne	10	70	Lars Jensens Søn Frands	Nørhede	24	Disse 3de Blev den 5 Octob. 1811 af Directionen dimitterede som udlærte
Ditto	10	15	Jørgen Adamsens Søn Hans	Nørhede	22	
<u>Endnu opholder sig her:</u>						
Tørring	16	35	Hans Olesen Bæks Søn Ole	Tørring	22	
Fousing	85	6	Niels Andersens Søn Jens	Nørre Dahl	21	
Buur	93	4	Niels Christian Bertelhs. Søn Jens	Nygaard	22	
<u>Thisted Amt</u>						
Karby	87	22	Svenning Christensens Søn Mads	Torp	23	
<u>Ringk. Amt</u>						
Stadil			Gravers Christensens Søn Jeppe	Alrum	23	indkom nu til 1ste Octob. 1811

At ovenanførte 3 Seminarister paa Lovbefalet Maade
Ere dimitterede, og at de øvrige 5 Anførte opholder sig
her som Læringer, dette bliver herved attesteret.

Borris Præstegaard den 16. Octob. 1811
C. J. Lodberg Krarup
Forstander for det Kongelige
Skolelærer Seminarium Borris
L. S.

Underdanig Pro Memoria

Forhen er mig igjennem den respective Direction Communiceret Cancellie Skrivelse af 28 April 1810, Betræffende, at Hans Majestæt i Hensyn at fremme Landoeconomien Allenaadigst har Befalet, at der, saa vidt mueligt, skal til ethvert Skolærer Seminarium **henlægges en Skolelod**, hvorved Seminaristerne gives Leilighed til at erholde practisk Kundskab om den Bedste og fordeelagtigste Maade, paa hvilken en saadan Lod kan Dyrkes og Benyttes.

Efterat jeg paa enhver optænkelig Maade havde søgt at finde Udvei til at foreslaae et eller andet Middel til at faae Hans Majestæts Landsfaderlige Hensigt her ved Seminariet opfyldt, fandt jeg mig dog, imod min Villie nødsaget til under 31 Januari d.A. underdanig at indberette, at jeg aldeles ikke paa den Tid saae mig i stand til efter Høie Ordre at indkomme med noget Forslag i denne Henseende. - Endelig har jeg nu været saa heldig at opdage et Middel til at faae Løvter paa en Jordlod, som under visse Omstændigheder kan blive anvendt paa saadan en Maade at Seminaristerne herved kunde faae practisk Øvelse og Kundskab om den Bedste Jorddykningsmaade, og det endog uden at falde til nogen Bekostning for det Offentlige.

Omstændighederne ere følgende:

I Debbellose Bye her i Sognet omtrent 1/6 Miil fra Seminariet boer en Mand, ved Navn Niels Jensen Kjær, som eier en Gaard af omtr: 4 Td. Hartkorn. - Han har 2de Sønner, hvoraf den Ældste har i nogle Aar, som Rytter lagt i Holsteen, den anden Søn Peder, som Bestandig har været hjemme hos Faderen og troelig hjulpet ham ved Gaardens Drift, staaer nu for Udskrivning næste Aar, men har af mig faaet Løvter om at blive som Lærling her paa Seminariet antagen.

Faderen, som har ingen flere Børn og som formedelst en

næsten altfor overdreven Arbeidsomhed og Kræfternes idelige Anstrængelse Begynder nu at føle sig mærkelig svækket, vil ved at opofre sin eneste tilbageværende Søn til Landets Tjeneste, enten som Krigsmand eller som Skolemand, sættes i megen Forlegenhed og formodentlig finde sig nødsaget til at afhænde Gaarden, hvilken har dog gjerne ønskede Conserveret for en af sine Sønner.

I denne Anledning er det faldet mig ind, at gjøre Manden det Forslag, om ikke, for at beholde i Fremtiden sin Søn hjemme, vilde, saafremt der maa forundes ham samme Frihed fra Krigstjenesten som Seminaristerne, lade Bemeldte sin Søn Peder, paa et Aars Tid drage bort til et eller andet Sted, for at lære den nyere Agerdyrkning, og derefter siden overlade 6 Tønder til at Dyrke som en Jordlod for sig selv til Underviisning for Seminaristerne. - Manden er dertil villig og det end ydermere

paa saadanne Conditioner, som efterfølgende Forslag til nærmere Bestemmelser indeholder.

Maatte da nu, som jeg Allerunderdanigst sikkert haaber det Allernaadigst Behager Hs. Majestæt at forunde meerbemeldte Peder Nielsen Kjær, ligesom Seminaristerne Fritagelse for al Slags Udskrivning til Krigstjenesten, saa formener jeg underdanig, at

Følgende kunde Allernaadigst bestemmes:

- 1, Peder Nielsen Kjær reiser paa egen Bekostning til et eller flere anviiste Steder, hvor han kan lære den nyere forbedrede Agerdyrkningsmaade og Omgangen med de nyere Agerdyrknings Redskaber, desaaarsag han der opholder sig et Aars Tid.
- 2, Naar han igjen kommer tilbage, overlader Faderen Niels Kjær 6 Td. Land a 14000 kvadr. Alen, beliggende, rundt omkring et neden for Gaarden værende Huus. Hvilke 6 Td. Land han for egen Regning lader indhegne til at Dyrkes for sig selv som en Skolelod paa den Bedste Maade.
- 3, Paa denne Lod indhegner han med Lovligt Hegn ligeledes næst ved Huset en Hauge af 4 Skpr Lands Størrelse, hvilken Dyrkes af Seminaristerne. - Hvad derpaa avles og frembringes, vedkommer ikke Eieren men skal tilhøre Seminariet og anvendes efter nærmere Bestemmelser i sin Tid
- 4, Det paa Lodden værende Huus indrettes til de derpaa holdende Creature og Afgrødernes Bevaring.
- 5, Den fornødne Besætning af Creature anskaffer han selv.
- 6, Ligeledes anskaffer han, og siden vedligeholder de nødvendigste og meest passende Agerdyrknings-og Hauge-Redskaber, af nyeste og bedste Opfindelse, dog ei til høiere Sum i alt end 500 rdl. Disse Redskaber skulle bruges til Jordlodder og Huges Dyrkning, saaog uden Betaling udlaanes til Seminaristerne, ifald tillige andensteds i Nærheden af Seminariet bliver Leilighed at bruge dem.
- 7, Det forestaaer sig selv, at ei alene Jordlodden, men og alle der paa værende Indretninger, Creature og Redskaber vedbliver med fuld Eiendomsret at være Niels Kjær selv og hans Arvinger tilhørende.
- 8, Sønnen Peder Kjær, til hvem Faderen i sin Tid vil overdrage Gaarden, skal, naar han har lært det Fornødne vedblive i Fremtiden, indtil anderledes maatte Allernaadigst tillades eller betales, uden Løn eller Betaling aarlig at meddele de sig her opholdende Seminarister al muelig practisk Underviisning om en forbedret Agerbrugs Indretning og Haandgrebene ved nye Redskabers Brug

9, Indtil 36 Aars Alderen vedbliver han aarlig for Landmilice Sessionen at bevise med Attest fra Seminariets Forstander, at han vedbliver at give Seminaristerne Undervisning om en Skolelods Bedste Dyrknings maade.

10, Skulde derimod, efter kortere eller længere Tid, Seminariet blive ophævet, eller forflyttet andensteds hen, da nyder Peder Kjær ligefuldt den ham Allerundernaadigst forundte Fritagelse for Krigstjenester, saafremt han medens Seminariet varede, har opfyldt de ham paalagte Pligter og bliver han i saa Fald af Rullen at udslette

11, Seminaristerne skulle forrette hvad Haandarbeide til Jordloddens Dyrkning Behøves. - Fordelen deraf skulde dog tilhøre Jordlodens Eier, hvor imod han efter Overenskomst med Seminariets Forstander giver Seminaristerne en passende billig Godtgjørelse for deres Arbeide, i Forhold til den Nytte han har deraf, og den Flid de anvender.

12, Alle forhen omtalte Indretninger, saaog Jordens Dyrkningsmaade, samt Redskabers Anskaffelse, skulde skee efter Overlæg med Seminariets Forstander.

13, Peder Kjær skal være pligtig, ved Hjælp af Seminaristerne at holde en nøiagtig Dagbog over hvad der foretages, samt over alle Indtægter og Udgifter med Jordloddens Dyrkning, paa det at det for Seminaristerne og andre kan vorde klart hvad Fordele en forbedret Jorddyrkning indbringer

Foranførte ere omtrent de Bestemmelser, som efter mine Tanker har kunde være passende. - At vedkommende ere villige at samtykke dem, sees af Paategning herpaa. - Meget Glæder det mig at have truffet dette Middel til at see Hensigten med det Aller-naadigste Paabud om en Skolelod her ved Seminariet opfyldt. Vel bliver ikke egentlig Seminariet nogen Skolelod tillagt, men Hensigten kan ligefuldt opnaaes og det uden Udgift for Staten. Underdanig vover jeg derfor til de Høie Vedkommende, at anbefale denne Sag, saa meget mere da det Locale er her ønskeligt, thi neppe er her i Nærheden noget mere passende Sted end netop dette meerbemeldte Huus med omliggende Eiendomme. Endog nogle Træer ere allerede ved Huset til gavnlig Læe for den vordende Hauge. - Hvad Peder Kjær angaaer, da er han et meget skikkelig ungt Menneske, som med udmærket Flittighed og fortrinlig Duelighed til al Slags Bondearbeide, forener en roesværdig Lærelyst, ligesom han heller ikke er ukyndig i Skrivning og Regning og vil stræbe deri at faae endnu lidt mere Færdighed

Spørgsmaal kunne være hvor han skulle reise hen for at lære Landbrug, jeg mener: Først til den Bekjendte indsigtfulde unge Landmand Hr Dalgas paa Margrethelund ved Veile, der er dannet til Landmand paa Thorsenge og hos Thaer, og som jeg bestemt veed er villig til at meddele unge Bønderkarle theoretisk og practisk Kundskab om den nyere Landbrug. - Efter hen ved et Aars Ophold hos ham, kunde han maaske med Nytte reise til Thorsenge og Langeland paa en kort Tid, for at see Indretningerne der.

Gid han snart maatte komme bort ! og Gid vi snart havde ham igjen tilbage ! For at faae Tingene jo før jo bedre i Gang !

Borris Præstegaard d 6 Novembr 1811

underdanig

C. J. L. Krarup

Forstander for Seminariet i Borris

Til

Den Høie Direction for
Seminariet i Borris

Dersom min Søn Peder maa forundes den ommeldte Allernaadigste Fritagelse for al Slags Krigstjeneste, da er jeg villig til at opfylde de her foreslagne Bestemmelser, hvilket efter Hr. Pastor Krarups Forlangende herved tilstaaes.

Niels Jensen Kjær

Underdanig Efterskrift

Den største Vanskelighed jeg har havt at overvinde ved at formaae Niels Kjær til at indgaae alle de i mit Forslag anførte Poster og bestemmelser, er den Bekymring og Frygt han har for ikke at kunne faae en anden dygtig Karl :/ hvilken han absolut behøver til Gaardens Drift :/ i den Tid hans Søn skulde være borte at lære et forbedret Landbrug, da det nu omstunder er ei alene høiest bekosteligt, men og høiest vanskeligt af faae en Duelig Karl formedelst det unge Mandskabs Fraværelse ved Krigs-

tjenesten. - Jeg har derfor maattet love Manden underdanig at anmode den Høie Direction, at Samme vilde have den Bevaagenhed om mueligt, at udvirke Allernaadigst Tilladelse til, at hans Ældre Søn Jens maatte permitteres at blive hjemme hos Faderen i den Tid hans yngre Søn var borte at lære.

Bemeldte Jens Nielsen Debbellose staaer som Rytter ved det Holsteenske Regiment, 3die Esqvadron, og ligger for nærværende Tid ved Segeberg. - Han kom ind til Regimentet i Febr. 1808, og har nu Bestandig lagt inde næsten i 4 Aar.

Da Manden har tilstaaet saa mange fordeelagtige Vilkor, der sikkert i sin Tid vil blive Seminariet til Gavn, saa vilde det meget Glæde mig, om dette hans Ønske maatte blive allernaadigst opfyldte, og fordrister jeg mig derfor at anbefale samme.

Borris Præstegaard d. 6 Nov. 1811

underdanig

C. J. L. Krarup

**Underdanigst Indberetning
om de Borriske Seminarister
af Viborg og Hjørring Amter**

A: Følgende bleve den 5 Octob. 1811 dimitterede som udlærte

Viborg Amt: Hvorslef Sogn 1 Amdi Amdisen, en Søn af Degnen der
- - : Kaaberup Sogn 2 Peder Jacobsen Kardyb, en Søn af Degnen der
- - : Qvorning - 3 Verner Michelsen af Hvidding

B: Følgende ere her endnu som Lærlinge

- - : Qvorning 1 Verner Jacobsen
Hjørring Amt: Voer Sogn 2 Søren Heilesen, en Søn af Degnen der

Rigtigheden heraf Bevidnes

Borris Præstegaard ved Ringkjøbing
D. 20 Nov. 1811

CJ. Lodberg Krarup
Forstander for Semina-
riet i Borris

Til Den respective Høie
Landmilice Session for Viborg og
Hjørring Amter

**Underdanig Indberetning
om Seminarister i Borris
af Ribe og Veile Amter**

A: Den 5 October 1811 blev dimitteret som udlært

Veile Amt: Nebel Sogn, Lægd 48, Jeppe Christensen Løbe No 57

B: Følgende ere her endnu som Lærlinge

Ribe Amt: Ølgod Sogn, 1 Anders Christensen af Medom
- - : Grindsted 2 Niels Olesen af Urup
- - : Lindknud 3 Jeppe Larsen af Klelund

Veile Amt: Piedsted, Lægd No 14, 4 Daniel Danielsen Løbe No 77
- - : Vinding, Lægd No 19, 5 Andreas Pedersen af Ryholmgaard
- - : Brande Sogn, 6 Thyge Pedersen af Skjernlund

Rigtigheden heraf Bevidner

Borris Præstegaard d. 20 Nov. 1811
Til
Den Høie Landmelice Session
For Ribe og Veile Amter

underdanig
CJLodberg Krarup
Forstander for Seminarieret

Foreviseren **Daniel Danielsen**, har, da han nu vandrer ud blandt Fremmede, begjort mit Vidnesbyrd om hans Forhold og Duelighed, hvilket ogsaa herved med megen Fornøielse giver ham. Hidtil har dette unge Menneske været hjemme hos sine Forældre, mod hvilke han stedse har viist sønlig Kjerlighed og Lydighed i saadan Grad, at han derved har gjort sig fortjent til deres ømmeste Gjenkjerlighed, Ligesom han ogsaa ved sit Sædelige og Blide Forfald i Almindelighed har erhvervet sig Alles Venskab og Agtelse her paa Stedet

Han har Bragt det saavidt i Regning, Skrivning etc. etc., at han efter min Formening med Held kan forestaae en Skole, og blive de ham anbetroede Børn meget nyttig, især naaer han hvorom jeg Ærbødigst beder, maatte være saa Lykkelig, nu og da at nytte Hr Provst Blichers Gode og milde Veiledning. Af mit ganske Hjerte ønsker jeg min Yndling muelig Lykke og Glæde paa den Bane han nu Betræder.

Pjedsted 8 Jan. 1810 Ærbødigst
H. Buhl

Attest

Daniel Danielsen, har nu i 1½ Aar holdt Skole for Bramdrups Sogne Beboeres Børn. Da nu en anden Bestemmelse kalder ham herfra, skylder jeg ham det Vidnesbyrd, som jeg herved med Fornøielse meddeler ham. Han har, saa længe han har været ved bemeldte Skole, forestaaet samme med særdeles Flid og Nøiagtighed. Han besidder en for sin Alder ualmindelig Læreduelighed og den Gave, ved en Blid og kjerlig Omgang at indgyde børnene Lyst til Skolegang, hvorefter og de ham Betroede Børn under hans Veiledning have gjort god Fremgang, saavel i Læsning og Christendom, som i Skrivning og Regning. Desuden er han og agtet af alle for Sædelighed i Tænkemaade og Retskaffenhed i Forhold, og Bramdrup Sognebeboere ville derfor saare nødvendig af med ham, men hans videre Uddannelse til det Slags Forretninger, hvortil han har opoffret sig, kalder ham bort og han Bør adlyde. Held følger ham paa hans nye Bane
Paabye Præstegaard d.28 April 1811

Blicher
Provst i Brusk Herred og Sognepræst til Harthe
og Bramdrup L. S

Anno 1793 siger Aar Et Tusinde, syv Hundrede halvfemsindstyve og tre, Lod Skoleholder Sgner Andreas Danielsen udi Herslev d. 15 April sammesteds døbe en **Søn kaldet Daniel** - hvilket saaledes at være overensstemmende med Herslev og Viuf Sognes Kirkebog herved Bevidnes af mig som Stedets Sognepræst

Thomsen

Herslev Præstegaard d. 4 Nov. 1811

Underdanigst Pro Memoria !

Til nuværende 11 December Termin, udbeder jeg underdanigst at Seminariets halvaarige Indtægt maatte som sædvanlig anvises mig hos Madame Rindum i Ringkjøbing.

Under 3 Dec. s.A. gav jeg mig den Frihed underdanigst at anholde om at Seminariets Lærere her maatte ligesom andre Embedsmænd forundes Tillæg til den ved 11 Dec. 1810 forfaldne Løn, hvorpaa under 23 Mai blev af Directionen tilstillet 150 rdl., som et allernaadigst Gratiale til lige Deling for begge Lærerne, hvorføre underdanigst takkes. Atter fordrister jeg mig derpaa at ansøge om et lige Allernaadigst Gratiale til 11 Juni d.A., men derpaa har jeg ikke siden havt den Ære at erholde noget Svar. Desaarsag vover jeg herved paa ny at udbede i megen Underdanighed den Naade, at et med Tiderne passende Gratiale og Tillæg til Lærernes Løn for 2 Terminer, nemlig for 11 Juni sidstafvigte og nu værende 11 Decemb:

At 300 Rdl om Aaret er for min værdige Medlærer som har Kone og 2 Børn i disse Tider utilstrækkelig

side 72

til anstændig Udkomme behøver intet Beviis. Hvad mig angaaer, da har jeg vel som Præst andre Indkomster, men da jeg har 8 Børn og deriblandt en Søn, som med Stor Bekostning holdes til Studeringer og da Skatterne nu saa meget ere forøgede, Saa haaber jeg ikke at vorde anseet alt for Begjærlig, fordi jeg efter Tidernes Medfør fordrister mig at udbede den samme Naade, som Allernaadigst tilstaaes andre Embedsmænd med Gage i rede Penge.

Borris Præstegrød d. 10 Dec: 1811   underdanigst
Krarup

Til
Det Høikongl. Danske Cancellie

At **Verner Jacobsen Qvorning**, som nu er paa Skoleseminarium i Borrie at lære, var en af mine Bedste og Dueligste Disciple næst efter V. Hvidding, og at jeg derfor Betjente mig af ham som Underlærer i Qvorning Vinteren 1808/9 Det Bevidner

Qvorning Skole den 16 Decembr 1811

J. J. Bach

Kirkesanger og Skolelærer

Det Kongelige Danske Cancellie har under 2den dennes, sendt os hosfølgende 225 rdl, hvoraf enhver af Lærerne ved Seminariet i Borris I Følge allernaadigst Resolution af 19 Juni d. A. tilkommer 112 rdl 48 s. - Disse Gratialer ville Deres Velærværdighed Behage at overlevere dem. Hvorhos vi for sammes Modtagelse udbeder os Deres Tilstaaelse in duplo

Ribe d. 16 Dec. 1811

Koefoed Hjort

S. T.
Hr Pastor Krarup
Forstander for Semineriet i Borris

For De, som et Gratiale til lige Deling imellem begge Lærere under 16 Dec f. A, fra Directionen tilsendte 225 Rdl, ifølge Allernaadigst Resolution 19 Juni f. A., meddeles herved med underdanig Taknemlighed Qvittering, efter Ordre in duplo

Borris Præstegaard d 6. Januari 1812

Krarup

Til Den Høie Direction
for Seminariet i Borris

Underdanig Pro Memoria !

I underdanig Følge den ved Rentekammer Skrivelse af 2 Februari 1811 efter Hans Majestæts Allernaadigste Resolution af 1 f. M. , Allernaadigst givne Tilladels har jeg til Seminariet her i Borris udi afvigte Efteraar indkjøbt 4 gode Bistader, som tillige med flere bleve her forauktionerede. Disse 4 Bistader kostede efter hoslagte Autions Regning 53 rdl 3 Mark 4 sk, hvilke Penge jeg underdanigst udbeder mig anviste paa Ringkjøbing Amtstue. - Staderne staar nu tæt udenfor Seminariets Vinduer, paa løse Bretter, der skydes i Ramme, alt efter Hr Pastor Rønnes Anvisning. Bekostningen paa Rammer og Bretter føres ei til Regning.

Hvad Bikuber angaaer, da har jeg længe til mine egne Bier brugt Magasin Kuber, som i det væsentlige ere aldeles overenstemmende med de af Hr Pastor Rønne foreslagne, og da her i Sognet er en Mand, som kan Binde dem efter en ham af mig leveret Form, saa behøves ikke her til Seminariet af Hr Rønnes Kuber, som det synes at man Gunstigst havde i Sinde.

Med megen Fornøielse har jeg havt den Ære, at modtage de af Hr Rønnes Biebog tilsendte Exemplarer

Og for det hele giver jeg mig den Frihed at aflægge paa Seminariets Vegne den underdanigste Tak. Stedse skal min Bestræbelse gaae ud paa, at Hensigten med Seminaristernes Underviisning om Biers rigtige Behandling kan paa almindelig Maade vorde fremmet, ligesom og allerede forhen er skeet i min egen Biehave, men nu end mere vil gives Leilighed til

Underdanig
Krarup

Borris Præstegaard d 16 Jan. 1812   Forstander for Seminariet
i Borris

Til
Den Høie Direction
for Borris Seminarium

Ved Auctionen i Vesterbye den 18de Sept. d. A.
lod Hr Pastor Krarup til Seminariet kjøbe følgende Bistokke:

No 1 vog med Kube 2 lispd. 11 pund	11 rdl 2 mk. 8 sk.
No 3 - - - 3 - 4 -	13 rdl
No 6 - - - 3 - 5 -	13 rdl 8 -
No 10 uden Vægt - - - -	<u>13 rdl 2 - 8 -</u>
	50 rdl 5 mk. 8 sk
Auctions Salarium efter Conditionerne 5s. Pr Vd.	<u>2 rdl 3 - 12 -</u>
	53 rdl 3 mk. 4 sk

Som behageligen inden 6te Ugersdagen maatte betaales
Dalagergaard d. 13 Octob. 1811

J. Rahbek
Sognefoged som paa
Herredsfogdens Vegne holdt Auction

Til
Hr Pastor Krarup
i Borris

Det Kongelige Danske Cancellie har under 4 dennes tilskrevet os følgende:

” Cancelliet har allerunderdnigst forelagt Hans Majestæt den af den Kongelige Direction for Borris Skolelærer Seminarium under 6te Nov. f. A., hertil indsendte Beretning om Udfaldet af den fra forrige Aar i Seminariet afholdte Examen tilligemed Oversigt over de samtlige fra Seminariest Begyndelse af dimitterede Seminarister. - Hs Majestæt har herpaa Aller-naadigst resolveret:

” Indbemeldte Beretning har været os allerunderdanigst forelagt, og har vort Cancellie at tilkjendegive Directionen og Forstanderen for Borris Skolelærer Seminarium Vort Allerhøieste Velbehag med dette Seminariums vedvarende gode Fremgang; Da vi af den vedlagte Fortegnelse have bragt i Allernaadigst Erfaring, at næsten de fleste af de i afvigte Aar fra dette Seminarium dimitterede Seminarister conditionerer hos Private, saa har Cancelliet Allerunderdanigst at tilveiebringe Oplysning, om ikke de dimitterede Seminarister kunde ansættes som offentlige Skolelærere. -

I det Cancelliet har den Fornøielse at tilmelde den Kongelige Direction denne Allerhøieste Resolution til Behagelig Underretning og Bekjendtgjørelse for Vedkommende, forsaavidt denne Allerhøieste Resolutions første Deel angaaer, skulde man tillige med Hensyn til den Oplysning, som i Slutningen af samme Allernaadigst forlanges, lige tjenstligst anmode velbemeldte Direction om Behageligen at ville meddele dette Collegium denne fornødne Underretning .”

Hvilket vi herved med særdeles Fornøielse tilmelde Deres Velærværdighed og tjenstlig udbeder os Deres Betænkning angaaende den af Cancelliet forlangte Underretning. -

Ribe d. 13 Januari 1812

Koefoed   Hjort

Til
S. T.
Hr Pastor Krarup
Forstander for Seminariet i Borris

Underannig Pro Memoria !

I dybeste Underdanighed erkjender jeg med Taknemlighed den store Naade, at Hans Majestæt igjennem de Høie Vedkommende har Allernaadigst Behaget at lade mig tilkjendegive Sit Allerhøieste Velbehag med det her værende Seminariums Fremgang. Hvor opmuntrende er ikke en saadan Ytring af den hulde Landsfader, O maatte jeg og Mine fremdeles findes en saadan Naade værdig !! Vor Bestræbelse skal det være

I Henseende til den Allernaadigst forlangte Oplysning, om ikke de dimitterede Seminarister kunde ansættes som offentlige Skolelærere, da maa jeg Allerunderdanigst give mig den Frihed at **bemærke Følgende.** Af de 28 Dimitterede ere 6 Befordret til faste Skoleembeder, 6 andre have holdt Vinterskoler for flere Almuen Børn; Et Par af disse have om Sommeren været Assistentter hos Landmaaleren ved den nye Matricel. De

øvrigt have havt private Conditioner, og det alene af den Aarsag, at der har ikke været mig nogen passende Leilighed bekjendt til at faae dem ansatte, som offentlige Skolelærere, hvilken vel efterhaanden vil indtræffe.

Des imidlertid har jeg, hvilket og Reglementet for dette Seminarium Allernaadigst tillader, ikke anseet det urigtigt indtil

offentlig Plads gives, at ansætte dem som privat Huuslærere. - Hertil er Leilighed nok, da der idelig til mig indløber Tilbud af private Conditioner, hvoraf jeg har maattet afsige mange af mangel paa Subjecter dertil, da jeg har den Fornøielse, at vore Seminarister ere allevegne vel antagne . Efter min Formening, som og af Erfaring stadfæstes, kan det og have sin Nytte, at de et Aars Tid eller 2 Conditionerer hos Cultiveerte Folk, de vinder derved en udvortes Dannelse, som i Deres tilkommende Stand vil kunne forskaffe dem desmeer Agtelse. Blive de end tillige derved noget afvente fra deres Bondelevemaade, saa haaber jeg dog, som jeg og har erfaret, at det ei vil have nogen skadelig Indflydelse paa deres Fremtids Tarveligehed og Nøisomhed.

Eet Degneembede søgte jeg for en af mine Seminarister hos afgangne Hr Biskop Middelboe, men dette fik en anden.

I disse Dage er jeg anmodet om at foreslaae en til Lærer ved en Skole i Aarhus. - For Resten ere mig ingen vacante Pladser tilmeldte, undtagen 2de der ere saa usle, at ingen kan Leve deraf. - Ved den ene er Indtægten blot 40—50 rdl i rede Penge foruden Bolig med lidt Jord og Ildebrændsel, ved den anden alene et Huus med nogen Jord til og slet ingen Andre Indtægter. - Ubilligt ville det være at bortrive en Seminarist fra en Condition, hvor han har Alting frit i Huset og 100 a 150 rdl i Løn, og hensætte ham paa en Plads, hvor han neppe kan have det tørre Brød. - Vel ere Seminaristerne herfra vant til Nøisomhed, og gjøre ingen store Prætensioner, men tarvelig Udkomme Bør dog enhver have.

Naar den forønskete ny Skoleindretning ogsaa naaer til Jylland, Vil der formodentlig ikke mangle Leilighed til alle Seminaristers offentlige Ansættelse.

Da der imidlertid kunne være mange Pladser ledige, som ei blive mig eller Seminaristerne herfra bekjendte, saa kunde det til deres hastigere offentlige Befordring bidrage, ifald ogsaa her til Jylland blev udstrakt **Rescript: af 15 Aug. 1795 og 9 Juli 1796**, hvor Befales !! At Skolepatroner ei maae kalde nogen til Skoleholder, førend de have anmeldt det ledige Skoleembede og sammes Indkomster paa Blaagaards Seminarium

samt forespurgt sig, ”om der maatte være nogen Seminarist, som kunde og vilde antage det, da de iblandt flere delige Seminarister skulde vælge Een til det ledige Embede”. - Hvorvidt en saadan Befaling maaske med nogen Indskrænkning, ogsaa for Jylland kunde være passende, maa jeg underdanig indstille til Høiere Bedømmelse

Borris Præstegaard d. 12 Febr. 1812

Underdanig
CJL: Krarup

Til
Den Høie Direction
for Skolelærer Seminariet
i Borris

Underdanigst Pro Memoria!

Seminaristen Anders Meedom, som efter det Høie Collegiums Foranstaltning har henimod 1½ Aar opholdt sig paa det Cevile Gymnastiske Institut, tog d. 11 October sidstl. Examen i Gymnastiken, hvor ved han saaledes udmærkede sig, at han erholdte Characteren Fortrinlig Duelig, ligesom han i øvrigt medbragte meget gode Vidnesbyrd fra Instituttet, som behagelig sees af hoslagte 3 Bilag, under No 1 2 3. Strax efter sin Examen forlod han Hovedstaden og kom derpaa her hjem, hvor han nu siden daglig har undervist de her værende Seminarister i Gymnastiske Øvelser. Ogsaa Skolebørnene underviser han.- Alle tager med Fornøjelse deel heri, og saavidt jeg kan skjønne, har han særdeles gode Lærergaver.

Mit Allerunderdaniske Ønske er det derfor, at Meedom maa nu vorde ansat som Underlærer her ved Seminariet med følgende Bestemmelser:

1. At hans Hovedfag bliver at undervise i Gymnastiken.
2. At det tillige maa paalægges ham efter Forstanderens Anviisning at give Undervisning i Sang og Musik (anmærk 1) Hauge- dyrkning og Haandarbeide, især Bogbinderie (anmærk. 2) og kurve- magerie eller des lige, saaog med Snedkerarbeide (anmærk. 3) at vedligeholde Seminariets Inventarium; kort være Seminariet til Nytte i hvad han kan (anmærk. 4)

3. At ham derfor maa tillægges samme Løn, som Seminariets anden Lærer, nemlig 300 rdl aarlig, tilligemed den efter Tiderne forundte allernaadigste Gratification og tillæg, og at samme maa beregnes fra den 11 October, da han tog Examen. (anmærk. 5)

4. At uagtet han bliver beskikket til Underlærer, han dog maa blive ansat som staaende i privat Tjeneste, saa at han efter ½ aars forudgaaende Opsigelse kan af Forstanderen, dog med Directionens Samtykke, afskediges. (anmærk. 6)

Under sit Ophold i Hovedstaden har Meedom, foruden hvad han fik paa Instituttet, faaet af mig i Forstrækning 180 rdl, hvilke ei uden til høinødvendige Udgifter ere anvendte i følge hans under No 4 hoslagte Regnskaber. - Maatte ei den oven foreslagen Løn blive ham Naadigt tilstaaet, vil han stræbe selv efterhaanden at afbetale denne sin Gjæld; Men skulle Lønningen vorde mindre bestemt, sees dertil ingen Udveie og fordrister jeg mig i saa Fald underdanigst at udbede, at disse 180 rdl, maatte anden steds fra godtgjorte.

Skulle, som vist nok er nyttigt, Seminaristerne her lære at Excercere ville en Snes Stykker Gevæhrer med Bajonetter og Patrontasker dertil være nødvendige, hvilke jeg derfor haaber At Hans majestæt Allernaadigst vil forunde os, og dertil udstæde Allerhøieste Ordre. -

Hvad andre nødvendige Gymnastiske Apparater angaar da haaber jeg, at det maa være mig tilladt, at anskaffe samme, hvorved dog mueligste Sparsommelighed skal blive brugt, og derefter underdanig at give Regning paa udlagte Bekostninger.

Til nærmere Oplysning om Forestaaende, vover jeg hermed at lade medfølge nogle Anmærkninger, under Bilag No 5 og i øvrigt fordrister jeg mig at anbefale Alt Foranførte.

Borris Præstegaard d. 13 Febr. 1812

i dybeste Underdanighed
C.J.L. Krarup

Til
Det Høikongelige Danske
Cancellie

Forstander for Seminariet
i Borris

Underdanigste Anmærkninger

1. Da jeg selv aldeles ikke er musicalsk, og da det i Tilfælde af min værdige medlærerers forønskede Befordring er uviist at træffe en Medlærer som er det, saa ønsker jeg især, at det paalægges Meedom i Sang og Musik at gjøre Undervisning, hvortil han besidder den fornødne Duelighed.

Allerede før han kom til Kjøbenhavn, spillede han en nogenlunde god Violin, hvori han der erhvervede sig mere Færdighed. Ogsaa lærte han der at spille paa Claveer efter Choral, saa han og forhaabentlig deri kan give Undervisning paa et lidet Pantolon*, som jeg ved en leilighed har faaet, og som jeg med Fornøjelse vil laane til Seminariets Brug, naar det bliver sat i Stand af den Uorden, hvori det ved Transporten er kommet.

2. At indhæfte og beskjære Bøger har alle Seminarister forhen lært, ja og nogenledes at indbinde dem, men de kunne nu her med Meedom erholde nogen meer Færdighed deri, da han efter mit Ønske i Kjøbenhavn ogsaa lagde sig efter Bogbinderkunsten, hvortil han fandt en passende leilighed.

3. Allerede før han kom paa Seminariet havde han lært Snedker Professionen, og er i øvrigt nem paa Hænderne

4. Saaledes kunne han maaske, ifald leilighed gives, som jeg om mueligt vil sørge for, gjøre Seminaristerne bekendt med Omgangsmaaden Pise eller Stampejords Bygning, hvilken han efter min Foranstaltning, hos Hr Consul De Coninik har lært.

5. Ikke vil jeg formene, at den foreslagne Løn med Gratification skulle ansees for stor. Det kunne maaske synes vel meget for den blotte Undervisning i Gymnastik, thi i saa Fald kunde blive nogen Tid tilovers for ham til at fortjene noget paa andre Maader, men mit Ønske er det, at han maatte saaledes Lønnes, at han med Fornøjelse kunde anvende sin hele Tid til Seminariets Nytte. Blev Lønnen ikke mere end 300 rdl uden tillæg, vilde han neppe have saa meget som er dygtig Bondekarl, der nu faaer henved 150 rdl og mere i Løn

(I flg. Lademanns Leksikon

* Pantolon: et forbedret Hakkebræt, konstrueret ca 1700 af en tysk violinist Pentalone Hebenstreit. Indledning til udvikling af Hammerklaver)

foruden kosten, der efter Tiderne maa i det mindste beregnes for 150 a 200 rdl.

6. Rigtigst troer jeg det er, naar han ansættes med det foreslagne Vilkaar, at han i Tilfælde kan opsiges. Vel har jeg ingen Tvivl om, at han jo tilbørlig vil iagttage de ham paalagte Pligter, da han stedse baade her og under sit Ophold i Hovedstaden har opført sig vel, men der kunde jo dog mueligt indtreffe Omstændigheder, som kunde gjøre Forandring ønskelig. Og overalt formener jeg, at saadant Vilkaar kunde være en Spare til fortsat Flid og Virksomhed.

Naar Opsigelse ei skeer uden Directionens Samtykke, er samme heller ikke overladt til Forstanderens arbitracer Villie

Borris Præstegaard d. 13 Febr. 1812

Underdanigst
Krarup

Seminarist Meedom fra Borris Skolelærer Seminarium underkaste sig Examen i Gymnastiken den 11te October 1811, i Overværelse af en Kommission, som af det Kongelige Danske Cancellie til den Ende var udnævnt, og bestod af Justitsraad Ridder Bærens, Justitsraad og Professor Engelstoft, Professor og Ridder Saxtorph og undertegnede

Denne Examen var deels theoretisk, saavel mundtlig, som skriftlig, deels practisk, hvilken sidste ogsaa indbefattede Duelighed i at underviise andre.

Resultatet af Censorernes fælles Dom over Examinandens Færdighed i enhver af de enkelt Øvelser findes anført i hoslagte schematiske Fremstilling, paa hvilken ligeledes findes tilføjet de Characterer, som eenstemmigen ere tilkjendte ham for de theoretiske, saavel mundtlige som skriftlige Prøver:

I foreenet hensyn paa de fyldestgjørende Prøver af fornævnte Slags, der vidne saavel om heldig Flid i at Benytte den givne Undervisning, som om ufortrøden Anstrængelse i at uddanne sine Anlæg, har Kommissionen tilkjendt ham Hovedcharacteren

Fortrinlig duelig

I det Institut med sand Fornøielse meddeler ham ovenstaaende Vidnesbyrd, ledsager det samme tillige med det Ønske og det Haab, at den af ham ved Examen udviiste Duelighed, maatte blive til sand Gavn for de Subjecter, der maatte vorde anbetroet

hans Undervisning.

Det Civile Gymnastiske Institut d. 15. Octob. 1811

F. Nachtegall**Professor i Gymnastik****Capitain ved H. M. Kongens****Livcorps og Forstander for Instituttet****Character Tabel for Seminarist Anders Meedom fra Borris Seminarium****1. Den practiske Prøve:****Hovedcharacterer**

Ligevægts Øvelse	fortrinelig god
Forberedelses Øvelse	fortrinelig god
Smidigheds Øvelse	fortrinelig god
Springen:	
i Høide	fortrinelig god
i Dybde	fortrinelig god
i Længde	fortrinelig god
Løben:	meget godt
Klavren:	fortrinelig god
Voltigeren:	fortrinelig god
Exerceren:	meget godt
Bajonet fægten	meget godt
Dans	godt
Svømmen: (hvilken Prøve i sidste Sommer blev aflagt)	meget godt

2. Den theoretiske Prøve: Fortrinelig Godt**3. Den skriftlige Prøve:** Meget Godt**4. Duelighed i at underviise:** Fortrinelig Godt

Sammenlagte= Hovedcharacter:

Fortrinelig Godt

Det Civile Gymnastiske Institut den 11te October 1811

Bærens Saxtorff Engelstoft Nachtengall

Ærbødigst Pro Memoria !

Herved har jeg den Ære at sende Seminarist Meedom tilbage til Deres Velærværdighed og som jeg haaber ligesaa god og ufordærvet som da han drog hid. -

Hvorledes han har benyttet sin Tid, vil De Behageligt bringe i Erfaring af det ham fra Institutet meddelte Vidnesbyrd, som geraader ham til megen Ære. -

Endskjønt jeg ikke har kunnet dimittere ham tidlig som Deres Velærværdighed vel havde ønsket, saa smigrer jeg mig dog med det Haab, at De nu ikke er misfornøiet med hans Længere Ophold her, da jeg tør indestaae for, at han har erhvervet sig des grundiger Kundskab og modnere Færdighed i det Gymnastiske Fag.

Han har modtaget 60 Rdl. til Rejsepenge og har under sit Ophold her, foruden Logie, Brændsel og Lys nydt 16 rdl. Maanedlig og Underholdning og desuden erholdt et Par Støvler, samt de behøvende Klæder til Arbeidet og Bøger og har ligeledes i hen ved 6 Maaneder lært at spille Violin og gjort temmelig god Fremgang heri.

Med den Forsikring, at han under sit hele Ophold her stedse har udmærket sig fra en fordeelagtig Side, tillader jeg mig paa det foreelagtigste at anbefale ham, og næst det Ønske at han for Seminariet maatte vorde hvad han Bør være, tillader jeg mig tillige med sand Høiagetelse at underskrive mig

Deres Velærværdigheds

Ærbød. hengivne

F. Nachtegall

Det Civile Gymnastiske Institut d. 15 Octob:

1811

Til
Velærværdige
Hr. Pastor Krarup

Regnskab**Indtægter**

	Rdl.	Mk.	Sk.
Fra 29. Mai 1810 til 16 October 1811, 16½ Maaned a 16 rdl	264	-	-
Fra 11 Januar til 16 October 1811, 277 daglig Tillæg 10 sk.	28	5	-
Summa Indtægt fra Instituttet:	292	5	-

Udgifter:

I Juni og Juli Maaneder 1810 Middagsmad a 2 Mk daglig	21	4	-
I August, September, Octob a 2 Mk 8 sk	37	5	8
I november, December, Januari 1811, spiste jeg paa Instituttet a 14 sk daglig. - I Februar, Marti, April, Mai sammesteds a 24 sk daglig. Fra 1ste Juni til 16 October 1811, 137 Dage a 3 Mk	43	2	8
Fra 29 mai 1810 til 16 October 1811, 16½ Maaned 4 pd. Smør maanedlig a 1 rdl	68	3	-
Brød, Ost og Kjød i samme Tid	66	-	-
For varmt Øl hver Morgen 4 sk, og en Flaske Øl daglig a 6 sk	40	-	-
Summa Udgift:	52	3	-
Herfra drages Indtægt:	330	-	-
Er tillagt til Kost:	292	5	-
	37	1	-

Desuden til nødvendige Klæder og Fodtøi

1 Par nye Støvler 16 rdl, 1 Par nye Skoe 6 rdl	24	-	-
2 Par Støvler og 2 Par Skoe forsaalede, de første 12 rdl de sidste 8 rdl 3 mk	20	-	-
2 Hatte 12 rdl, en Vest og en Krave 8 rdl, 1 Frakke 20 rdl	40	-	-
2 nye Skjorter 16 rdl, et Par Beenklæder 12 rdl	28	-	-
1 par Bomulds Strømper 2 rdl 2 mk, et Par Uldstrømper 1 rdl 2 mk	3	4	-
Vask	24	-	-
Violin Strænge	2	4	-
Summa:	180	-	-

At de mig af Pastor Krarup forstrakte
180 rdl., ere saaledes som ovenmeldt anvendt

Bevidner

A Meedom

Borris Præstegaard d. 12 Febr. 1812

Det Kongelige Danske Cancellie har under 11te dennes tilskrevet os saaledes:

Cancelliet skulle herved tjenstligst tilstille Directionen for Borris Seminarium 700 rdl, af hvilke de 375 rdl udgjøre Seminariets halvaarige Indtægter; 150 rdl ere den anden Halvdeel af det under 20. April f. A. oversendte Gratiale til Lærerne for 1810 og 175 deles imellem Lærerne for at suplere det ved dette Collegie Skrivelse af 2. Nov. sidstleden afsendte Gratiale for forrige Aar. For Pengenes Modtagelse udbedes Qvittering hertil indsendt.

Dette tilmeldes Deres Velærværdighed til fornøden Efterretning, ligesom vi og udbeder os Deres Tilstaaelse in duplo for Modtagelsen af indbemeldte herhos følgende 700 rdl

Ribe d. 30 Januari 1812

Koefoed   Hjort

S. T.

Hr Pastor Krarup Forstander
for Seminariet i Borris

Nysafvigte 21 dennes indløb først de under 30 Jan. fra den Høie Direction mig tilsendte 700 rdl., nemlig 375 rdl som Seminariets halvaarige Indtægt til 11 Dec. 1811 og 375 rdl, som Allernaadigst Gratiale for begge Lærerne. - For hvilke 700 rdl, herved in duplo meddeles taknemligst Qvittering

Borris Præstegaard d. 24 Febr. 1812

Underdanig

CJLodberg Krarup

Forstander for Seminariet

i Borris

Til

Den Høie Direction
for Seminariet i Borris

Det Kongelige Danske Cancellie har under 11te d. M. sendt til vor Betænkning en Ansøgning fra **Johannes Lauersen i Ølsted**, hvori han anholder om at optages paa et Skolelærer Seminarium. Hvorover vi med Hensyn til det Borriske Seminarium, skulde udbede os Deres Velærværdigheds Behagelige Tanker

Ribe d. 16 April 1812

Koefoed   Hjort

S.T.

Hr Pastor Krarup

Underdanig Pro Memoria !

I Anledning af Directionens Ærede Forespørgsel af 16 d. M. be-
træffende Johannes Lauersen i Ølsted hans Antagelse her paa Semi-
nariet, maa jeg underdanig tilkjendegive, at her ikke kan bli-
ve nogen Plads for ham, da de ledig vordende Pladser for et Par
Aar allerede ere bortlovede og i alt ere her mere end 80 Ex-
spectantere anmeldte, hvoraf nogle i en ganske ung Alder, hvil-
ket er mig ikke ukjendt, da de som tidlig gjøre sig Forhaab-
ning have desto længere Tid at forberede sig ved at indsamle
Forkundskaber

Borris Præstegaard d. 23 April 1812

Underdanig

Krarup

Til

Den Høie Direction
for Borris Seminarium

Underdanigst Pro Memoria !

Da Terminen nu atter nærmer sig, vover jeg underdanig at udbede, at
Seminariets halvaarige Indtægt af 375 Rd tilligemed Allernaadigst
forundte Gratification efter Anordninger af 27 Jan og 7 Marti 1812,
maatte Gunstigst vorde mig tilsendt eller anvist i Ringkjøbing,
eller endnu hellere **udbetalt til Hr Justitsraad Georg Frederik
Lange, Raadmand i Kjøbenhavn**, som paa mine Vegne Behagelig
modtager og forqvitterer samme indtil videre, da min Qvit-
tering siden skal vorde underdanigst indsendt. - **Under Dato 13.
Febr. d. A.**, gav jeg mig den underdanige Frihed igjennem Directio-
nen at indstille, **om ikke Seminarist Anders Meedom maatte
Beskikkes til Lærer i Gymnastik og flere Ting her ved Seminariet,**
og om ikke derfor maatte tilstaaes ham Løn fra 11 October s. A.
at regne. Dersom dette, hvilket jeg Allerunderdanigst haaber,
Allernaadigst Bevilges, udbeder jeg og, at hans Løn nu tillige

maatte blive udbetalt, da han har intet at leve af, men derimod megen
Gjæld.

Til Gymnastiske Redskaber har jeg for det første udlagt

til et Klavretoug vog 21 pund	10 rdl
8 al. gl. Seildug til en Madras og Svømmesaaler a 7 mk.	9 - 2 mk
2 Fjel til Springerredskaber, som Meedom selv har forfærdigede	
a 2 rdl 2 mk	4 - 4 -
	24 rdl - -

Under Dato 6 Nov f. A. har jeg fordristet mig, ligeledes igjennem Directionen, underdanig at indgive et Forslag til at faae efter Hans Majestæt Allernaadigste Befaling, nogle Tønder Land overladte til Seminariet, for at Dyrkes som en Skolelod, da **Niels Jensen Kjær** har i denne Henseende, under visse Vilkaar gjort fordeelagtige Tilbud. - Da jeg til nyttig oeconomicke Kundskabers Udbredelse blandt Seminaristerne her, gjerne ønskede at see denne Sag, snarest mueligt, bragt til Virkelighed, saa vilde det meget fornøie mig, om der snart maatte gives Allernaadigst Resolution i denne Sag.

Borris Præstegaard d. 22 Maji 1812

underdanigst

Krarup

Til
Det Høikongelige
Danske Cancellie

Det Kongelige Danske Cancellie har under 16 d. M. tilskrevet os følgende:

Cancelliet har Allerunderdanigst foredraget Hans Majestæt den fra Forstanderen for Borris Skolelærer Seminarium, Sognepræsten Hr Krarups hertil indkomne og med Stiftamtmandens og Deres Høiærværdigheds Erklæring af 29 Febr sidstl. forsynede Forestilling, hvori han anholder om, **at Seminarist Anders Meedom**, som efter dette Collegii Foranstaltning har Opholdt sig hen ved 1½ Aar paa det Civile Gymnastiske Institut her i Staden, hvorfra han den 11te October f. A. blev dimitteret med Characteren Fortrinlig Duellig, **maatte ansættes som Underlærer** ved Semimariet i Borris med følgende bestemmelse:

- 1, At hans Hovedfag bliver at underviise i Gymnastiken
- 2, At han tillige paalægges efter Forstanderens Anviisning at give Underviisning i Sang, Musik, Haugedyrkning og Haandarbeide især Bogbinderie, Kurvemagerie og deslige saaog Snedker Arbeide, samt at vedligeholde Seminariets Inventarium, og være Seminariet til Nytte i hvad han kan.
- 3, At han derhos maa tillægges samme Løn, som Seninariets andre Lærere, nemlig 300 rdl aarlig foruden den efter Tiderne Allernaadigst forundte Gratification og Tillæg Beregnet fra 11 October f. A., da han tog Examen, og
- 4, At uagtet han ansættes som Underlærer, dog maa ansees som staaende i privat Tjeneste, saa at han efter ½ Aars Opsigelse kan af Forstanderen, dog med Directionens Samtykke afskeediges.

Tillige har Cancelliet allerunderdanigst foredraget Hs. Majestæt Hr Krarups Begjæring om, at Seminaristerne Allernaadigst maa forundes en Snes Gevæhrer med Bajonetter og Patrontasker til brug ved Seminaristers Underviisning i at excercere, og at de øvrige Gymnastiske Apparater med den største Sparsomhed muelig, maatte anskaffes og omkostningerne dertil godtgjøres Forstanderen efter Regning.

Det har derpaa under 6 d. M. Allernaadigst Behaget Allerhøiestsamme at resolve saaledes:

” Vi Befalede Allernaadigst at Seminarist Anders Meedom maa ansættes som Underlærer ved Borris Skolelærer Seminarium til at give Underviisning i Gymnastik og de øvrige foreslaaede Færdigheder, med en aarlig Løn af 300 rdl af Seminariefondet, Beregnet fra 11. October f. A., dog at han af Forstanderen med Directionens Samtykke kan afskediges efter ½ Aars Opsigelse, derhos ville vi Allernaadigst have Seminariet forundt 20 Gevæhrer med Bajonetter og Patrontasker, hvorom vort Cancellie kan

Brevvexle med vort General Commissariats Collegium; endelig Tillader vi Allernaadigst, at de øvrige fornødne Gymnastiske Apparater maae anskaffes og de dertil medgaaende Omkostninger Godtgjøres Forstanderen efter Regning af bemeldte Seminariefond.”

Hvilke Allerhøieste Resolution Cancelliet herved tjenstligst skulde tilmelde Directionen for Borris Skolelærer Seminarium til Behagelig Efterretning, med Tilføiende, at Man under Dags Dato har indladt sig i Brevvexling med Det Kongelige General Commissariats Collegium, med Hensyn til de Seminariet Allernaadigst forundte Gevæhrer.”

Dette meddeles herved Deres Velærvaedighed til Behagelig Efterretning og videre fornøden Foranstaltning.

Ribe den 25 Maji 1812
Koefoed   Hjort

Det Kongelige Danske Cancellie har under 6. Juni 1812 tilskrevet os saaledes:

I Anledning af den Allerhøieste Resolution af 27de Marti 1810, angaaende en Jordlods Anskaffelse ved ethvert Seminarium for Skolelærere, til practisk Underviisning i Landoeconomien, har Forstanderen for Borris Skolelærer Seminarium Hr Pastor Krarup, Ridder af Dannebrogen, i et til Cancelliet indsendt og Directionen bekjendt Forslag andraget, at en gammel Jordbruger i Debbelmose Bye, nærved Seminariet, navnlig Kjær har kun 2de Sønner, af hvilke den Ældste Jens 25 Aar gammel, har tjent som Rytter ved det Holsteenske Regiment siden 1808, og den anden Søn Peder hidtil stedse været hjemme og gaaet Faderen tilhaande, men staaer nu for Udskrivning næste Aar. **Naar denne Søn Allernaadigst matte fritages for Krigstjenesten, er**

side 90

Faderen ikke alene villig til paa egen Bekostning at lade ham reise et Aars Tid til et eller flere Steder, hvor han kan lære den nyere Agerdyrkningsmaade, imod at den ældste Søn imidlertid Allernaadigst forundes Frihed til at Yde Faderen hjemme den Hjelp han i sin Alderdom ikke seer sig istand til at undvære, men han tilbyder endog at indgaae følgende Vilkaar:

- 1, At overlade den Yngste Søn, naar han igjen kommer tilbage, en Jordlod paa 6 Tdr. Land a 14000 kvadr. Alen indhegnet og beliggende rundt omkring et nær Seminariet værende Huus, som indrettes til Afgrødens Bevaring og til Creaturer, hvor af han selv anskaffer fornøden Besætning.
- 2, At indhegne paa denne Lod en Hauge næst ved Huuset af 4 Skpr Lands Størrelse, som Dyrkes af Seminaristerne, og hvoraf Afgrøden tilhører Seminariet.
- 3, At anskaffe og vedligeholde de nødvendigste og meest passende Hauge og Agerdyrknings redskaber af nyeste og bedste Opfindelse indtil for 500 rdl, hvilke bruges til Haugens og Jordloddens Dyrkning, samt samt udlaanes uden Betaling til Seminaristerne, om andensteds i Nærheden skulde blive Leilighed at bruge dem.
- 4, Dog forbliver Jordloden med tilhørende Indretninger, Creaturer og Redskaber den gamle Kjærs Eiendom.
- 5, Bemeldte Søn Peder, til hvem Faderen agter at overdrage sin Gaard, skal, naar han har lært det Fornødne, ved-

blive, indtil anderledes Allernaadigst Bestemmes, uden Løn eller Betaling, af meddele Seminaristerne Al muelig practisk Underviisning om en forbedret Agerdyrknings Indretning og Haandgrebene ved nye Redskabers Brug

6, Indtil sit 36 Aars Alder Beviise han aarlig for Landmilice Sessionen med Attest fra Seminariets Forstander, at han endnu fortsætter den anførte Underviisning.

7. Skulde derimod efter kortere eller længere Tid, Seminariet

side 91

blive ophævet eller forflyttet, da nyder han ligefuldt den ham Allernaadigst forundte Fritagelse for Krigstjenesten og udslettes af Rullen, saafremt han har opfyldt sine Pligter ved Seminariet.

8, Seminaristerne skulle forrette hvad Haandarbeide der Behøves til Jordloddens Dyrkning; Fordelen deraf tilhører Jordloddens Eier, hvorimod han efter Overeenskomst med Seminariets Forstander Godtgjør Arbeide i Forhold til den Nytte han har deraf og den anvendte Flid.

9, Alle forommeldte Indretninger og Foretagender skulle udføres efter Overlæg med Seminariets Forstander.

10, Peder Kjær skal med Seminaristernes Hjelp holde en nøiagtig Dagbog over hvad der foretages, samt overalle Indtægter og Udgifter ved Jordloddens Dyrkning, paa det at det kan blive Beviist hvad Fordeel en forbedret Agerdyrknings Maade indbringer

Cancelliet har, med Hensyn til de ovennævnte 2 unge Menneskers Værnepligt indladt sig i Correspondance med Kammerherre Generalkrigscommissair v. Driberg. - Han har i sin i den Anledning indsendte Betænkning foreslaet som meest hensigtsvarende, at den unge Peder Kjær for at udvide sine Kundskaber i Landoeconomien strax reiser til Thorseng og fortrinlig blev anbefalet til Hr Kammerherre Generalmajor v. Juel, og da han anseer Forslaget for at have en høi grad af Interesse for det Almindelige, saa har han tillige Allerunderdanigst henstillet, at det matte udvides derhen: at Kjærs Ældste Søn Jens, No 30 i Ringkjøbing Amts 41 Lægd aldeles maa afgaae fra det Holsteenske Rytterregiment, imod at dette faaer en anden mand i hans Sted og ansættes ved annecteret Bataillon med Fritagelse for virkelig Krigstjeneste, saalænge den yngste Søn Peder er fraværende, hvorimod Jens tages til activ Tjeneste ved Bataillon, saasnart Peder kommer tilbage og er duelig til at underviise Seminaristerne i den forbedrede Agerdyrkning, i

hvilket Tilfælde sidste da tilstaaes Befrielse fra Krigstjenesten under de i Forslaget anførte Vilkaar:

sider 92

Ved at foredrage Hans Majestæt denne Sag, har dette Collegium derhos Allerunderdanigst indstillet at Kammerherre General Krigs Commissair Dreibergs nærmere Forslag maatte nyde Allernaadigst Bifald, og at Peder Kjær derefter strax maatte afgaae til Thorseng* med Anbefaling til Hr Kammerherre General Major v. Juel.

Det har derpaa Behaget Hans Majestæt Allernaadigst at resolve saaledes :

” Vi Bifalde Allernaadigst Anskaffelsen af en Jordlod til practisk Underviisning i Agerdyrkningen ved Borris Skolelærer Seminarium saaledes som allerunderdanigst indstillet, derhos approbere Vi Allernaadigst indbemeldte Generalkrigscommissair Kammerherre Dreibergs Forslag og ville at Peder Kjær strax maa afgaae til Thorseng med anbefaling til Kammerherre Generalmajor v. Juel. ”

Denne Allerhøieste Resolution, som herfra er bleven Communiceret Kammerherre Generalmajor v. Juel og Landmilicesessionen for Ringkjøbing Amt; skal Cancelliet herved tjenstlig tilmelde Directionen for Borris Skolelærer Seminarium til fornøden Efterretning og Bekjendtgjørelse for Vedkommende.

Forestaaende Skrivelse med Allerhøieste Resolution meddeles herved Deres velærværdighed til Behagelig Kundgjørelse for vedkommende og videre førende Foranstaltninger

Ribe d. 16 Juni 1812

Koefoed   Hjort

S. T.

Hr Pastor Krarup, Forstander for Skolelærer Seminariet i Borris

(* Thorseng: = Tåsinge)

Placat angaaende Seminaristers Ansættelse til Kirkesangere og Skolelærere. -

Da det er Hans Majestæts Kongens Allernaadigste Villie, at Almueskolelærer, efter Mulighed, skulle forsynes med Lærer, der ved de Kongelige Semianrier ere dannede og øvede til Ungdoms Underviisning, saa har det Behaget Allerhøist samme, under 9de d. M., at befale følgende:

1, Naar et Kirkesanger og Skolelærer-Embede vorde Ledigt, Bør den, som dertil er Kaldsberettiget, uopholdelign anmelde Vacancen for de i Stiftet værende Kongelige Seminariers Forstander, og meddele disse en nøiagtig Beretning om Embedets Beskaffenhed og Indretning.

2, Ethvert Seminarii Forstander har strax paa saadan Anmeldelse Skriftligen af underrette Vedkommende om alle derfra dimitterede Seminarister, som for Tiden ere tjenstledige, samt om de Vidnesbyrd, der blev disse tilkjendte ved deres Udgang fra Læreanstalten.

3, Blandt de saaledes opgivne, paaligger det den Kalds-Berettigede at udvælge een til at ansættes i det Ledige Embede og kan Undtagelse herfra alene finde Sted for en andet Stedsbeskikket Skolelærer, saafremt denne er seminaristisk Oplært, og om sit Forhold som Skolelærer har erhvervet sig fordeelagtige Vidnesbyrd fra sine Foresatte.

Hvilket herved Kundgjøres til Alle Vedkommende

Det Kongelige Danske Cancellie, d. 15 Mai 1812

Kaas

Cold   Knudsen   Bulov   Monrad
            Berner   Lassen
            L. S.

Underdanigst Pro Memoria !

For de af Hr Cancellie Kassereren til Hr Justitsraad og Raadmand Fr. Lange, efter min Begjæring, udbetalte 375 Rdl, som Seminariets sædvanlige halvaarige Indtægt, har jeg herved den Ære underdanig at Qvittere.

Dernæst maa jeg nedlægge min underdanigeste Tak for de mig nyelig Communicerede og ved det Høie Collegiums gunstige Anbefaling udvirkede, 2de Kongelige Resolutioner **Betræffende Meedoms Ansættelse til Underlærer her og en Skolelods Forbindelse med Seminariet**, hvilket begge Allernaadigst Resolutioner saa ganske være efter mit Ønske, da jeg haaber, de skulde blive Seminariet til sand Gavn og Bidrage til at fremme gavnlige Kundskabers Udbredelse.

Tillige fordrister jeg mig herved at udbede at Meedoms Løn fra 11 October 1811 til 11 Juni 1812 maatte gunstigst udbetales til ovenbemeldte Hr Justitsraad Frid. Lange som paa mine Vegne forqvitterer samme. Ifølge den Allernaadigste Resolution af 6 Mai d. A. formeener jeg underdanig, at samme bliver saaledes at Beregne:

Hans Løn fra 11 Octob til 11 Dec f. A.	50 rdl
Fra 11 Dec til 11te Juni d. A.	150 -
Maatte han og nyde den Lykke at blive gunstiget tillagt Andeel i den hver af Lærerne har for Aaret 1811 tillagte Gratiale af 200 rdl, saa kunde det for Aarets sidste Qvartal blive	<u>50 -</u>
I alt	250 rdl

Den Gage Forbedring, som efter Allernaadigst Bestemmelse til 1 Juli kan tilkomme Seminariets 3de Lærer, udbeder jeg ligeledes maatte vorde Betalte til Bemeldte Hr Justitsraad Lange

Borris Præstegaard d. 28 Juni 1812

underdanig
Krarup

Præst for Borris og Faster og Seminariets Forstander

Udi Voer Kirkes Ministerialbog Pag 44, findes antegnet, at Skolelærer Heile Andersen og Hustrue Malene Søren's Datter i Agersted, har ladet en Søn døbe i Voer Kirke, den 1ste Søndag efter Paaske, Aar 1791, skriver Sytten Hundrede, halvfemsindstive og Een, hvilken Søn blev ved Daaben **kaldet Søren**, og var født den 27 April s. A.

Dette Bevidner efter Bemeldte Kirkebog
Albech Præstegaard d. 26 Juni 1812
Asmussen
Sognepræst for Albech og Voer L. S.

Foreviiseren heraf **Søren Heilesen**, forestod i Vinteren 1808 Underviisningen i en Børneskole her i Sognet. Hans Forhold var meget sædeligt og anstændigt, han anvendte megen Flid paa den ham betroede Ungdom og røbede Anlæg til at kunne ved Behørig Dannelse blive en duelig Ungdomslærer, dette Bevidnes af

Conrad Rehders
Schiæve Præstegaard d 5 Juli 1812 Sognepræst
L. S.

Fra Amtet har jeg modtaget en Skrivelse, dateret 2den Juli af følgende Indhold:

Det Kongelige Finants Collegium har tilmeldt Kammeret, at Hans Majræt, paa en allerunderdanigst Forestilling fra Bemeldte Collegie, angaaende nogle nærmere Bestemmelser i Henseende til den de Kongelige i Dansk Courant Lønnede Embedsmænd tilstaaede Gageforbedringer, har under 26. s. M., allernaadigst Behaget at afgive følgende Bestemmelser, nemlig: at der ved Anviisningerne af ovennævnte Gageforbedring skal følges den Regel, at alle de, som for det dem af nogen offentlig Fond Tillagte, i de foregaaende Aar have erholdt Gratification

skulde ansees Berettigede til at tage Deel i den nu bestemte Gageforbedring, hvilken ifølge heraf altsaa ogsaa vil blive Beregnet af personlige eller Tillæg udenfor den reglementets Gage; at alle dem der i de foregaaende Aar ikke have Deeltaget i Gratificationer, fordi de nøde temporaire Gageforbedringer i Anledning af Krigen, ligesuldt skulde Beregnes den nu Bestemte Lønnings forbedring af deres faste Gage; at de Embedsmænd hvis nominale største Deel af Gagen udbetales i Speciers eller Schlesvig-holsteensk Courant, ingen Deel skulde tage i Lønningsforbedringen:

Foranstaaende undlader Kammeret ikke i Henhold til dets Circulaire af 28 Marti d. A. herved tjenstligen at Communicere Hr Amtmand Rosenørn til Efterretning og videre Behagelig Bekjendtgjørelse for vedkommende Embedsmænd i det Dem betroede Amt.

Dette communiceres herved tjenstligen Deres Velbyrdighed til Behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse, forsaavidt der maatte findes Nogen under Deres Jurisdiction, som forestaaende Skrivelse maatte kunne angaae.

Ringkjøbing Amthuus d. 2 Juli 1812

Rosenørn

Forestaaende Bekjendtgjøres herved Hr Amtsprovst Krarup og øvrige Seminaristlærere ved Borris Seminarium til Behagelig Underretning

Ringkjøbing d. 20 Juli 1812

Paa Hr Secretair Bye og Herredsfoged
Seidelins Vegne

Kruse

Constitueret

S. T.

Hr Amtsprovst Krarup m. fl.

Borris Præstegaard ved Varde d 4 Aug 1812

Ved Allernaadigst Resolution af 6 Juni d. A., har Hans Majestæt Befalet, at Peder Nielsen Kjær her af Sognet skal strax afgaae til Taasinge, for at lære forbedret Agerdyrkning, for i sin Tid derved at være Seminariet til Nytte.

Tillige har Hans Majestæt Allernaadigst bevilget, at hans Ældre Broder Jens Nielsen af Debbelmose i Borris Sogn, Ringkjøbing Amt, der nu staaer som Rytter, maa, for at hjælpe Faderen, aldeles afgaar fra det Holsteenske Rytterregiment og ansættes ved annecteret Bataillon med Fritagelse for virkelig Krigstjeneste, saalænge den Yngre Broder Peder er fraværende, hvorimod Jens tages til activ Tjeneste, saasnart Peder kommer tilbage.

Paa Grund af denne Allernaadigst Resolution havde jeg ventet Jens Nielsen af Debbelmose fra Regimentet hjemsendt, men da dette endnu ei er sket, saa fordrister jeg mig herved at udbede nogen Underretning, om muelig Hans Majestæts Villie ikke er bleven Regimentet Bekjendtgjort, eller Karlen kan være syg, eller hvad anden Aarsag der maatte være til Forsinkelsen af hans Hjemkomst.

I øvrigt giver jeg mig den Frihed at tilføie min allerærbødigste Begjæring, at meerbemeldte Karl snarest mueligt maatte hjemkomme, paa det at Peder efter Allerhøieste Befaling maatte komme Bort til Taasinge. Hvilken Faderen ei kan undvære førend Broderen hjemkommer.

Allerærbødigst
Krarup
Amtsprovst og Forstander
for Seminariet i Borris

Til
Den respect: Høie Chef for
Det Holsteenske Regiment
formodentl: i Itzehoe

Det Kongelige Danske Cancellie har under 1ste dennes tilskrevet os saaledes:

” Til Cancelliet er indkommet Forslag om, at et almindeligt Reglement for samtlige Skolelærer Seminarier formeentligen Burde udarbejdes og indstilles til Hans Majestæts Allernaadigste Approbation.

De Grunde, hvorpaa dette Forslag er stytet ere Seminarernes Vigtighed, den Eenhed, som saaledes skulde opstaae i Underviisningen og Indretning i det Hele, samt Bortfjernelsen af al muelig Vilkaarlighed.

Et saadant Reglement skulde ikke indlade sig i Detailer, det skulde almindelige paa indsamlet Erfaring grundede Bestemmelser for Underviisnings Gjenstandene, den udvortes Orden paa Seminariet, det Oeconomiske, Seminaristernes Antagelse, Examen, Duelighed og Dimission.

I den Anledning skulde Cancelliet herved tjenstligst udbede sig Directionens Tanker Behageligst meddele: **om og hvorvidt** at saadant almindeligt Reglement for Skolelærer Seminarierne maatte ansees ønskeligt eller nødvendigt.

Over Forestaaende ville Deres Høiærværdighed, som Forstander for Det Borriske Seminarium Behageligst meddele os Deres Gode Betænkning.

Ribe den 12 August 1812

Koefoed

Hjort

Til

S.T. Hr Amtsprovst Krarup

Underdanig Pro Memoria !

Den Høie Direction har Behaget at affordre min Betænkning Betræffende det af Cancelliet fremsatte Spørgsmaal, om og hvorvidt et almindeligt Reglement for Skolelærer Seminarierne maatte ansees ønskeligt og nødvendigt.

Min underdanige Formening herom er da, at det uden Tvivl vilde være nyttigt, at et almindeligt Reglement blev befalet, Kuns at samme bliver hensigtsmæssig, ikke alt for meget gaaer i detalje, vel forebygger Vilkaarlighed, men dog ei alt for meget indskrænker Forstanderne, som Bedst kunne efter det Locale og efter Subjecternes Fremgang styre Indretningen.

Et saadant Reglement maatte fornemmelig gaae ud paa at Bestemme Underviisningens Gjenstande og dens Udførlighed, hvorvidt den skulle gaae. Saare nyttigt troer jeg det, at de i enhver Videnskab blev Befalet visse trykte Lærebøger, og at dertil enten anvises nogle af dem der allerede haves, eller hvor man ikke har passende, at da hensigtsmæssige Udarbejdes.

Neppe vil paa anden Maade fremmes Eenheden i Underviisningen, og desuden, efter min Overbevisning og Erfaring er det: at Lærlingerne have visse Bøger at binde Hukommelsen til, hvortil Læreren mundtlig kan tilføie, hvad han finder passende bedre end at Læreren holder egne Forelæsninger for dem; thi vil han her gaae frem efter egne Udarbejdelser, som han dicterer saa vil slig Dictering og sammes Rettelse i alle Manuscripter medtage nogen Tid. Vil han Bruge Blot mundtlig Foredrag, saa huske de fleste vist nok lidet eller intet deraf. Bestemmelser kunde vel og gjøres om Seminaristers

Antagelse, Examen og Forbindelser, saaledes som her finder Sted, med Seminariet i de første 6 Aar efter deres Udgang hvilket Sidste efter min Mening og Erfaring er meget nyttigt. Hvad det Oeconomiske angaaer, da synes mig, at her ikke vel kan Gjøres nogen almindelig Bestemmelse, da Indretningen ved de større Seminarier, hvor der føres en fælles Oeconomie, er saa forskjellig fra den ved de mindre, hvor Seminaristerne Logere hos Bønder i Nabolauge, som uden Tvivl neppe Bør forandres, i det mindste ikke her.

For at faae et saadant almindeligt Reglement hensigtsmæssig affattet **mener jeg**, det vilde være nyttigt:

- 1, at affordre alle Seminarie Forstandere en detailleret Beretning **a**, om Underviisningens Gjenstande og Udførlighed paa hvert Sted. **b**, om den brugte Underviisningsmaade. **c**, om efter trykte Lærebøger, og da hvilke. **d**, om Antagelsen, Examen, Forbindelsen med Seminariet efter Udgangen og meere deslige.
- 2, at alle disse Beretninger bleve tilstillede en Mand, som det Betroedes derefter at udarbejde et Forslag til et almindeligt Reglement, hvortil sig, ifald det maatte ønskes, ei er uvillig.
- 3, Et sligt udarbejdet Forslag kunde da omsendes til alle Forstandere, og efter indhentede Betænkninger derom kunde til Slutning et endeligt Reglement forfattes. Paa saadan Maade formener jeg et nogenledes fuldkomment Reglement kunde udkomme.

Mit Ønske er det i øvrigt, at dette Reglement maatte

blive saaledes, at her ved Seminariet ei Behøvedes, derefter at gjøre nogen væssentlig Forandring. **Seminariet her hvis Reglement er aftrykt i Collegial Tidende for 1806**

side 101

No 24 - 27, er for en Deel indrettet efter det Brøndby vesterske, og er i udførlsen, saa meget mueligt, taget Hensyn til det Ideal om Landsbyseminarierne, som er udkastet i Niemeiers Grundsætninger for Opdragelse og Underviisning, Khavu 1802, samt i S. T. Hr Biskop Munters Skjønne og Grundige Anviisning for Lærere ved Skoleholder Seminarier, trykt som Manuskript, Khavu 1804: Mange efter mine Tanker rigtige Ideer indholde disse 2de Bøger, og ved at følge deres Anviisning har vort Seminarium været saa heldigt, ei alene at vinde samtlige de Høie Foresatters Yndest, men og at de herfra udgangen Seminaristers Fremgangsmaade har alle vegne vundet udeelt Bifald, hvilket ei allene de mig tilsendte aarlige Attester om Seminaristerne, men og mangfoldige private Breve Bevidner, ligesom og den megen Efterspørgsel her skeer efter Seminarister, især fra de Steder hvor en Seminarist, der er bleven derfra bortkaldet til fast Levebrød, har givet offentlig eller privat Underviisning og hvor man har lært at kjende den her anviste Methode.

Borris Præstegaaed d. 25 Aug. 1812

Underdanig

Til
Den Høie Direction
for Seminariet i Borris

Krarup

Paa Forslag fra Seminariets Forstander at Examen maatte holdes den 23 og 24 September, erholdes fra Directionen følgende Svar:

Der kan fra vor Side Intet være imod, at Examen ved det Borriske Seminarium foretages den 23 og 24 September næstkomende, hvilket tjener til Gjensvar paa Deres Høiærværdigheds Behagelige Skrivelse af 21 f. M.

Ribe d. 3 August 1812

Koefoed   Hjort

S. T.
Hr Amtsprovst Krarup
Forstander for Seminariet i Borris

P: M:

Siden jeg havde den Fornøielse at tale med Deres Høiærværdighed, har jeg reteret, at det vil blive mig umuligt at møde ved Examen i Seminariet til den Bestemte Tid, da jeg indtil de første Dage i October er hindret, men da Stiftamtmanden og Biskoppen have Lovet at komme, haaber jeg ikke at min Forhindring kan foranledige nogen forandret Bestemmelse.

Ringkjøbing d. 1ste Sept. 1812

Ærbødigst
RosenørnS.T.
Hr Amtsprovst Krarup

Det Kongelige Rentekammer har under 22 f. M. tilskrevet os følgende:

” Foranlediget af den fra Directionen for Borris Skolelærer Seminarium, under 8de d. M. hertil indsendte Regning for Anskaffelse af 4 Bistader, til Brug ved Seminariet, have vi i dag anmodet den Kongelige Finants-Kasse-Direction, at anvise Bestyreren af bemeldte Seminarium, Hr Pastor Krarup i Borris, paa Ribe Amtstue Berørte Regnings Beløb med 53 rdl 3 mk. 4 sk. Hvilket herved tjenstligst meldes til Behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse for Hr Pastor Krarup. - I øvrigt skulle vi i Henhold til vor Skrivelse til Directionen for berørte Skolelærer Seminarium af 2 Febr. f. A., ikke undlade uanmærket, at der til Brug for Seminariet er anviist 4 Bistader af forbedret Indretning, som af Mangel paa Skibsleilighed ikke ere blevne afsendte, og anmodes Directionen derfor herhos om, at see samme afhentede i Tilstudende Foraar og Sommer, og maatte den, som dette overdrages til herom melde sig i Sjellands og Fyens Landvæsens Contoire. ”

Ved at meddele Velærværdighed dette, skulle vi tjenstligst anmode Dem om Behageligen at ville foranstalte indbemeldte 4 Bikuber til Seminariet afhentede

Ribe d. 2 Marti 1812

Koefoed Hjort

S. T.
Hr Pastor Krarup
Forstander for Seminariet i Borris

Aar 1812 den 23 og 24 September blev paa Borris Skolelærer Seminarium holdet offentlig Examen i Directionens Overværelse, og blev da eenstemmig dimitterede alle Seminaristerne i første Classe med følgende Hovedcharacterer:

No 1,	Jens Nielsen Dahl	Udmærket Duelig
- 2,	Anders Christensen Meedom	Udmærket Duelig
- 3,	Andreas Pedersen Ryeholm	Meget Duelig
- 4,	Niels Olesen Urup	Meget Duelig
- 5,	Mads Svenningsen Torp	Meget Duelig
- 6,	Verner Jacobsen Qvorning	Meget Duelig
- 7,	Jens Christiansen Nygaard	Meget Duelig
- 8,	Laurids Clausen Kjær	Duelig
- 9,	Ole Hansen Beck	Duelig

Borris Seminarium den 24 September 1812
 Koefoed Hjort Lund Thygesen

No.	Examens Liste	1	2	3	4	5	6	7
	2den Classe	Indenads- læsning	Dansk- Sprog- lære	Religion Bibel- historie	Histo- rie	Tydske	Calligra-	Summa
1,	S. Heilesen	4	4	3	3	4	3	21
2,	J. Alrum	4	3	3	2	2	4	18
3,	D. Danielsen	4	3	3	2	3	2	17
4,	M. Honum	3	3	3	3	3	2	17
5,	Th. Skjernlund	3	3	3	3	3	2	17
6,	J. Larsen	3	2	2	2	1	1	11
7,	Ch. Stanghede	3	2	2	2	1	1	11

Examens Liste 1812

	1	2	3	4	5	6	7	8
1ste Classe	Inden- ads- læsning	Dansk- Sprog- lære	Reli- gion og Bibel- historie	Geo- gra- phie	Metho- dik	Cate- chisa- tion	Histo- rie.	Natur- hist. og Anthro- pologie
No.								
1, Anders Meedom	3	4	4	3	4	3	4	4
2, Mads Torp	3	3	3	3	3	2	3	3
3, Jens Dahl	4	4	4	4	4	4	4	3
4, Niels Urup	3	3	3	3	3	2	3	3
5, Andreas Ryholm	3	3	3	3	4	3	3	3
6, Verner Jacobsen	3	3	3	3	4	3	2	3
7, Laurids Kjær	3	3	3	2	3	1	3	2
8, Jens Nyegaard	3	2	3	3	2	2	2	8
9, Ole Beck	2	2	2	2	2	2	2	2

(flere fag, fortsætter herunder)

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
	Natur- Lære og Astro- nomi	Reg- ning	Tydsks	Cali- graphie	Orto- graphi	Skrift- lige udar- beid.	Sum- ma:	Sang	Gymna- stik	Hovedcharecteer:
1)	4	4	2	4	4	4	51	3	-	Udmærket Duelig
2)	2	2	2	3	3	3	38	2	3	Meget Duelig
3)	3	4	3	4	4	4	54	3	3	Udmærket Duelig
4)	3	3	2	3	3	2	39	2	3	Meget Duelig
5)	3	3	2	3	3	3	42	2	2	Meget Duelig
6)	2	2	3	3	2	2	37	2	3	meget Duelig
7)	2	1	2	4	3	2	34	2	4	Duelig
8)	2	2	2	3	3	3	35	2	2	Meget Duelig
9)	2	1	2	4	2	2	29	-	2	Duelig

Characteer Tal:

4	Udmærket
3	Meget Godt
2	Godt
1	Nogenledes

Aar 1790, skriver Syten Hundrede og halvfemsindstive den første Søndag i Advent havde Kroemanden Mogens Mikkel i Hadsteenbroehuus en Søn til Daabens Confirmation i Hadsteen Kirke, og blev **kaldet Mikkel** hvilket herved af Hadsteen Sogns Ministerialbog Attesteres

Vitten d. 24 Sept: 1812

Birch

Sognepræst til Hadsteen

L. S

At nærværende Ungkarl **Mikkel Mogensen** af Hadsteenbroehuus i 2de paa hinanden følgende Vintre, nemlig i Aarene 1807 og 1808 har holdt Skole for Hadsteen Sogns Ungdom, og der til Fornøielse, saavel for Forældrene som mig fuldkommet samme, og iagttaget sine i den Henseende paalagte Pligter, dette Vidnesbyrd vil jeg efter Forlangende ikke nægte ham, og ønskes ham i Fremtiden som et meget skikkeligt Menneske al Lykke og Velsignelse

Vitten d. 24 Sept: 1812

J. Birck

Sognepræst for Vitten Haldum
og Hadsteen Menigheder

At Foreviseren heraf **Mikkel Mogensen Blak**, har tjent mig udi 1½ aar, om jeg mindes ret, fra 1ste Mai 1806 til 1ste Nov: 1807, som Lærer for mine Børn, at han har opført sig som honet Menneske, og at jeg fandt ham meget oplagt til at forestaae et saadant Kald, da han i denne hans unge Alder, viiste her al den Stadighed og Skikkelighed man af nogen kunde vente, saa jeg havde megen Aarsag at ynde og elske ham, og

saa meget mere, som mine Børn, der endnu vare meget unge og først begyndte Deres Lærdom, ved ham i den Tid gjorde mere Fremgang end jeg kunde have formodet, ikke havde hans Tjenestetid her blevet saa kort, naar ikke jeg fandt at mine Børns Alder fordrede en Lærer, der havde den Kundskab som Mikkell Mogensen inden ikke havt opnaaet. Dette alt tilstaaes ham herved. - Da bemeldte Mikkell Mogensen nu agter at gaae videre frem paa Videnskabernes Bane, saa ønsker jeg ham dertil al den Held og Lykke, som han selv kan tilbede sig. Af hans Forhold har, som i min Omegn, hvor han siden har været, tør jeg da og haabe, han i Tiden vil blive Staten en nyttig Borger

Faurschou d. 26 September 1812

Torsleff

#

Nærværende **Sr. Gregers Larsen** her af Gudum, som nu indtræder som Discipel i Seminariet i Borris er nu 18½ Aar gammel, haver her i Sognet holdt Skole for Bønder Børn i 4 Aar til Fornøielse og haver altid opført sig meget honet og skikkelig, jeg altsaa vil have ham paa det kjerligste recommenderet til hans forestaaende Lærer og Informatorer, og ønsker ham stedse megen Naade og Velsignelse fra Gud

S. Ascanius

Gudum Præstegaard d. 28 Sept: 1812

L. S.

Hermed følger:

Infanterie Gevæhrer med Bajonet Skede og Kradser	20 Stk
Patrontasker med Bandoeleer	20 -

Hvor for udbedes Original Qvittering paa et halvt Ark Papir maatte blive Arsenalet tilsendt

Soelberg

Artillerie og Tøihuus Lieutenant

Fredericia Fæstnings Arsenal

D. 19 Sept: 1812

**Fortegnelse
over de værnepligtige Borris Seminarister
af 2det Jydske District**

Amt:	Sogn.	Lægd: No:	Navn:	Fødested:	Alder:	Vedtegning:	
<u>1. Dimitterede 1812</u>							
Ringkj- øbing	Tørring	16	35	Hans Olsen Bæks Søn Ole	Tørring	22	Disse 4re blev dimitterede d. 24de Sept 1812
	Borris	44	178	Niels Andersens Søn Jens	Nørre Dahl	21	
	Borris	41	177	Niels Christiansen Ber- telsens Søn Jens	Nyegaard	22	
Thisted	Karbye	87	22	Svenning Christensens Søn Mads	Torp	23	

<u>2. Endnu opholdende sig her</u>						
Ringkj- øbing	Stadil	Gravers Christensens Søn Jeppe		Alrum	23	
	Skjern	Niels Pedersens Søn Gjøde Christian		Kloster	21	indkommen 1ste Octob. 1812
	Aadum	Jeppe Søn Peder		Stoustrup	20	indkom 1ste octb. d. A.

Rigtigheden heraf bevidner

Borris Præstegaard
D. 12 October 1812

C:J:Lodberg Krarup
L. S.

Underdanigst Pro Memoria

Det er herved min underdanigste Begjæring, at der til Hr Justitsraad og Raadmand Georg Friderik Lange, hvis Qvittering skal være ligesaa gjældende som min, maatte af Cancelliet efterhaanden til Forfaldstiderne vorde udbetalt:

- 1, Seminariets sædvanlige Indtægter til 11 Juni og 11 Dec: 750 Rdl
- 2, Underlærer Medoms Løn til samme Terminer 300 rdl
- 3, De Allernaadigste tilstaaede Gageforbedringer for samtlige 3de Lærere ved Seminariet, hvoraf Lønningen for enhver er 300 Rdl aarlig, altsaa Dem alle i alt 900 Rdl.
- 4, Den mig som Amtsprovst Allernaadigst tilstaaede Løn 400 Rdl Hvilke Summer velbemeldte Hr Justitsraad Lange har havt den Godhed at love at ville Tid efter anden modtage paa mine Vegne og samme at forqvittere

Borris Præstegaard d. 22 Octob: 1812

Underdanigst

Krarup

Til
Det Højkongelige
Danske Cancellie

Amtsprovst og Forstander
for Seminariet i Borris

Borris Præstegaard d. 25 October 1812

Peder Christensen Eising har for mig andraget, at han igaar ved Sessionen i Holstebro er indskrevet til Soldat ved Kjøbenhavns Infanterieregiment, uagtet at han for Sessionen foreviiste Bestemt Løfte fra mig om at blive til næstkommende Paaske ansat her paa Seminariet.

Da saavel Deres Høivelbaarenhed, som de andre Sessions Districter bestandig har forskrevet dem for Udskrivning, som have foreviist Bestemt Løfte fra mig om Antagelse ifølge Rescriptet af 7 Nov:

1807 § 2 og 3 - Saa indseer jeg ikke hvorfor det ei med ovenmeldte Person er skeet

Mueligt har min Attest, hvoraf jeg ei har Copie, ikke været saa Bestemt, som den kunde - Desaarsag giver jeg mig herved den Frihed at sende en anden, hvorefter jeg haaber, at det tillades Bemeldte Peder Christensen at fritages for Udskrivning og at tilbagelevere sit Udskrivnings Pas, med mindre der maatte være udkommet nogen nyere Anordning, der hæver ovenbemeldte Rescript, hvilken ikke er mig Communiceret, og som jeg i saa Fald udbeder mig meddeelt, paa det jeg ikke fremdeles skal Bedrage nogen med ugjældende Løvter.

I anden Fald tillader Deres Høivelbaarenhed, at jeg andrager Sagen for Det Danske Cancellie, for at erfare, om de af mig udgivne Bestemt Løvter om Antagelse paa Seminariet skal for et Aar være gjældende eller ikke.

Et Par Ord til Gjensvar tager jeg mig den Frihed at udbede mig.

Underdanig
C:J:Lodberg Krarup
Amtsprovst og Forstander for
Seminariet i Borris

Til
Høivelbaarne
Hr General Krigs Commissiair
de Fischer
paa Sessionen i Holstebro

Herved Attesteres, at Peder Christensen Eising af Ringkjøbing Amt 78 Lægd No 5, er af mig meddeelt Bestemt Løvte om at blive til næstkommende Paaske 1813 antaget som Lærling her paa Seminariet, hvilket Løvte er ham meddeelt, dels fordi jeg selv ved Prøve har erfaret, at han har temmelig gode Forkundskaber, dels fordi han fortrinlig er anbefalet af hans egen Sognepræst og af Præsten Hr Sahl, hvor han i 3de Vintre har Bestyret Degneskolen paa Degnens Vegne.

Borris Præstegaard d. 25 October 1812

C:J:Lodberg Krarup
Forstander for Seminariet
I Borris L. S.

Holstebro d. 26 October 1812

At Amtets 78—5 Peder Christensen Eising er bleven udskreven Soldat, Grunder sig paa en længe forudgaaende Kjendelse efter Udskrivnings Loven, da Faderen erholdt sig ansat sin Ældre Søn, der stod for Udskrivning, blev det med bestemte Vilkor denne omhandlende Søn skulde være tjenstdygtig.

D. Høiærværdigheds Attest er meget Bestemt, men anførte Kjendelse var Anledning den ei for denne Reserve kunde komme i Betragtning til Fritagelse. At løse hans Udskrivning der er foregaaet, staaer ei i min Magt, alene det Kongelige Danske Cancellies speciale Bevilling kan hæve samme. Deres Høiærværdighed kan efter Behag derom afgive Forestilling, men jeg sætter meget i Tvivl hans Frigivelse opnaaes.

Ønskeligt var det om Deres Høiærværdighed ville reflectere paa mit herved yttrende Ønske, at vælge Deres Elever med 19 Aars Alderen og antage dem med 20 Aars Alderen, der ville forekomme hvad nu er hændet og oftere kan blive Lignende, end at udstæde Løfter til nogen i den høiere Alder, af hvilken Udskrivningen er Beregnet. D.Høiærværdighed indseer der kun vindes lidt ved stridige Meningers Decision og Klogskab Byder at forekomme dem.

At vi tjenstlig ei kommer i Collision kan fra Deres Side uden at tabe Hensigten opnaaes ved foreslagen Fremgangsmaade som indstilles til Behøvelig Bedømmelse. Jeg ønsker det fordi det langt fra er min Sag at lægge Nogen Hindringer i Veien, men De indseer jeg maa følge den Ordre Loven Byde og Deres Høiærværdighed kan ei i opgivne Tilfælde være Bevidst de særegne Omstændigheder der kan have foranlediget en kaldt Reserves Bestemt Forpligt.

Min Høiagtelse har jeg den Ære at Bevidne.

Fischer

Høiærvædige
Hr Amtsprovst Krarup

Underdanigst Promemoria

Ved Sessionen i Holstebro den 24 October d. A, indtraf den uventede Omstændighed, at Peder Christensen Eising af Ringkjøbing Amt 78 Lægd No 5, blev udskreven til Soldat, uagtet han forevii- ste Bestemt skriftligt Løfte fra mig om at blive i næstkommende Aar antaget som Lærling her paa Seminariet.

For at erfare Aarsagen skrev jeg derfor strax desangaaende til Hr General Krigs Commisair v. Fischer, en Mand, som jeg for- medelst den Orden Nøiagtighed og Duelighed, hvormed han fører sit Embede, bærer megen Agtelse for, en Mand, som Bestandig har respecteret mine Attester og udgivne Løfter om Antagelse til Seminariet, saa jeg var overbeviist om, at det ikke var skeet af personlig animositet imod mig.

Under 26 October var han saa artig at meddele mig følgende

Svar: ”At Amtets 78—5 Peder Christensen Eising er bleven udskreven Soldat, grunder sig paa en længe forudgaaende Kjendelse efter Udskrivnings Loven, da Faderen erholdt sig ansat sin Ældste Søn, der stod for Udskrivning, blev det med Bestemt Vilkor, denne omhandlende Søn skulde være tjenstdygtig. Deres Høiærværdigheds Attest var meget bestemt, men anførte Kjendelse var Anledning, den ei for denne Reserve kunde komme i Betragtning til Fritagelse. - At løse hans Udskrivning, der er foregaaet, staaer ikke i min Magt, alene det Kongelige Danske Cancellies specielle Bevilling kan hæve samme.”

Desaarsag giver jeg mig herved den underdanigste Frihed, at henvende mig til Det Høie Collegium om slig speciel Bevilling til bemeldte Peder Christensen Eisings Fritagelse; hvilken jeg gjør mig aldeles Forhaabning om, da Rescript: af 7 Nov.

1807 § 2 og 3 tillader, at Bestemte Løfter om Antagelse paa et Seminarium for Eet Aar skal være gjeldende, desaarsag slige af mig udgivne Løfter altid og alle vegne hidindtil ere ved Sessionen bleven respecterede. Efter min Formening kan dette Rescripts Bydende ikke tilintetgjøres ved en Sessions Kjendelse, hvilken desuden synes at have været uforholden, da det jo efter Lovene følges af sig selv, at naar en gammel Mand faaer den Ældre Søn fri, skulle de yngre siden, uden at det i Forveien er gjort til Bestemt Vilkor, være tjenstpligtige, med mindre de imidlertid komme i en Stilling, som fritager dem derfor, i hvilken Fald Sessionens længe forudgaaende Kjendelse synes mig ei at kunne forbinde; thi

da fik jo derved saadanne Kjendelser mere Kraft end Cancelliets Rescripter og Kongelige Benaadninger.

De Grunde hvorfor jeg især ønsker og allerunderdanigst udbeder meerbemeldte Peder Christensen Eisings Frigivelse ere følgende:

- 1, Fordi han er mig mere end een Gang ved Breve fortrinlig anbefalet af Hans Sognepræst Hr Koefoed i Eising, saaog ved en meget god Attest fra Præsten og Degnen i Sahl, hvor han i 3 Vintre har alene forestaaet Skole for den Gl. svagelige Degn og underviist 30 a 40 Børn. Hvilket han atter fortsætter i denne Vinter, for end mere derved at forberede sig til Seminariet
- 2, Fordi jeg ved Prøve selv har Befundet, at han Besidder gode Forkundskaber i Skrivning og Regning. Han Besidder desuden et udvortes Væsen og Anstand, der hos mig har gjort ham fortrinlig yndet og givet mig Haab, at han vil blive en udmærket Duelig Seminarist
- 3, Fordi det vilde være et stort Skaar i min Agtelse blandt Publicum, naar man Bemærkede, at mine endog skriftlige Løfter ei altid vare at stole paa, endskjønt jeg ei havde Lovet mere end hvad jeg efter Bemeldte Rescr. var bemyndiget til
- 4, Fordi de Bønderkarle, som af mig her faaet, dels foreløbig mundtligt, dels Bestemt skriftlig Løfte, ere ikke tjente med sliig vilkaarlig Behandling af mine Løfter, som de i saa Fald ikke kan gjøre nogen Regning paa. Ved at meddele saadanne Løfter, paalægger jeg altid Vedkommende forinden deres Ankomst her at forhverve sig de fleste Forkundskaber mueligt, samt at øve sig i Skolehold, som Medhjælper ved en Skole, eller Lærer ved de her brugelige Omgangs Skoler. Mange have og virkelig gjort det, og jeg har deraf paa Seminariet allerede sporet gode Frugter, da de i Aar Indkomne have i Almindelighed ret gode Forkundskaber. Men da sliige Substituter eller Omgangs Skoleholdere, hidtil har maatte nøies med en meget liden Løn, saa forvolder det naturligviis Tab for Vedkommende, som paa anden Maade i den Tid kunde have fortjent mere. En eller anden (for...?) Bønderkarl kunde og være til sinds at leie for sig, naar han vidste, at han ei her kunde blive antagen, men nu stole han paa mit givne Løfte. Skal dette da undertiden ei

Gjelde, men Karlen bliver imod Forventning Udskreven, saa er han jo fixeret og jeg taber i min Credit ved at give slige upaalidelige Løfter.

Foranførte vover jeg sikkert at haabe maae komme i Naadigt Betragtning til mit Ønskes Opfyldelse
Borris Præstegaard d. 6 Nov 1812

Underdanigst

Krarrup

Til
Det Høikongelige
Danske Cancellie

Amtsprovst og Forstander
for Seminariet i Borris ved
Ringkjøbing

Til Den høie Skoledirection for Ribe Stift !

Ved at see den ny og bedre organisation for Skolevæsnet i møde, opstaaer og det Ønske at faae Skolelærer Embedet besat med duelige Subjecter. - For mig er dette især vigtigt, da Districtet er stort og jeg p. t. har og maaske - kan vente - 5 Skoler i mine Sogne mueligen og 6. Vel har jeg efter Evne søgt at veilede mine Skolelærere, men Mændene ere tilaars, og hvor al Præliminærkundskab manglede, udrettes kun lidt. Det gamle Træ er vanskeligt at Bøie og gammel Vane ond at lade

Nogle unge Mennesker af mine Sogne, forberedte sig til at kunne komme paa Seminarie, men for nogle blev Tiden for lang, inden de kunne antages; de tog anden Bestemmelse, for andre blev det for kostbart i disse Tider, thi Husmændsbørn befattede jeg mig kun med. - Blandt disse vedblive 3 det Ønske, at oplæres for Skolefaget, og selv har den Tanke ofte glædet mig, at oplære dem dertil.

For den Høie Direction nedlægger jeg derfor mit Forslag, om det ved Majestætens Allernaadigste Villie maatte forundes mig, naar jeg dertil erkjendes Duelig, efter de Prøver jeg har fremlagt paa min Underviisnings Maade, med de mig 1811, anbefoede 7 Skolelærere af Stiftet.

Elevernes Navne og Stilling, for hvis Underviisning af mig, jeg underdanig søger, ere følgende:

Ole Jespersen er 17 Aar, Hans Fader Parcellist paa en 4 Skpr. Hartkorn paa Vork Mark, Egtved Sogn. Denne Dreng Har nydt Huusunderviisning 1 Vinter daglig hos mig i afvigte Sommer, i 12 Uger Bivaanet Underviisningerne for Skolelærerne, og i Sommer med mine 4 Børn ugentlig hver Løverdags fra 9 - 12. Han er antegnet til Borris Seminarie for et Par Aar og har holdt Vinterskole sidste Aar efter min Plan for en 10 a 12 Børn i mit Sogn

Søren Christensen 15 aarig Søn af en constitueret Skoleholder

i en Bye Bølling i mit Hovedsogn

Henrik Rudolf Steinmeyer en 16 aarig Yngling, hvis Fader arbejder som Svend paa Engelsholm Papirfabrik

Da disses Fædre alle ere uformuende Mænd og med mindre Bekostning kunne hos mig, i Nærheden af Forældrene have baade Tilsyn af disse, og med mindre Byrde fødes end naar de skulle reise til et Seminarie, Grunder sig endog mit Forslag i Forældrenes Omstændigheder, især da Antallet af de i Borris antegnede vil udsætte deres Antagelses Tid. -

Finder mit Forslag Vedkommendes høie Bifald, vil jeg ei allene ønske, men haabe at Reglementet for Borris Skolelærer Seminarium maa følges af mig, saavidt de egentlige Læregjensstande angaaer, som og at Eleverne der maatte tage deres seminaristiske Examen, og skulle noget Haandarbeide nødvendig læres, hvori jeg ikke kan give Underviisning, kunne de mueligen anvende det sidste Fjerdingaar paa Borris til saadanne Øvelser og andre før Examen. -

Tidsrummet inden hvilket den sidste af disse skulle være færdig, maatte være mig uindskrænket, da de ere ulige baade i Alder og Forkundskaber, men den Frihed maatte allernaadigst forundes dem: at de som andre, der undervises paa Seminarie, maatte, saalænge de med min Attest Beviser, at de ere i seminaristisk Lærestilling, være frie for Hans Majestæts Krigs Tjeneste.

Min Underviisning skal Aldeles være Gratis. Den eneste Løn jeg ønsker mig, er, at see disse opdragne og duelliggjorte Ynglinge vorde de nærværende Skolelæreres Medhjelpere her, og saaledes ved Øvelse og Veiledning da selv under Flid og Anstrængelse værdige med Tiden til faste Skolelærerembeder. -

Saaledes indstiller jeg dette mit Forslag for Dem høiædle og høi-velbaarne Hr Stiftamtmand Koefoed og Dem høiædle og høiærværdige Hr Biskop Hjort og tør forvente Deres

Bevaagne anbefalinger

Bifaldes mit Forslag, Begynder jeg min Underviisning førstkommende Maidag. -

Egtved Præstegaard 8 Octob 1812

Underdanig

J. P. Købke

Sognepræst for Egtved og Ølsted

Menigheder

Underdanig Promemoria !

Da den høie Direction har behaget at affordre min Betænkning, angaaende hoslagte herved tilbagesendte Ansøgning fra Hr Pastor Købke i Egtved, betræffende 3 unge Menneskers seminari-stiske Underviisning m. m., saa giver jeg mig herved den Frihed at yttre følgende min Formening herom:

At Hr Pastor Købke Gratis vil paatage sig saadant et Arbeide er priisværdigt, at han dertil Besidder Duelighed, har jeg ingen Grund til at Tvivle om, da hans Iver og Interesse for Skolevæsnet er mig Bekjendt. Men -

Hvad angaaer hans Forslag, at disse Personer i det sidste Fjerdingaar skulde opholde sig her paa Seminariet for at lære Haandarbeide og deslige som da maatte mangle, da vilde det have sin Vanskelighed, thi skulde de til sand Nytte i Slig Heenseende være her, maatte jo een af Lærerne paa dem alene anvende den meeste Tid og derved forsømme de andre Herværende, som i den sidste Tid før Examen ikke synderlig Befatter sig med Haandarbeide.

I øvrigt er jo Sligt Haandarbeide heller ikke absolut nødvendig for en Skolelærer. Forslaget om at møde her ved Examen, kan jeg heller ikke saa ganske Bifalde, thi Erfarenhed har lært, at de 2 Dage Examen varer, kunne indtil silde ud paa Aftenen Behøves til Bedømmelse

af de her værende Seminaristers mundtlige og Skriftlige Prøver

Desuden kunne det og falde vanskeligt nok, for slige Uvedkommende at faae i de Dage Logie her i Nærheden, da her i Examens Tiden altid ere mange Fremmede, saa Rummet bliver Betaget, ei alene her i Præstegaarden, - men og hos Bønderne i Naboe Lauget af Seminaristernes Paarørende, ældre Seminarister og deslige. Værtshuus, som Fremmede kunde tye hen til er her ikke. Vel kunde det for Een eller nogle Faa ikke Just sige saa meget, men naaer det først for Nogle blev til-ladt, vil det formodentlig af Flere blive søgt.

Bequemmere synes mig derfor det kunde være, at disse private Seminarister aflagde en offentlig Prøve for S. T. Hr Stiftamtmanden og Hr Biskoppen, hvilke som Directeurer har været her tilstede ved Examen, og derfor destobedre kunde dømmes, hvorvidt slige Subjecters Kundskaber og Duelighed kunde sættes i Ligning med de herfra dimitterede Seminaristers. - Ved Seminarierne er det Befalet, at ingen maa antages førend det 18 Aar, da de følgelig ei før det 20de dimitteres, hvilket vel har den Grund, at før det Alder Bør neppeligen Nogen Betroes et offentlig Skolelærer Embede.

Hvorvidt denne Bestemmelse her Bør tages til Følge, maa jeg overlade til Høiere Bedømmelse. - I øvrigt seer jeg Intet til Hinder for Bevilgning til det Ansøgte, hvorved mig dog synes kunde gjøres følgende Bestemmelser:

- 1, At de foreslaaede Personer, saa vidt mueligt, skulle underviises og dannes i Overenstemmelse med Reglementet for Seminarierne i Borris.
- 2, At de skulde aflægge en offentlig Prøve paa deres Duelighed for Stiftamtmanden og Biskoppen i Ribe.
- 3, At de som andre Seminarister forsynes med en af Bemeldte Directeurer udstædt Dimissions Attest
- 4, At de derefter nyder samme Frihed fra Krigstjenesten som andre Seminarister, imod at holde sig Reser: af 7 Juni 1806 efter-Vitterlig. -
- 5, At de i Henseende til Befordring til Skolelærer Embeder nyde lige Rettighed med andre Seminarister, dog saaledes, at for saavidt Ribe Stift angaaer, beholde Seminaristerne fra Borris Fortrinsret, undtagen i Hr Købkes egne Sogne.

side 119

Skulde maaske flere Præster faae i Sinds at oprette slige smaae private Seminarier, formeene jeg, at sadanne kunne med lignende Bestemmelser Bevilges, eftersom der ved den forventede nye Skolereform formodentlig vil blive Mangel paa Duelige Lærere, - Dog formener jeg tillige, at efter et Par Aars Forløb Burde sligt neppe Bevilges, thi det kunde da mueligt blive en Følge, at naar samme Fordele med mindre Bekostning, og maaske med kortere Tidsanvendelse kunde andensteds erholdes, vilde kun Faa eller ingen henvende sig til de ordentlige Seminarier

Borris Præstegaard d. 13 Nov 1812

Til
Den Høie Direction
for Seminarierne i Borris

underdanig
Krarup

Borris Præstegaard per Varde
d. 22 Nov: 1812

Deres Høivelbaarenhed

undrer vist nok over, at nærværende Peder Kjær er saalænge udebleven, endskjønt han ifølge Rescript af 6 Juni d. A. er af Cancelliet til Deres Høivelbaarenhed anbefalet til Undervise i den forbedrede Agerdyrkning, for igjen siden deri at underviining de her værende Seminarister. Aarsagen til hans Udeblivelse er allene, at hans Ældre Broder, som i hans Fraværelse er Allernaadigst Bevilget Faderen til Hjælp, nu først i disse Dage er hjemkommen, og før kunde Faderen aldeles ei undvære denne. Det er meget imod mit Ønske, at hans Afreise saa Længe er bleven forsinket, uagtet jeg ved igjentaagne Anmodninger til Vedkommende har Bestræbt mig for at faae den anden Løs fra Regimentet, hvilket nu først er skeet

Deres Høivelbaarenhed tillade da nu, at jeg tager mig den Frihed paa det Bedste at anbefale dette unge Menneske, som jeg vist haaber der ved Lærevillighed og Flittighed vil stræbe at fortjene Deres Bevaagenhed. - Paalidelighed og Troskab ved det Arbeide han anvises at forrette er jeg overbeviist om, der vil findes hos ham. Han har hos Faderen, der er en ualmindelig stræbsom Mand været vant til stadig Arbeidsomhed ved al Slags Bondeforretning. - Det er mig en saadan Fornøielse at have faaet ham anbragt ved Deres Høivelbaarenheds Bekjendte mærkværdige Landbrug, hvor jeg er forsikkret, at han vil samle sig theoretiske og praktiske Kundskaber, der ville i Tiden vorde ham selv og mange Andre nyttige.

Rescriptet af 6. Juni er formodentlig in Extenso bleven Deres Høivelbaarenhed Communiceret, hvis ikke, skal jeg siden (tage) mig den Frihed at sende en Copie af samme, hvoraf blandt andet sees, at Faderen har Lovet at anskaffe nye Agerdyrknings og Haugeredskeer for 500 rdl. Desaaarsag vover jeg at udbede, at Deres Høivelbaarenhed ville Gunstigst have Omsorg for, at han ved Hjemreisen i sin Tid kunde medbringe Redskaber, som Behageligst maatte ansees meest passende, hvortil vel ikke Bør regnes de meget sammensatte og Kostbare, som Smaafolk dog ei kunde forskaffe sig. En liden Hyppeplov har jeg, ogsaa er her hos mig en fra Kjøbenhavn hidsendt engelsk Plov uden Hjul, som ingen her forstaaer rigtig at bruge
En Extirpator, en Kartoffeloptager, nogle gode Hyppejern, 6 stk gode Haugespader, Lugeredskeer for Hauger og for Marken og adskillige flere mig ubekjendte Smaaredskaber, kunde efter min Insigt være ønskeligt. En Beqvem Rivemaskine til at rive Kartoffler paa til stivelse og maaske til Sukker, vilde jeg og meget ønske, men ei for stor og indrettet til at bruge med Menneskehænder, hvilke vi her have ingen Mangel paa ved Seminariet
Af Aviserne har jeg med megen Fornøielse seet, at deres

er kun 18 Aar gammel. - Han vil med Glæde anvende sin Pension, maanedlig 9 rdl. D. K., som han Allernaadigst er tillagt.

Attest:

At det unge 19 aarige Mske Christian Nielsen af Visbye, der har havt det Vanheld i en militair Affaire at miste den venstre Arm, og som nu for at gavne Borgersamfundet søger at Danne sig Duelig og skikket til i Fremtiden at kunne Beklæde et Skolelærer Embede, flittig benytter sig af den Leilighed, han har til at forøge sine Kundskaber og tillige fører en sømmelig og anstændig Vandel, samt at han egenhændig har skrevet forestaaende allerunderdanigste Ansøgning til Hans Kongelige Majestæt, dette bliver herved paa Forlangende attesteret af Stedets Sognepræst.

Visbye Præstegaard d. 5 Aug. 1812   C. A. (Poshelt ?)

Allerunderdanigst Sessions Erklæring

Ribe H R 97 - 126 Christen Nielsen født i Gammelbye 18 Aar
Session Vedteg: 1811 mødt, fik patent No 1934, commanderet
1812 mødte, aldeles mistet den venstre Arm i
Tjenesten — Udslettet som utjenstdygtig

Ovenstaaende Vedtegning Beviser Sandheden af Supplicantens Foregivende, og er desaarsag som den der har mistet sin Førlighed i Fædrelandets Tjeneste fortrinlig at anbefale til Allernaadigst Forsørgelse.

Søe Sessionen for Ribe Amt d. 16 Aug 1812

H. Koefoed   C. Heinen

I Anledning af vedlagte fra det Kongelige Admiralitet og Comissariats Collegium hertil indsendte Ansøgning, hvori Søelimit C. Nielsen af Ribe Amt 97 Lægd No 126, der i affairen **ved Hjelmen** mistede sin venstre Arm, anholder om at antages til Underviisning paa et Skolelærer Seminarium

og tilbyder som Betaling sin Pension 9 Rdl maanedlig har Cancelliet Corresponderet med Skole Commissionen for de danske Skoles bedre Indretning, men da Bemeldte Commission har Svaret at den tilbudne Betaling ei bliver tilstrækkelig, for det næste Triennium paa Joenstrup Seminarium, og at Ansøgeren altsaa, skjønt den anførte Legems Mangel ikke kunde være til Hinder, saafremt han i øvrigt Besidder de fornødne Anlæg og Forkundskaber, ei kan optages i Seminariet uden at stille tilstrækkelig Sikkerhed for Betalingen, saa skulde Cancelliet herved tjenstligst fornemme hos Hr Stiftamtmanden og Deres Høiærværdighed om ikke Ansøgeren kunde ansættes ved Skolelærer Seminariet i Borris.

Med Svaret forventes Ansøgningen tilbage
 Det Kongelige Danske Cancellie d. 14 Nov. 1812
 Cold Knudsen Bulov Monrad
 Benner Larsen Hansen (? ...mer)
 Richter

Til
 Stiftamtmanden og Biskoppen
 over Ribe Stift

Deres Høiærværdighed ville Behageligen meddele os Deres Betænkning over hosfølgende Cancellie Skrivelse, hvori ønskes Underretning, om den omskrevne Sølimit C. Nielsen kan optages i det Boriske Seminarium m. v.

Med Betænkningen forventer vi os Collegie Skrivelsen og Bilag remitteret.

Ribe d. 26 Nov. 1812

H. Koefoed V. K. Hjort

S. T.
 Hr Amtsprovst Krarup

Underdanig Besvarelse

Til underdanig Gjensvar paa Cancellies Forespørgsel betreffen-
de den Qvæstede Sølomit Christian Nielsens Antagelse her paa Seminaret,
maa jeg give mig den Frihed at melde , at det samme er Tilfældet
her som anden steds, at hans Pension af 9 rdl maanedlig er altfor
utilstrækkelig til at han derfor kan faae Kost og Logie, da Semi-
naristerne for dette Aar Betaler 200 rdl og derover for Kosten hos
Bønderne i Naboelauget, og ville de høie Kornpriser vedbli-
ve, vil samme til næste Aar blive meget dyrere, saa et
Ophold her med det Fornødne til Klæder og Bøger vil
sikkert udkræve 3 a 400 Rdl aarlig.

Hvad i øvrigt Antagelsen her angaaer, da ere her hen ved
100 Exspertantere af forskjellige Aldre med mere eller min-
dre givne Forhaabninger allerede antegnede. Men ikke de-
stomindre, da det er Billigt, at den unge Fædrelands-
søn, som allerede for Fædrelandet har opoffret saa meget,
forhjelpes, saa vidt mueligt, saa er jeg villig til her
paa Seminaret at modtage ham til Michelsdag 1813.

Saafremt han har den fornødne Duelighed dertil og saafremt
han enten ved offentlig eller privat Understøttelse
maatte see Udveie til at udrede den til Ophold her
udfordrende Bekostning, hvortil ei herfra kan ventes
noget Bidrag, da den til Deling imellem 2de Semina-
rister her allernaadigst forundte Understøttelse af
50 rdl aarlig allerede for nogle Aar er Bortlovet

Borris Præstegaard d. 8 Decemb. 1812

Underdanig
Krarup

Til Den Høie Direction
for Seminaret i Borris

Bortsendt d 10 Decb. med Dr. Ke ?sens karl

Det Kongelige Danske Cancellie har under 19de d. M. tilskrevet os saaledes:

” Hr Stiftamtmanden og Deres Høiærværdighed have ved Skrivelse Af 26 f. M. andraget for dette Collegium, at Sognepræsten for Egtved og Ølsted Menigheder hr Købke har tilbudet uden Beta-ling, at Danne 3 unge mennesker til Skolelærere, nemlig **Ole Jes- persen 17 Aar gammel**, Søn af en Parcellist i Egtved Sogn; **Søren Christensen 15 Aar**, Søn af en Constitueret Skoleholder i Bøl- ling Bye og **Hendrik Steinmeyer 16 Aar**, Søn af en Smed paa Engelsholm Papirfabrik - og Hr Stiftmand og Deres Høiærværdighed have derhos anbefalet dette Tilbud paa følgende Vilkaar:

- 1, At nævnte Personer saavel mueligt skulle undervises og Dannes i Overeenstemmelse med Reglementet i Borris.
- 2, At de efter fuldendt Underviisning skulle aflægge en offent- lig Prøve paa nys nævnte Seminarium.
- 3, At de derefter som andre Seminarister skulle forsynes med een af Seminariets Direction udstedt Dimissions Attest.
- 4, At de siden skulle nyde samme Frihed for Krigstjenesten som andre Seminarister, imod at de holde sig Rescriptet af 7de Juni 1806 efterretteligen og endeligen
- 5, nyde lige Adgang til Skolelærer Embeder med Seminarister, dog saaledes, at forsaavidt Ribe Stift angaaer, beholder Semi- naristerne fra Borris Fortrinet, undtagen i Egtved og Ølsted Sogne

I denne Anledning skulle Cancelliet herved tjenstligst tilmelde Hr Stiftamtmanden og Deres Høiærværdighed til fornøden Efterretning og Bekjendtgjørelse for Vedkommende. Dette Collegium antager bemeldte Hr Købkes Tilbud og Bifalder da af Hr Stift- amtmanden og Deres Høiærværdighed i denne Henseende fore- slaede Bestemmelser. ”

Hvilket herved tilmeldes Deres Høiær- værdighed til fornøden Efterretning

Ribe d. 22 Dec. 1812

Koefoed

Hjort

Det Kongelige Danske Cancellie har under 16de d. M. tilskrevet os saaledes:

” Cancelliet har allerunderdanigst forelagt Hs Majestæt den af Hr Stiftamtmanden og Deres Høiærværdighed hertil indsendte Beretning om Udfaldet af den for f. A. ved Borris Skolelærer Seminarium afholdte Examen, allerhøiestsamme har herpaa allernaadigst behaget at resolve:

Denne beretning har været os Allerunderdanigst forelagt, og bliver dette Seminariums bestyrer og Lærer at tilkjendegive vor allerhøieste Tilfredshed med Seminariets vedvarende Gode Fremgang.

Hvilken allerhøieste Resolution Cancelliet har den Fornøielse herved tjenstlig at tilmelde Hr Stiftamtmand og Deres Høiærværdighed til Behagelig Underretning og videre Bekjendtgjørelse. ” Hvilket herved med al vor Deeltagelse Bekjendtgjøres Deres Høiærværdighed

Ribe d. 25 Jan. 1813
Koefoed   Hjort

S. T.
Hr Amtsprovst Krarup

Det Kongelige Rentekammer har under 9 d. M. tilskrevet os saaledes:

I Henhold til vor Skrivelse til Directionen for Borris Skolelærer Seminarium af 22 Februar f. A. skulde vi ikke undlade herved tjenstligst at melde til behagelig Efterretning: at vi med **Hans Jepsen af Fanø**, som her er bleven Fragten betalt, have afsendt til velbemeldte Direction de i fornævnte vor Skrivelse ommeldte 4 Stykker Biekuber

Hvilket herved meldes til Behagelig Efterretning

Ribe d. 25 Jan: 1813
Koefoed   Hjort

S. T.
Hr Amtsprovst Krarup

Underdanigst Pro Memoria !

Under 7. Nov: 1807 har det Høie Danske Cancellie Behaget at udstede og mig at lade Communicere følgende Rascript:

Paa det at de Skolelærer Seminarierne Allernaadigst forundte Rettigheder kunne hævdes, uden at Værnepligtige derved tillige gives Leilighed til ulovligen at unddrage sig fra Krigstjenesten, skulde man til fornøden Efterretning, samt videre Bekjendtgjørelse for Vedkommende herved tjenstlig tilmelde samtlige Land-Milice Sessioner:

- 1, at Antagelsestiden for Værnepligtige ved Skolelærer Seminarierne bestemmes fra det 18de til det 23de Aar, og at Undtagelse herfor kun finder Sted paa Cancelliets Resolution.
- 2, at Conditionelt Løvter fra Seminariernes Foresatte om at antages ikke fritager for Udskrivning.
- 3, at bestemt Løvte om Antagelse ei kan gives uden i det Høieste et Aar i Forveien og ikke senere end 3 Maaneder før Antagelses Tiden

Dette Rescript har jeg altid saaledes forstaaet:

- 1, at det ifølge samme var Seminariernes Foresatte tilladt at vælge Lærlinger fra 18 til 23 Aars Alderen uden Indskrænkning.
- 2, at det ligeledes var tilladt at meddele saadanne Valgte Bestemt Løvter om Antagelse, og at samme for et Aar skulde være gjeldende til Fritagelse for Udskrivning. Ogsaa har de Høie Sessioner hidtil saaledes forstaaet det.

Ved at sammenligne Rescripter 2den og 3die Post har jeg ikke kunnet unddrage anden Fortolkning, og har desaarsag udstedt mange bestemte Løvter som og allevegne ere blevne respecterede indtil ved Sessionen i Holstebro den 24 October f. A., da mit til Peder Christensen Eising givne bestemte Løvte om Antagelse til næste Aar blev ikke anseet, men han til Soldat udskreven.

Paa Grund af ovenanførte Rescript havde jeg tillige givet

side 128

Karlen den Forsikkring at han kunde stole paa mit givne Lovne, hvilket jeg ei tog i Betænkning at forsikre ham, eftersom han ikke var mere end 23 Aar, og eftersom Rescriptet ikke omtaler nogen Indskrænkning, der kunde tilintetgjøre min Bestemmelse. Men han blev dog udskreven

Tillidsfuld tog jeg min Tilflugt til det Høie Cancellie og vovede under 6. Nov f. A., at gjøre underdanig Ansøgning om Karlens Fritagelse i det underdanigste Haab, at det Høie Collegium vilde Naadigst have hensyn ei alene til Karlens Stilling /:hvilken maa have gjort ham mere værnepligtig end andre, som mig var

ubekjendte /: men og til min Credits Vedligeholdelse. Imidlertid viser Resolutionen af 12 Dec. f. A., at jeg ikke blev saa lykkelig at naa mit Ønske. Svækket er nu min Credit, da man nu har Grund til at ansee mig, som en Mand hvis Løvter og Forsikringer ei ere at stole paa.

Ubehagelig Erfaring har nu lært mig at jeg har feilet i at give Rescriptet af 7. Nov 1807 en alt for udstrakt Fortolkning og at der maae være mig ubekjendtgjorte Udskrivnings Love, der kunne indskrænke og tilintetgjøre den Retlighed, som efter min Formening ved Bemeldte Rescript var givet Seminariernes Foresatte.

For nu ikke efter at foranlediges at give upaalidelige Løvter vover jeg underdanigst at udbede, at det Naadigst maatte til min og andre Seminari Forstanderes Efterretning bekjendtgjøres en nærrer Forklaring over bemeldte Rescript, og at der maatte fastsættes visse Bestemte Regler, hvorefter enhver havde at rette sig; thi lettelig indseer Det Høie Collegium, hvor krænkende det er for en Embedsmand, naar han, uagtet han efter sin bedste Indsigt handler i Overenstemmelse med Lovene dog maa see sine Foretagender tilintetgjort af visse ham ubekjendte Aarsager.

side 129

For at vælge de Fortrinligste, og for at opmuntre de Søgende til desto flere Kundskabers Erhvervelse, saa at tillige for at undgaae Mistanke om Partiskhed for Gunst eller Gave har jeg truffen den Indretning, at de Subjecter, som i det følgende Aar kunde vente Antagelse paa Seminariet, møde her Aaret i Forveien paa en bestemt Dag for samlede at underkaste sig en Præliminair Examen i Overværelse af samtlige Lærere og den nærmest boende Seminariets Directeur, hvorved enhver da faaer Character for de Ting, hvori de prøves. Dersom de antages, meddeles derpaa Bestemt Løfte om Antagelse; men hvad hjælpe disse, naar man er uvis om de bliver respecterede og hvad nytter det at vælge den Fortrineligste, naar Sessionen siden maa have Lov at Borttage saadanne, saaledes som med Peder Eising er skeet.

Saa vidt forud kan skjønnes er denne P. Eising netop den Fortrinligste af dem som har Løvter til næste Aar og dobbelt Ondt gjør det mig derfor at miste ham. Endskjønt han nu efter Omstændighederne ikke af det Høie Cancellie har kunnet Bevilges Fritagelse, saa har jeg dog endnu et Glimt af Haab om, at maaske Hans Majestæt af særdeles Naade kunne finde Allernaadigst for Godt at Bevilge samme, saafremt det maatte Behage det Høie Collegium Gunstig at anbefale hoslagte Allerunderdanigste Ansøgning herom, hvilket jeg herved fordrister mig i dyb Underdanighed at udbede, og at gjøre mig Forhaabning om, da jeg ved saa mange leiligheder forhen har havt behagelige Prø-

ver paa Collegiet Høie Bevaagenhed, hvortil jeg vover fremdeles at anbefale mig

Borris Præstegaard d. 11te febr. 1813

Underdanigst
Krarup

Til
Det Høie Kongelige
Danske Cancellie

---

side 130

No 2

FR VI Fire og halvtredsindstyve Skilling
1813 betales med ½ deel meere
Ebbesen

Til Kongen

Ringkjøbing Amt Borris Præstegaard d. 11 febr: 1813

Christen Lodberg Krarup
Amtsprovst Ridder og Forstander for seminariet her ansøger allernaadigst, at den Unge Skoleholder Peder Christensen Eising maa antages paa Seminariet her og forundes Allernaadigst Fritagelse fra Krigstjenessten, paa grund af hans fortrinlige Duellighed til Skolefaget og for at Supplicanten kan undgaae at ansees som upaalidelig Mand

I medhold af Cancelliets Rescript af 7. nov. 1807 Har jeg til den Duelige unge Skoleholder Peder Christensen Eising af Ringkjøbing Amt 78 - 5 givet Bestemt Løvte om Antagelse næste Aar her paa Seminariet. Desuagtet har dog Sessionen d. 24 October f. A. udskrevet ham til Soldat ved Kjøbenhavns Infanterie Regiment. Det Høi Kongelige Cancellie har fundet Sessionens Grunde antagelige og under 12 Dec. f. A. paa min underdanigste Ansøgning om hans Fritagelse for Krigstjenessten resolveret, at samme ei kunde Bevilges.

Paa grund af foranførte Rescript af 7. Nov 1807 troede jeg mig ei allene Berettiget til at antage ham, men endog til at give ham den positive Forsikkring, at han maatte stole paa mit givne Løvte, da meer bemeldte Rescript ikke gjør nogen Indskrænkning for Seminaristeres Antagelse, naar de ei ere over 23 Aar.

Men - nu maa jeg af dem, som jeg har Lovet Antagelse, ansees som en Mand, hvilke Ord og Løvter ikke ere at lide paa.

Allernaadigste Konge ! Et Løvte er i mine Øren, efter Ordsproget en Gjæld. For at afbetale denne min Gjæld til P. Eising, og for at holde mit Ord, vilde jeg om jeg havde Evner og ikke havde selv 8 Børn opoffre en Sum for at leie for ham, men nu formaaer jeg det

ikke. Det eneste jeg formaaer er at nedlægge Allerunderdanigst Forbøn for ham, at Deres Majestæt af særdeles Naade ville Befale Allernaadigst at tillade hans antagelse her paa Seminariet og fritagelse for Krigstjeneste.

Han har i 4 Vintre som Skoleholder for den gamle Degn Bestyret Skolen i Sahl og aarlig underviist mere end 40 Børn; han har herom fra 2de Præster udmærket Gode Attester, som allerunderdanigst følger under **Bilag No 1**. Han er saavidt forud kan skjønnes den fortrinseeligste af dem som til næste Aar have Løfte om Antagelse her.

Mange og store ere de Beviser, som jeg ofte forhen har havt den Lykke at modtage paa Deres Majestæts Høikongelige Naade, hvoriblandt endog i disse Dage den udmærkede Høie Naade at hædres med Dannebrogorden, hvorfor jeg ved denne Leilighed fordrister mig i allerdybeste Underdanighed at nedlægge min Allerunderdanigste Taksigelse. Men endnu vil jeg for en saare stor Naadesbeviisning ansee det, dersom det maatte Behage Deres Majestæt Allernaadigst at bønføre denne min Allerunderdanigste Forbøn for P. Eising; thi det er i min Stilling saa saare vigtigt at vedligeholde min Credit som en paalidelig Mand.

Mueligt kunde Nogen falde paa den Tanke at meerbemeldte Person har ved Gaver forbundet min, siden jeg interesserer mig saa meget for ham; men jeg Bevidner herved for den Alvidende Gud og for Deres Majestæts Throne, at hverken jeg eller af Nogen af Mine directe eller indirecte, hverken af denne eller af nogen anden har modtaget end den allermindste Gave for at give Løfte om Antagelse paa Seminariet, skjønt saadant vel stundom har været mig Budet.

Borris Præstegaard d. 11te Febr. 1813

Allerunderdanigst

Krarup

FR 27 Skilling

Jeppes Gravens Aal eller Toft, som skal afreise udi denne Tid til Seminarium i Borris og har foreviist Følgeseddel dat. 23 Sept d. A, meddeles herved det Vidnesbyrd, at han her i Sognet har ført et anstændigt og roesværdigt Levnet, og til sin Tid har gavnnet Ungdommen i Alrum ved Underviisning. Afvigte Skjertorsdag var han en Gjæst ved Herrens Bord i Stadil Kirke.

Stadil Præstegaard d. 27 Sept. 1811

test.

Schaarups P. L.

(L. S.)

At **Jeppes Gravens Aal** fra Alrum Bye Stadil Sogn, som paa nærværende Tid opholder sig ved Seminarium i Borris er døbt d. 3 August 1788, skrive Et Tusinde, Syv hundrede Firesindstive og otte, dette bevidnes herved efter Begjæring i Overeenstemmelse med Stadil Sogns Kirkebog

Stadil Præstegaard d. 11 Nov. 1811   Schaarups

P. L.

(L. S.)

At Seminarist **Jeppes Alrum** har assisteret mig ved Ungdommens Underviisning her i Skolen fra Mikkelsdag 1809 til Paaske 1810, og at jeg med hans udviiste Flid og Troskab var meget vel tilfreds og fornøjet dette attesteres herved efter Forlangende .

Ringkjøbing d. 17 April 1813

H. Christensen

Skolelærer

(L. S.)

#

Udi Østbirk Sogns Ministerial Bog findes antegnet at Faderen Hans Peter Møller, da boende i Urup Mølle i bemeldte Sogn, har Aar 1792, skrive Et Tusinde, syv Hundrede toe og halvfrmsindstive d. 4 Febr havt en Søn til Daaben, som blev kaldet **Dynes Pontoppidan**. Dette saavel som at bemeldte Fader ingen anden eller yngre Sønner har havt af det Navn, end denne, som efter Foregivende enten er eller venter at blive antagen paa et Skole Seminarium. - Dette bevidnes under Haand og Segl

Saabye

Østbirk Præstegaard d. 1ste Dec. 1812   Sognepræst for Østbirk og
Yding Menigheder (L. S.)

Da Foreviseren af dette **D. P. Hansen Møller** har i min sal. Mands Tid tjent hos mig undertegnede som Huus-Lærer for min Søn, saa anseer jeg det for Pligt, at meddele ham det bedste Vidnesbyrd for sin Flittighed og Dueligheds i denne Tid han var her, - For denne hans gode Opførsel anbefaler jeg ham for Vedkommende til hans videre Forfremmelse

Hedvig Sophie Sl. Møllers

Egeberg Mølle, d. 16 Marts 1813 (L. S.)

Hr Generalkrigscommissair har i en Skrivelse af 25 Feb. sidstl. yttret det Ønske, at den Dem under f. M. Communicerede Resolution Betræffende hvorledes der Bør forholdes med Reserverne Hans Christian Pedersen Skinnerup og Anders Nielsen Skinnerup af Thisted Amts 25 5 og 11, enten maae tilbagekaldes, eller saafremt saadant ikke kan Bevilges, at da Peder Christensen Eising af Ringkjøbing Amts 78 - 5 ligeledes maa fritages for Krigstjeneste. I Anledning heraf meldes Tjenstligst, at da det saavel af foranførte Deres Skrivelse, som af Deres seneste af 13 f. M. sees, at De er af den Mening, at disse Reservers Udskrivning er Lovmæssig, saa skulde Cancelliet med Hensyn hertil, og da det derhos er oplyst, at de 2 førstnævnte allerede ere afgaaede til Regimentet, hvortil de ere udskrevne herved tjenstligst melde, at der med disse tre Reserver Bør forholdes efter Anordningerne, hvilket Behagelig maatte tilkjendegives Forstanderen for Snedsted Skolelærer Seminarium

Hvad derimod Reserven Peder Christensen Eising angaaer, om hvilken det er oplyst, at han i 4 Vintre har holdt Skole for mere end 40 Børn, Da kan han, saafremt han ei er afgaaet til Regimentet forbigaaes i Aar, samt ved næste Session behandles som Seminarist, naar han til den Tid Beviser at være optaget paa Borris Skolelærer Seminarium, hvilket Behageligen maatte Tilkjendegives Vedkommende. De med Hr Generalkrigs Commisaires seneste Skrivelse fulgte 2. Attester remitteres herved

Det Kongelige Danske Cancellie den 1. mai 1813
Kaas Bulow Monrad Lassen
Fischer

In sidem
Fischer

Til Hr GeneralkrigsCommissair Fischer

Hammerich Const. Cancell.

Forestaaende har jeg den Ære pligtskyldig Deres Høiærværdighed at Bekjendtgjøre

Grenaae d. 5 mai 1813 Fischer

Til
Høiærværdige Hr Amtsprovst Krarup i Borris

Efter Forlangende kan jeg med Fornøielse bevidne at **Peder Christian Kirkegaard**, som holdt Skole for mig fra Mikkelsdag 1810 til Paaske 1811 blev mig bekendt som et skikkeligt ungt Menneske, der med Gode naturlige Anlæg forbandt Lyst og Flid i at udvide sine Kundskaber, samt viste derhos en meget anstændig og god Opførsel.

Hjerum Degnebolig
D. 25 Juni 1813

Søren Thode
Cand. Theol. Kirkesanger
og Skolelærer
(L. S.)

---

side 135

Aar 1813 den 2den og 3die september blev paa Borris Skolelærer Seminarium holdt offentlig Examen i Directionens Overværelse og blev da eenstemmig dimitterede alle Seminarister i første Classe med følgende Hovedcharacterer

No 1	Søren Heilesen	Udmærket Duelig
- 2,	Thyge Skjernlund	Meget Duelig
- 3,	Daniel Danielsen	Meget Duelig
- 4,	Jeppe Alrum	Meget Duelig
- 5,	Mikkel Hornum	Meget Duelig
- 6,	Diderik Meiner	Duelig
- 7,	Mikkel Knudsen	Duelig
- 8,	Chresten Jensen	Beqvem
- 9,	Jeppe Lassen	Beqvem

Borris Seminarium d. 4 Sept. 1813

H. Koefoed   Hjort   Rosenørn   Høxbroe   Thygesen

Examens Liste 1813

1 Classe

No.		1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Indenads- læsning	Dansk Sprog- lære	Religi- on og Bibelhist	Geogra- phie	Reg- ning	Oversæt- telse af Tydsk	Hist- orie	Natur- Kyndig- hed	Metho- dik
1	Søren Heilesen	3	4	4	4	3	3	4	4	4
2	Jeppe Alrum	3	3	3	3	3	2	3	3	3
3	Daniel Danielsen	4	3	4	3	3	3	3	3	3
4	Mikkel Hornum	3	3	3	2	2	3	3	3	3
5	Thøger Skjernlund	3	3	4	3	3	3	3	3	3
6	Jeppe Lassen	2	2	2	1	2	2	2	3	3
7	Christen Jensen	1	2	2	2	2	3	2	2	2
8	Mikkel Knudsen	3	2	3	2	2	1	3	3	2
9	Diderik Meiner	3	3	2	3	2	1	3	2	2

Eksamensfag fortsætter herunder)

10	11	12	13		14	15	
Catech- iation	Callig- raphie	Ortho- graphie	Skrift- lig udar- beidelse	Sum- ma	Sang	Gymna- stik	Hovedcharacter
3	3	4	4	47	2		Udmærket Duelig
2	4	3	3	38	1		Meget Duelig
2	3	2	2	38	3	3	Meget Duelig
3	3	2	2	35	3		Meget Duelig
3	2	2	3	38	4		Meget Duelig
2	2	1	1	25	1		Beqvem
2	3	1	1	26	1		Beqvem
3	2	2	2	30	3		Duelig
3	2	3	3	32	4		Duelig

Examens Liste 1813

2 Classe

		1	2	3	4	5	6	7
No.		Indenads- læsning	Dansk Sprog- lære	Religi- on og Bibelhist	Historie og Geo- grsphie	Natur- kyndig- hed	Tydsks	Reg- ning
1	Niels Holm Hjort	3	2½	3	3	3	-	-
2	Gjøde Ch. Kloster	2½	2½	3	3	3	-	-
3	Hans Jessen	2	2	3	3	3	-	-
4	Niels Horsbøl	2	2½	3	3	3	-	-
5	Gregers Larsen	2½	2½	3	3	3	-	-
6	Peder Stoustrup	2	2	3	1½	2	-	-
7	Mikkel Blak	2	2	2	2½	2	-	-
8	Dines Møller	2	2½	2	3	3	-	-
9	Peder Ch. Kirkegaard	2	1½	2	2½	2	-	-

Character Tal:

Udmærket	4
Roesværdig	3
Godt	2
Maadelig	1

8	9	10	11	12	13	14
Calligra- phie	Orthogra- phie	Skriftlige- Udarbeidelser	Sang	Gymna- stik	Sum- ma	Nyt Nummer
2½	3	3	-	-	23	1 N. H. Hjort
3	3	3	-	-	23	2 Gjøde Kloster
2½	2	1	-	-	18½	6 H. Jessen
2	2	2	-	-	19½	5 N. Horsbøll
2½	2½	2½	-	-	21½	3 Greg. Larsen
2	2	2	-	-	16½	7 Peder Stoustrup
2	1½	1½	-	-	15½	8 M. Blak
2½	3	3	-	-	21	4 D. Møller
2	1½	1½	-	-	15	9 P. Kirkegaard

Det Kongelige Danske Cancellie har under 4de dennes tilskrevet os saaledes:

” I Anledning af et af Consistorialassessor Krarups allerunderdanigst indgivne Forslag, angaaende Oprettelse af et Industrie Seminarium, under Direction af en Landboe Industrie Commission, over hvilket Forslag General Land Oeconomie og Commerce Collegiet har afgivet allerunderdanigst Betænkning til Hans Majestæt, har Allerhøiestsamme allernaadigst behaget et resolve: at Indretningen af det foreslaaede Industriseminarium ikke for Tiden kan iværksættes, men derhos tillige allernaadigst paalagt Bemeldte Collegium at træde i Correspondance med Cancelliet, om ikke den Indretning kunde træffes, at Skolelærerne ved Skolelærer-Seminarieerne bleve given Underviisning i de nyttige Handelsplanters Dyrkning. Betræffende denne Gjenstand, skulde Cancelliet, efter at være af det Kongelige General Oeconomie og Commerce Collegium underrettet om bemeldte allerhøieste Resolution herved tjenstligst udbede sig Directionens Tanker snarest mueligt behageligen meddeelt. ”

Deres Høiærværdigheds behagelige betænkning herover udbedes.

Ribe d, 9de Sept. 1813

Koefoed   Hjort

S. T.

Hr Amtsprovst Krarup

Ridder af Dannebrog

Underdanigst Betænkning

Da Seminariets Høie Direction har Behaget at affordre min Erklæring og Betænkning i Anledning af Cancelliets Skrivelse af 4 f. M.: angaaende om ikke den Indretning kunde træffes, at Skolelærere ved Seminarierne blev given Underviisning om de nyttigste Handelsplanters Dyrkning; Saa maa jeg herved give mig den Frihed at melde, at dette for en Deel allerede her ved Seminariet er skeet fx med Humle, ogsaa i denne Sommer med Tobak. Valmuer og Krap er og her prøvet lidt, men hidtil ikke med synderlig held.

Da det er Landsfaderens Ønske, skal det være min Bestræbelse for Fremtiden at bringe det videre med Handelsplanters Dyrkning, hvortil her vil blive saa meget mere Leilighed, da nu i Overenstemmelse med det Allernaadigste (Roser ?) af:

- en ny Hauge til Seminariets brug er hos Niels Kjær allerede indhegnet og bliver nu efterhaanden bragt under Dyrkning. Imidlertid maa jeg tillade mig underdanigst at bemærke, at et eget Industrie Seminarium vil naar Tiderne maatte tillade at Saadant, være af mere udbredt Nytte til Handelsplanters almindelige Dyrkning.

At dette formedelst min Fraværelse paa Visitatz i Hammerum Herred er bleven noget forsinket beder jeg gunstigst undskyldt.

Borris Præstegd. d. 4 Octob: 1813
Underdanigst
Krarup

Sr **Dines Pontoppidan Møller** har eet heelt Aar indtil Michaelis 1811 været i mit Huus, og underviist mine mindre Børn, som under hans Veiledning gjorde god fremgang. Med anvendt Flid forenede han en stille Vandel og et retskaffen moralsk Forhold, saa jeg har god Grund til at troe, at han paa sin valgte bane vil blive et Dueligt Lem i Staten.

Hasle Præstegaard d. 26 Sept. 1813

Møller
(L. S.)

Underdanigst Forespørgsel

Ved Allernaadigst Placat af 27 f. M., er Befalet: at alle Undtagelse, som forhen ere bevilgede fra Krigstjenesten, herefter skulle være hævede saalænge Krigen varer, undtagen med de Seminarister, som allerede ere anbragte ved Seminarier, hvilke skulle være de Sidste, som udskrives.

Allerunderdanigst har jeg vovet at forstaae denne Placat saaledes: at denne bestemmelse om Allernaadigst Fritagelse angaaer dem, som, naar ethvert Session holdes, da allerede ere paa Seminariet. Ved Sessionen i dag her i Ringkjøbing har jeg erfaret at de Høie Sessions Herrer ere af den Formening, at denne Allernaadigste Fritagelse ikke angaaer dem, som siden 27 Sept., ere indkomne eller herefter i de følgende Aar blive antagne.

Ved nogle Seminarier er Indtrædelsestiden i Foraaret, men her er Tilfældet, at efter Reglementet for Borris Seminarium holdes den aarlige Examen i Sept: og i begyndelsen af October antages nye Lærinde i de Udgaændes Sted.

Ifølge denne Forklaring af Placaten har adskillige af de nu i denne Maaned paa Seminariet indkomne faaet Vedtegning om hvortil de ere tjenstlige ved Krigsbrug og altsaa ere disse ikke sikker for Udskrivning meer end enhver anden Reserve

side 141

Skal forbemeldte Allernaadigste Placat paa denne Maade forstaaes, saa vil det blive en Følge at Seminariet, naar de Ældere udlærte til næste Aar, ikke vil faae flere at antage, og de i Borrie værende 3de Lærere ville da intet have at bestille ved Seminariet.

Allerunderdanigst vover jeg derfor at indstille om ikke Placaten maatte gives Forklaring derhen at:

1, de nu i October paa Seminariet indkomne Seminarister maatte forblive der med samme Rettighed som Seminarister i Almindelighed, saa at de i fornødent Tilfælde blive de Sidste som udskrives.

2, de som i Fremtiden ved Seminariet antages maae ved Sessionerne forbigaaes, endskjønt, de forhen kan have faaet Vedtegning om deres Duelighed til Krigstjenesten, naar de virkeligen ere kommen paa Seminariet, førend de faar Udskrivnings Pas.

At denne min Allerunderdanigste Indstilling maatte finde Allernaadigst Bifald fordrister jeg mig at gjøre mig Haab om, paa Grund af den meerbemeldte Placat gjorte bestemmelse, at Seminaristerne skulle være de sidate, som udskrives, thi i saa Fald ere de dog at finde i Tilfælde af, som Gud

forbyde Fædrelandets Forsvar nødvendig skulle udkræve dem, i hvilket Fald da snart kunne blive Brugelige eftersom de faar Underviisning paa Seminariet i Gymnastik og Exercits med de af Hans Majestæt dertil Allernaadigst skjænkede Geværer med Bajonetter og Patrontasker ved den meget duelige Allernaadigst Beskikkede Gymnastiklærer Medom.

Underdanig udbedes herpaa den Høie Sessions Behagelige Paategning og Erklæring.

Ringkjøbing d. 27 Octobr 1813

Underdanigst

C. J. Lodberg Krarup

Forstander for Seminariet i

Borris, Amtsprovst og Ridder

Til

Det Høi Kongelige Danske Cancellie

Underdanigst Erklæring

Placaten af 27. Sept., sidstleden er saa Bestemt, at den ingen Tvivl giver om, at jo Lovgiverens Villie er at de Seminarister, der vare i Seminarierne da Placaten udkom skulde skaanes og forbigaaes indtil det sidste Landets Forsvar udfordrede disses Udskrivning. - hvorimod fra Placates Udstædelse ingen Skaansel fra Udskrivning skulde finde Sted, efter Udskrivnings Alderen for de der attraaede at indgaae i Seminarierne. Da nu Sessionerne i Medfør Udskrivningslovene har antegnet til Udskrivning samtlige Elever, der ere antagne i Borris Seminarium senere end Placaten udkom, og der ingen af disse kan være sikre for hvad Øieblik de vorde anfordrede til Recrutteringen, saa er det at Hr Amteprovst Ridder Krarup, som Forstander for Borris Seminarium ansøger nu i denne Forestilling at faae hævet enten temporais eller for bestandig Udskrivningen for de Seminarister, der i denne October Maaned ere bleven antaget efter Placaten af 27. Sept, udkom, der Bestemt Byder disses Værnepligt, som tjenstdygtigt Mandskab. At antage Seminarister der kuns for Øieblikket kan benytte den Underviisning paa dem anvendes synes ei hensigtsmæssig, - da der gives et svagt Haab om Skaansel for militair Forpligt, dem ei kan forundes efter Placatens Bydende og den svage Recrutteringsmasse, der alene til den hjemmæv-

rende Armees Recruitering dette Aar kun levnes faa og Enkelte af 21 Aars Alderen,- vil ved første Anfordring for (Auxiliair ?) Korpset nødvendig gives Recruitering af 20 Aars Alderen, - indlysende heraf, at samme ei kan taale det mindste Afsavn ved et Beneficium, som Lovgiveren har seet sig nødsaget at hæve. Sessionen for Ringkjøbing Amt d. 27. Octob. 1813

Fischer   Rosenørn   Zutphen   Brun

Til Den Høie Direction for Seminariet i Borris

I en for Seminariet høist vigtig Sag fordrister jeg mig at henvende mig til den Høie Direction med underdanig Bøn om gunstig Bistand.

Af hoslagte min underdanigste Forespørgsel af 27 dennes og Sessionens paategnede Erklæring sees Behagelig at ved Sessionen samme Dag i Ringkjøbing blev de nu i October her antagne Seminarister /vel ikke udskrives / men dog til Udskrivning antegnede, saa at de ei ere sikre fra Udskrivning, fordi at Sessionen formeente at saadant var overeenstemmende med Placaten af 27 f. M.

Vel kan det ved første Øjekast synes at være Placatens Mening, at der ingen Skaansel skulde være for de Seminarister som ere indkomne eller herefter indkommer paa Seminariet efter den 27de Sept. d. A, men ved nærmere Overveielse af Placatens Udtryk synes det for mig ganske klart, at dette dog ikke er Lovgiverens Villie, thi:

1 Da Placaten naturligviis er udgiven til en Rettesnor for Vedkommende Sessioner ved Udskrivninger og det altsaa tilkommer samme at bedømme, hvorvidt Undtagelse Bør finde Sted eller ikke, saa er det vist nok Meningen, at naar saadan Bedømmelse ved Sessionerne skeer, skulde de undtages som paa den Tid allerede ere anvendte til Seminarister.

2 Placaten indskrænker den Seminaristerne forhen tilstaaede Tilladelse fuldkommen Fritagelse ved den bestemmelse, at de skulle være de Sidste som udskrives, saalænge Krigen varer. Gud forbyde, at der skulde Behøves saa stærk Udskrivning, at der slet ingen bliver tilbage uden Seminaristerne, i hvilket Fald enhver Mand Bør være rede at ofre Liv og

Blod for Konge og Fædreland. Imidlertid viser dog denne Bestemmelse, at det vist nok ikke er Lovgiverens Mening, at der ingen Undtagelse skulde være for de herefter indtrædende Seminarister eftersom disse dog, naar Nøden kræver, skulde medtages, og altsaa ikke ere ganske tabte for Recruteringen, kuns at deres Anvendelse saa længe mueligt udsættes

3 Placaten bestemmer at Løfte om Antagelse aldeles ikke maae komme i Betragtning. Med Føie kan heaf gjøres den Slutning, at virkelig antagelse dog maae komme i betragtning; thi ellers var det Tillæg om Løfters Ugyldighed ganske overflødig, da det jo var en Selvfølge, at naar fremtidig virkelig Antagelse ei skulde komme i Betragtning, saa Burde endnu mindre Løfter gjøre det

4 Det er sikkert ikke Landsfaderens Villie, at de herefter indtrædende Seminarister skulde uden Undtagelse udskrives, thi saa ville Seminarierne efterhaanden blive Ledige og den betydelige Bekostning Staten paa dem har anvendt og Aarlig anvender, var næsten spildt, hvilket vist nok strider mod Hans Majestæts hensigt, saa meget mere, **da 2 nye Seminarier, for ikke længe siden ere her i Jylland oprettede**, der og kunde være høilig fornøden for at danne Skolelærere, hvis nu værende Antal vil kun lidet forslaae, saasnart den længe forventede og forønskede Skoleforbedring kan blive udført hvortil her er megen Trang.

Skulde det imod al Forventning være Placatens hensigt for Eftertiden at forbyde de nye indtrædende Seminaristers Undtagelse Saa fordrister jeg mig dog underdanigst at haabe, at de nu i October her indkomne maae blive undtagne, da en Lov vel ikke kan ansees at forpligte, førend den bliver Bekjendtgjort, og det var den ikke her den 1 October, som er den her Bestemte AntagelsesTid. Ja endog fra den første October vare de fleste indkomne og Underviisningen for denne ny Classe tog sin Begyndelse Mandagen d. 4 October.

Underdanig udbeder jeg nu at den Høie Direction ville have den Bevaagenhed at Bestræbe sig for, fra Cancelliet at forskaffe en gunstig Resolution, snarest mueligt, paa det ikke de ved Sessionen antegnede Seminarister skulde i Tilfælde af hastig Udskrivningsordre blive udkommanderede.

Borris Præstegd. d. 1ste Nov. 1813

Underdanig

C. J. Lodberg Krarup

FR VI 1 Rigsdaler 66 sk.

Ejeren heraf **Chresten Chrestensen af Vesterligaard** i Rønberg Sogn, som er født Aar 1792 i Foraaret og hans Daab publiceret i Sognets Kirke den 1ste April benævnte Aar, altsaa over 20 og 1 Aar gammel - er et af de unge Mensker som jeg har underviist og Confirmeret, der har været mig til megen Opmuntring og Fornøjelse, ei alene ved hans stille og sædelige Forhold, men ogsaa ved hans Lærelyst, som ved Aarenes Tiltagelse ei er blevne formindsket men snarere har tiltaget. Han har her i Egnen i mange Aar underviist Børn af Almuen med en Flid og Lyst, der med Føie lod haabe at han ved hensigtssvarende Dannelse og Underviisning med Tiden kunde blive en Duelig og værdig Skolelærer. Det er derfor mig meget Kjært at Forsynet har aabnet Adgang for ham til at naae dette sædelige Maal, hvortil jeg af mit Hjerte ønsker hans Naade og Lykke af Gud, ligesom jeg paa det ydmygiste anbefaler ham til hans tilkommende Lærere og Foresatte, i det Glædelige Haab, at han vist vil stræbe ved sædelig Opførsel, Flid og Agtpaagivenhed at fortjene deres Yndest og Kjærlighed: Ovenmeldte Yngling har ikke forsømt Naadens Bord

Estvad Præstegd. D. 21 Sept. 1813

Schjørring (L. S.)

No 4 Fr VI

Syv og Tyve skilling
betales med 41 skilling

Peder Christian Kirkegaard fra Hanning, som i Aaret 1808 blev Confirmeret af mig har stedse viist sig at have megen Lyst til at indsamle sig Kundskaber, Besidder godt Nemme, og hans Opførsel har været som sig egner et retskaffent Menneske. Han har med tilbørlig Andagt benyttet sig af Alterets Sacramente hvor han sidst var en Gjest ved afvigte Mikkelsdags tider. Himlen forlene ham Lykke, paa hans Fremtids slibrige Bane.

Deiberg Præstegaard d. 5te Januari 1813

H. C. Jespersen

Sognepræst

(L. S.)

Aar 1792, sytten hundrede og to og halvfemtesindstyve den 11te Juli havde Jens Pedersen i Hanning Kirkegaard en Søn til Daabs, som blev kaldet Peder Christian, dettes Overeenstemmelse med Hanning Sogns Ministerialbog, og at det er den samme **Peder Christian Kirkegaard**, der nu er Seminarist i Borris, attesteres under Haand og Segl

Deiberg Præstegd d. 16 August 1813
H. C. Jespersen (L. S.)

Peder Christian Kirkegaard har ved sit Skolehold i Hanning i tvende Vintre forhvervet sig almindelig Agtelse hos Sognets Beboere og ved en kort Underviisning for mine Børn i mit Huus gjort sig særdeles yndet hos mig, saa at jeg ingenlunde paatvivler, at han ved den seminariske Underviisning danner sig til en fortrinlig Ungdoms Lærer

Deiberg Præstegd. D. 16 August 1813
H. C. Jespersen (L. S.)

(N.B. Dette er skrevet på tysk, - med gotiske bogstaver. **Rigtighed garanteres ikke**)

Kiel den 30sten Martz 1813

Nochstehende allerhocheste Resolution Sr. Majestat das Königs wom 26sten d. M. ertheile dem Herre Obrist v. Cahtonier hindurch zur Nachricht:

” Vi Bifalder herved, at **Musketeer Niels Jessen** Holsted ved Fynske Infanterieregiment 1ste Compagni af Ribe Amt 29 –27 maa paa Vor Bekostning frequentere et Skolelærer Seminarium, for at dannes til Skolelærer, og i saadan Tid, samt saalænge han siden forestaaer en Skole, ansættes i de anecterede Batailloners Res..?..ste (Reserveliste ?)

Evald

in sidem

Cahtonier

Dem Herre
Obrist v. Cahtonier
zu Rendsburg

Underdanigst Pro Memoria !

I anledning af , at **Niels Jessen** af Ribe Amts 29 - 27 forhen Musqveteer ved Fynske Infanterieregiment, 1 Comp. er ved Allernaadigst Resolution af 26 Marti d. A., hvoraf hoslagt følger verificeret Copie, bevilget, at han maa paa Hans Majrstaets Bekostning frequentere et Seminarium, giver jeg mig herved den Frihed underdanigst at indberette, at bemeldte Niels Jessen er 1 October d. A. her paa Seminariet indkommen.

Han har ligesom de andre Seminarister indtinget sig i Kost og Logie hos en Bonde, imod at erlægge aarlig som og andre betale 100 Rbdl. S. V., eller og 4 Tønder Rug og 4 Tdr. Byg in Natura.

Da jeg nu paa Grund af Foranstaaende Allernaadigste Resolution har indestaaet for Betalingen, saa vover jeg herved underdanigst at udbede, at det Gunstigst maatte foranstaltes, at der fra Ringkjøbing Amtstue maatte nu til 1 Januari og siden kvartaliter udbetales mig 25 Rbdl. S. V., eller og bemeldte 4 Tdr. Rug og 4 Tdr. Byg maatte af Magazinkornet leveres Knud Stier i Dalager Bye i Borris Sogn, hos hvem han Logerer.

Borris Præstegd. D. 22 Dec. 1813

Underdanigst

Krarup

Forstander for Seminariet

i Borris

Til

Det Høikongelige
Danske Cancellie

Underdanig Pro Memoria !

Formedelst Fjendens Nærværelse og de foruroligende Rygter om deres Fremtrængen i Jylland, befrygte de her værende Seminarister, at naar man her forefandt saa mange unge Karle samlede, kunde maaske Fjenden blive til sinds at Bortsnappe og medtage dem, for at benytte sig af dem til deres Tjeneste. De have derfor Begjert, at Underviisningen paa Seminariet maatte under disse Uroligheder afbrydes og en hver tillades at drage hjem indtil videre, saa meget mere da de alligevel ikke med tilbørlig Rolighed kunne i disse Tider passe deres Studeringer.

Hvorvidt deres Frygt kan være Grundet, veed jeg ikke,
Garantere dem Sikkerhed, tør jeg ikke, - men paa den an-
den Side Bør jeg heller ikke uden den Høie Directions
Samtykke afbryde Seminariets sædvanlige Gang.
Jeg udbeder desaarsag Directionens Behagelige Resolution
om denne Sag med næste Fredags Post

Borris Præstegd. d. 11 Jan. 1814

Underdanig

C. J. Lodberg Krarup

Til
Den Høie Direction for
Seminariet i Borris

---

side 149

At **Christen Christensen Lidgaard** som i 4 Vintre
har besørget Skoleunderviisningen Skive Landsogn
var af sal. Amtsprøbst Leth, elsket for hans Duelighed
og Flid, Ligesom han og i den Tid jeg Besørgede Amts-
provstiets Forretninger, gav Prøver paa, at han
med Hensyn til sin Dannelse arbejdede ved Underviis-
ningen med roesværdig Flid og forenede et godt
moralsk Forhold hermed, dette Vidnesbyrd kan jeg,
paa Anmodning herom meddele ham med Fornøjelse

Brøndum Præstegd d. 28 Dec. 1813

L. Melchior

Sognepræst for Brøndum
og Hvidberg

Aar 1791, skriver Sytten Hundrede Halvfemsindstye
og Een den 13. mai lod **Christen** Pedersen Østergaard
af Eising Bye døbe en Søn, som blev kaldet **Peder**.
At dette findes saaledes anført i Eising Sogns Døbsbog
Bevidner Stedets Sognepræst Koefoed
Eising Præstegaard d. 26. Dec. 1813

Underdanigst Indberetning om Seminariets Fremgang i Aaret 1813

Ved Examen den 2 og 3 Sept. blev, som Directionen Bekjendt, 9 Seminarister dimitterede. 1 med Charakt. Udmærket Duelig, 4 med Chrakt.: Meget Duelig; 2 med Duelig, og 2 med Beqvem.

Til 1. Octob. Indtraadte som sædvanlig nye Elever, hvoriblandt **a) Niels Jessen fra Holsted**, som i 8 Aar har tjent som Soldat, men har efter Ansøgning erholdt Kongelig Tilladelse til at indtræde paa et Seminarium paa Hs. Maje-

side 150

tæts bekostning. Da han har fortrinlig Færdighed i Skrivning og Regning saaog i hans yngre Aar har havt nogen Øvelse i Skolehold, har jeg nogen Formodning om, at han mueligt til næste Examen kunde findes moden til efter et Aars Ophold her at dimitteres **b) Christen Nielsen Visbye**, som i en Ataqre med Fjenden til Søes har mistet den venstre Arm og desaaarsag i Anledning af det Høie Cancellies Yttring er her antagen. - Det Haab har jeg om ham, at han vil gjøre saadan Fremgang, at De Høiærværdige Hr Biskop ikke vil fortryde den mod ham fattede Bevaagenhed at betale for hans Kost og Ophold her.

Alt er her i afvigte Aar paa Seminariet gaaet frem i sædvanlig Orden. Saavel Lærerne som Lærlinger, ere vedbleven at anvende uafbrudt Flid.

For at forberede sig til at blive Seminarister opholdte sig her i October Maaned og noget af Nov: 6 unge Mennesker, som forhen ere underviiste her i Børneskolen. Foruden nogle Øvelser i Stavning og Regning fik de af mig Underviisning i Methodiken.

Efter den givne Anviisning forestaaer de nu Vinter-Omgangs Skoler, deels her i Sognet, deels i Nabo-sognene, og agte derefter igjen at indgaae paa Seminariet.

I samme Tid var her en Person som ved Navn Joach. **Glerup, en Søn af afgl. Justitsraad og Borgemester Glerup i Aarhus**; Han har forhen taget Styrmands Examen og i 10 a 12 Aar faret til Søes. Uskikket dertil formedelst et uheldigt Beenbrud, har han nu bestemt sig for Skolefaget: Deels fordi han var over den for Seminaristernes Anta-

gelse bestemte Alder, deels fordi jeg anseer ham allerede fra Ungdommen af, forsynet med de fornødne Kundskaber, blev han ikke antaget som ordentlig Seminarist, men anvendte derfor Tiden især paa Methodiken og practisk Øvelse i at underviise her i Skolen. Jeg befandt derved, at han besidder de for en Landsbyskole fornødne Kundskaber, at han har gode Gaver til at underviise, og som det synes virkelig Lyst og Interesse for sagen, saaat han med Føie kan forundes lige Rettighed med Seminarister til Befordring i Skolefaget. Efter et Par Maaneders Ophold forlod han Seminariet og har nu privat Condition hos Hr Baron Rosenkrands paa Thustrup ved Randers.

Begyndelsen af denne Maaned aabnede heel Krigerigske Udsigter. Fjenden nærmede sig. Opfordring skedte til frivillig Deeltagelse under under et Jæger Corps til Landets Forsvar. De her værende Seminarister erklærede sig villige personlig at deeltage heri, saafremt behøvedes. **Men Gud skee Tak - det behøvedes ikke.** Nu ved maanedens Ende er Alt fredeligt og vi kunne i Fredens rolige Skygge passe vor Dont.

En ny Lærer har Seminariesterne faaet i min Capellan, den værdige Hr Ussing, som jeg har Grund til at formode, at saavel Seminariet som jeg i enhver Henseende, vil være vel tjent med.

Peder Kjær, som et Aars Tid har efter Allernaadigst Bestemmelse, opholdt sig hos Hr Kammerherre Generalmajor Juell til Thorseng, for at Lære forbedret Agerdyrkning, er nu i Efteraaret kommet tilbage. Til Foraaret kan altsaa den for Seminariet bestemte Jordlod begynde at modtage hensigtsmæssig Dyrkning til underviisning for Seminaristerne og efter Hans Majestæts Allernaadigste Befaling

Ogsaa for det paa samme Jordlod forehavende ny Haugeanlæg har jeg gode Udsigter, da der iblandt de nu i Efteraaret indkomne Seminarister er et ungt

Menneske, som i 4re Aar har staaet i Lære hos en duelig Gartner, og siden paa egen Haand praktiseret Gartnerkunsten som derfor destobedre kan ved Haugevæsnet her være behjælpelig

I det Hele har jeg altsaa Behagelige Udsigter til efterhaanden at bruge Seminariet, der er mig en saa saare Kjer Indretning til større og størrer Fuldkommenhed

De forhen dimitterede Seminarister have, som sædvanlig, til Seminariet indsendt gode Attester om deres Forhold og Embedsflid. - Af Attesterne for de ifjor demitterede giver jeg mig den Frihed at lade medfølge Copie.

Til faste Embeder ere adskillige Seminarister i det forløbne Aar Befordrede og flere ville snart blive det, naar den saalænge forventede ny Skolereform kan finde Sted.

Borris Præstegaard d. 21. Jan. 1814

Underdanig

C. J. L. Krarup

Til
Den Høie Direction
for Skolelærer Seminariet
i Borris

Underdanigst Pro Memoria !

Af Seminariets aarlige Indtægter 1050 Rbdl S. V. og min Amtsprovstløn 400 Rbdl. S. V. , beløber det nu forfaldne Kvartal fra 1 Jan: til 1 April 362 Rbdl 3 Mk. S. V. Disse udbeder jeg underdanigst maatte, som sædvanlig udbetales til min Commissionaie Hr Justitsraad og Raadmand Georg Frederik Lange. Tillige udbeder jeg underdanigst, at denne Udbetaling maatte skee i gangbare Bancosedler og ei i Committer-Sedler, eftersom her er ingen der vil modtage saadanne, og de ere her ubrugelige. Ogsaa haaber jeg, at dette ei vil være ugjærligt for Hr Cancellie Casse-

rerer at gjøre Udtælling i almindelige Bancosedler, eftersom Indbetalingen til Seminari og Amtsprovst-Fondet formodentlig staaer i Saadanne. Skulde det ikke være gjærligt, at erholde Udtælling i andet end Committer Sedler, saa gjør Lærerne her sig underdanigst Forhaabning om, at der Naadigst maatte tillægges et Gratiale af 32 pro Cent, eftersom man af Aviserne med sidste Post seer, at der tabes 32 p.Ct., ved at lade Committer Sedlel omvexle med andre Bancosedler, og dette Tab vilde være alt for føleligt, saa meget mere da Pengenes sande Værd er ringere end Bankcoursen.

Her regnes for nærværende Tid 1 Rdl d.K. ei for mere end 4sk, i Sølv, saa at den for Seminariets Lærere i Aaret 1806 bestemte Løn 300 Rdl. d.K. udgjør i virkelig Værdi nu kuns 135 Rdl i Sølv, endog naar samme i gangbare Bancosedler udbetales. Ovenanførte begjæring forhaabes derfor Naadigst opfyldte.

Borris præstegr. D. 7. April 1814

Underdanigst

C. J. Lodberg Krarup

Forstander for

Seminariet i Borris

Til
Det Høikongelige Danske Cancellie

Det Kongelige Danske Cancellie har under 9 dennes, meddeelt mig følgende Circulair af samme Dato:

” Hans Majestæt Kongen har under 1ste d. M. efter Cancelliets derom Allerunderdanigst vedlagte Forestilling Allerunderdanigst resol veret: At virkelig Antagelse ved et Skolelærer-Seminarium i Betragtning af disse for Staten saa gavnlige Indretningers Tarv for fremtiden skal medføre Fritagelse for Udskrivning til Krigstjeneste og at derfor som Undtagelse fra Placaten af 27 Sept. f. A., i Henseende til Seminarister skal forholdes paa følgende Maade:

- A) At alle de Elever, som vare paa Seminarierne den Tid Placaten udkom, ifølge sammes Indhold Bør være de sidste som udskrives, saalænge de ikke som dannede Seminarister demitteres
- B) At de værnepligtige Reserver, som Fremtiden antages i Seminarierne nyder samme Frihed forsaavidt de Beviiseligen allerede virkelig ere paa Seminariet, naar Krigsfolk, enten ved den offentlige Landmilice Session eller ved Amtmændenes Udskrivning for (Auxiliair ?) Corpset udtages.
- C) At derimod de Reserver som vel ere udseete til eller have Løfte om at antages ved Seminarierne, men endnu ikke virkelig ere komne til Seminarierne paa den Tid hvor Re-crutterne skal udtages, Bør uden hensyn til det dem givne Løfte om nær forestaaende Antagelse, uden Henstand udskrives til Soldat med deres Jevnaldrende.

Hvilket jeg ikke unnlader at meddele Deres Høiærvædighed til Behagelig Underretning

Ribe Bispegaard d. 14 April 1814 V. K. Hjort

S. T.

Hr Amtsprovst Krarup
Ridder af Dannebrogen

Underdanigst Pro Memoria !

Under 22 Dec f. A. gav jeg mig den underdanigste Frihed at indberette at **Niels Jessen** af Ribe Amt 29– 27 forhen Musqveteer ved Fyenske Infant. Regiment, 1 Comp: er d. 1ste Octob. 1813 her paa Seminariet antagen, paa grund af den ham under 26 Marts f. A. forundte Allernaadigste Bevilling at maatte paa Hans Majestæts Bekostning freqventere et Seminarium. Af hvilken Bevilling hoslagt følger Copie.

Tillige gav jeg mig den Frihed at anmelde, at han har tinget sig i Kost hos en Bonde imod den her sædvanlige Betaling af 100 Rbdl. Sølv Værdie, hvorhos jeg underdanigst Bad at samme paa Amtstuen i Ringkjøbing maatte vorde anviist. Ifald det mueligt hellere maatte ønskes, var Bonden og villig til den Gang at modtage i stedet for Pengene 4 Tønder Rug og 4 Tønder Byg, som paa den Tid var om trent af samme Værd som Pengene; Nu derimod ønsker han helst Pengene, da her i Egnen for nærværende s Tid

side 155

ingen afsætning er paa Korn. Da jeg endnu ikke har erholdt noget Svar fra Cancelliet til Hvem Foranførte Directe blev underdanig indsendt, saa begynder jeg at frygte for, at min underdanigste Skrivelse af 22 Dec. f. A. muelig formedelst Postgangens Mislighed paa de Tider ikke er indløben. - Desaaarsag fordrister jeg mig herved at gjentage den underdanigste Begjæring, at forommeldte 100 Rbdl, S. V. maatte paa Ringkjøbing Amtstue vorde anviiste, snarest mueligt, da jeg har indestaaet for samme paa Grund af den Allernaadigste Bevilling, og da Bonden meget ønsker at faae samme, i det mindste saa meget, som for den forløbne Tid er forfalden for den af Niels Jessen nydte Kost og Ophold

Borris Præstegaard d. 27 Mai 1814

Underdanigst
C. J. L. Krarup

Til
Det Høikongelige Danske Cancellie

I Anledning af Deres Høiærværdigheds Behagelige Skrivelse af 8de dennes, hvori De berammer Examens Foretagelse i Borris Seminarium til d. 28de og 29de Sept. næstkommende, skulle vi herved tjenstligst melde, at der fra Stiftets Side Intet findes mod denne bestemmelse at erindre.

Ribe d. 9 Juli 1814

Koefoed Hjort

S. T.

Hr Amtsprovst Krarup,
Ridder af Dannebrog

Saavidt nu forudsees vides heller intet fra min Side med indbemeldte Bestemmelse at erindre

Rosenørn

Underdanigst Pro Memoria !

Seminaristen **Niels Jessen af Holsted**, som efter 8 Aars Krigstjeneste med Allernaadigst Tilladelse kom paa Kongelig Bekostning til 1 October f. A. her paa Seminariet, er nu 32 Aar gl., har forhen i 7 Vintre holdt Skole og medbragte hertil fortrinlig Duelighed i Skrivning og Regning. Da han ikke mangler gode Naturgaver og har tillige her anvendt megen Flid, saa formener jeg, at han til næste Examen i forestaaende September kan ansees moden til at dimitteres. Men da Seminariets Reglement ikke Tillader Nogen her fra at dimitteres efter mindre Ophold end 2 Aar, saa giver jeg mig den underdanigste Frihed herved at indstille, om ikke i Henseende til bemeldte Niels Jessen maa skee en Undtagelse, saaat han efter et Aars Ophold maa Dimitteres, saafremt han ved Examen aflægger saadanne Prøver, at han kan fortjene Character Meget Duelig

Da lignende Tilfælde oftere kunde indtræffe, især da der ere nu mange, som i Forveien alvorlig forberede sig til Seminariet, og da der kunne dannes saa meget desto fleer Seminarister, jo kortere Opholdet er paa Seminariet, saa fordrister jeg mig tillige at foreslaa om der ikke maaske kunde for Seminariet her gjøres den bestemmelse i Almindelighed.:

(her til venstre)
Der indstrægede
udelukket

At naar en Seminarist besidder saadan Duelighed, at han, af Directionen befindes fuldkommen moden og ved Examen aflægger saadanne Prøver, at han med rette kan Tilkjendes bedste Character: Meget Duelig, maa han fra Seminariet dimitteres, uagtet han der har opholdt sig i kortere Tid end 2 Aar.

Borris Præstegr. D. 17. Juli 1814

Underdanigst
C. J. L. Krarup

Til det Høikongel: Danske Cancellie

Det Kongelige Danske Cancellie har under 2den d. M. tilskrevet os saaledes:

” Hr Stiftamtmand og Deres Høiærværdighed have under 4de f. M., tilstillet dette Collegium en Skrivelse, fra Forstanderen for Borris Skolelærer Seminarium, Amtsprovst Krarup, hvori han i henhold til sin beretning af 22 Dec. f. A., om **Musqveter Jens Nielsens*** (*Niels Jessen ?) Antagelse paa Seminariet paa Hans Majestæts Bekostning, anholder om, af Betalingen for det forløbende Aar maatte anvises paa Ringkjøbing Amtstue. I denne Anledning skulle Cancelliet herved tjenstligst Tilmelde Hr Stiftamtmand og Deres Høiærværdighed til bekjendtgjørelse for Hr Amtsprovst Krarup, at man under 22. Jan. d. A., har tilsendt Finantzcollegiet hans første Beretning og anmodet bemeldte Collegium om at foranstalte det Fornødne i denne Henseende, samt at men ligeledes under Dags Dato har tilstillet Finantscollegiet hans sidste af Hr Stiftamtmand og Deres Høiærværdighed hertil indsendte Skrivelse

Hvilket herved meddeles Deres Høiærværdighed til Behagelig Underretning

Ribe 6. 7 Juli 1814
Koefod Hjort

S. T.
Hr Amtsprovst Krarup Ridder etc.

Til Svar paa et Brev fra Provst Ridder Brøndsted
 hvori forlangtes en Seminarist til Skolen i Horsens, afgik
 et Brev d. 9de August. Deri vistest, at da Skoleindtæg-
 terne kun vare 230 Rd S.V., eller for nærværende Tid
 2587 Rd D. k., og de visse Udgifter 2067 Rdl., altsaa kun
 520 Rdl. D k. til Klæder og andre Fornødenheder, tør
 da ingen Seminarister tage derimod. Dog lovedes at
 dersom Hr Provst Brøndsted vilde gjøre Udveie for at
 Seminaristen kunde faae fri Reise til Horsens, og i
 det mindste med det visse og uvisse 60 Rd. (96 sk. ?) i rede

Sølv, naar Udgiften til Huusleie, Brænde, Leie af Seng og Meu-
 bler, Lys, Vask, Kost med Tarvelig Mad og Drikke var fradragen
 da skulde **Gjøde Christian Kloster** være til Tjeneste i Begyn-
 delsen af October. Der fulgte siden med af hans Skrifter
 Hans Duelighed Character og Opførsel rostes, dog findes tillige
 at hans Politur ikke er saa fiin, som Kjøbstadfolk ville fordre.
 Svar udbedes saasart mueligt, da Seminaristen ikke (*) skulde (*ellers ?)
 loves Bort inden at Par Uger.

Det Kongelige Danske Cancellie har under 3die dennes tilskrevet os saa ledes:

” Directionen for det Kongelige Skolelærer Seminarium i Borris, har ved Skrivelse til dette Collegium af 10de f. M., andraget paa, at Seminarist **Niels Jensen**, som paa Kongelig Regning holdes ved Seminariet, maa, uagtet bestemmelsen i Reglementet for samme, dimitteres efter 1 Aars Ophold der, da han udviser megen Flid og Duelighed. - I denne Anledning skulle Cancelliet herved tjenstlig tilmelde Velbemeldte Direction til Behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse for Vedkommende, at det Ansøgte Bevilges, paa Vilkaar, at bemeldte Niels Jensen* erholder god Chartacter ved Examen. ” (* Niels Jensen ?)

Dette meldes Deres Høiærværdighed til behagelig Efterretning og videre bekjendtgjørelse.

Ribe den 12te September 1814

Paa Hr Biskoppens og egne vegne

H. Koefoed

S. T.

Hr Amtsprovst Krarup

Ridder af Dannebrogen

Det Kongelige danske Cancellie har 9. Sept tilskrevet Stiftet saaledes:

” Da Cancelliet agter at forelægge Hans Majestæt en fuldstændig Beretning om samtlige Skolelærer Seminariers nuværende Tilstand, Elevernes Antal og de Kundskaber og Færdigheder, der Bibringes dem, led

saget med Prøver af Korttegning og deslige Arbejder, som øves paa Seminarierne, saa skulde dette Collegium herved tjenstligst anmode Directionen om Behageligen at ville, saasnart mueligt, hertil indsende det Fornødne i denne henseende. Ved at Communicere Deres Høiærværdighed Dette, skulle Directionen tjenstligen anmode Dem om, Behageligen at ville, snarest mueligt, hertil indsende en saadan Beretning fra Borris Skolelærer Seminarium, som Cancelliet i Dets foranførte Skrivelse ønsker sig meddeelt

Ribe d. 12. Sept. 1814

Paa S. T. Biskoppens og egne vegne

H. Koefoed

S. T.

Hr Amtsprovst Krarup Ridder

Attest

Skolelæren i Vium ved Viborg, **Rasmus Pedersen Randlev**, som af Hr Pastor Blicher i Randlev er bleven dannet til Skolelærer, har i Anledning af Cancellie Rescript af 3die Juni 1813 fremsat sig til Prøve paa det herværende Kongelige Skolelærer Seminarium.

I samtlige Lærers Overværelse er han her blevet prøvet i Indenads Læsning, Dansk Sproglære, Religion, Fædrelandshistorie og Geographie, samt Skrivning og Regning, saaog i Duelighed til at Catechisere og at synge, og blev han da befunden at besidde saadanne Kundskaber og Færdighed, at han kan ansees for en Duelig Landsbyeskolelærer, hvilket herved attesteres, ligesom og at han her har bestaaet en saadan Prøve, at vi anser ham værdig til, i Overeenstemmelse med ovenanførte Rescript, at nyde lige Ret med Seminarister fra de autoriserede Seminarier.

Dette til Stadfæstelse under vores Underskrifter og Semimariets Segl.

Borris Seminarium den 22. September 1814

Krarup

Seminarium Forstander
Og 1ste Lærer

Ussing

Capellan og
Seminarlærer

C. N. Vilstrup

2den Lærer ved Seminariet

L. S.

Aar 1814 den 29de og 29de September blev paa Borris Skolelærer Seminarium holdt offentlig Examen i Directionens Overværelse, og blev da dimitterede alle Seminarister af første Classe, hvoriblandt **Niels Jessen Holsted**, som paa Kongelig Bekostning indkom paa Seminariet til 1ste October f. A., ifølge Det Kongelige Danske Cancellies bevilling af 3 Sept. 1814, endskjønt han ikke har nydt Underviisning paa Seminariet længere end 1 Aar.

1ste Classe

Deres Hovedcharacterer ere:

		Summa:
No 1	Niels Holm Hjort	Udmærket Duelig 56
- 2	Gjøde Christian Kloster	Udmærket Duelig 55
- 3	Gregers Larsen	Meget Duelig 47
- 4	Dines Pontoppidan Møller	Meget Duelig 45
- 5	Niels Horsbøll	Meget Duelig 44
- 6	Hans Jessen	Meget Duelig 43
- 7	Peder Stoustrup	Meget Duelig 43
- 8	Mikkel Blak	Meget Duelig 43
- 9	Peder Kirkegaard	Meget Duelig 42
-10	Niels Jessen Holsted	Meget Duelig 42

Borris Seminarium den 29. September 1814

Paa Biskoppens Vegne

H. ?) Koefoed   C.N ?) Koefoed   Thygesen   Bloch

(N. B. Pag. 161 og 162 er

Eksamensliste med 16 eksamensfag for afgangsklassen = 1. klasse

Eksamensliste med 12 eksamensfag for oprykningsklasse = 2. klasse)

(Det er ikke den originale opstilling af Eksamensfagene, som er beskrevet her,
- men de fag som eleverne blev eksamineret i:)

1. Classe

- 1 Indenadslæsning
- 2 Dansk Sprog lære
- 3 Religion og Bibelhistorie
- 4 Geographie
- 5 Methodik
- 6 Mundtlig Catechetisk Prøve
- 7 Skriftlig Catechetisk Prøve
- 8 Historie
- 9 Naturhistorie, Anthrophologie og Astronomi
- 10 Regning
- 11 Tydsk Oversættelse
- 12 Caligraphie
- 13 Orthographie
- 14 Skriftlige Udarbejdelser
- 15 Naturlære
- 16 Sang
- 17 Gymnastik (her var karakteren afgjort før eksamen, bl. a. på grund af svømning som foregik, før vandet blev for koldt i September.
Eksamensdagen blev der givet opvisning i de gymnastiske færdighederne, til stor fornøjelse og underholdning for Directionen)

2. Classe

- 1 Indenadslæsning
- 2 Dansk Sproglære
- 3 Religion og Bibelhistorie
- 4 Historie
- 5 Naturlære
- 6 Naturhistorie og Anthrophlogie
- 7 Tydsk
- 8 Regning
- 9 Sang
- 10 Caligraphie
- 11 Orthographie
- 12 Skriftlige Udarbejdelser

Examensliste 1814

2den Classe

No 1	M. Vestergaard	summa:	16½	bliver No. 10
- 2	M. Eeg	-	27½	- - 6
- 3	P. Eising	-	31½	- - 5
- 4	H. Jagd	-	32	- - 4
- 5	Ch. Lidgaard	-	34	- - 2
- 6	Ch. Nielsen	-	20½	- - 9
- 7	P. Houvig	-	34	- - 3
- 8	J. Steendorph	-	25	- - 8
- 9	R. Uldom	-	27½	- - 7
- 19	P. Hjort	-	37	- - 1

Fortegnelse over de værnepligtige Borris Seminarister
Af 2det Jydske District

Amt	Sogn	Lægd	No	Navne	Fødested	Alder	Vedtegning	
Ring- Kjøbing	Rønberg	81		Christen Rasmussens Søn Christen	Lidgaard	22	Den 29. Sept. 1814 dimitterede som udlært 1. Gjøde Christian af Kloster i Skjern 23 en Søn af Niels Pedersen Peder Jepsen af Stoustrup I Aadum 22 Aar	
	Holmsland Nye Sogn	52		Søren Hansens Søn Peder	Houvig	19		
	Eising	78	5	Christen Pedersens Søn Peder	Eising	23		
	Gjording	91		Vilhelm Steendorphs Søn Jens	Gjording Degnebolig	20		
	Vemb			Peder Jensens Søn Jens Christian	Overdam	19		
	Gudom			Ole Andersens Søn Anders	Skou	18		
	Skarild	33		Laurids Jensens Søn Bendt	Elkjer	21		
	Borris	41	18	Peder Jensens Søn Anders	Vindelboe	21		
	-		21	Mads Jørgensens Søn Jørgen	Debbellose	20		
	-		23	Mads Jensens Søn Ole	Tarp	20		
			-	26	Jens Jensens Søn Jens	Tarp		19
			30	Jens Mortensens Søn Morten	Debbellose	18		
			81	Vidsted Rahbeks Søn Jens	Høgild	19		
		179	Jens Jacobsens Søn Peder	Skaugaard	19			
			Christen Madsens Søn Anders	Meedom (Ølgod)	25	Er Gymnastiklærer ved Seminarieret		

At samtlige forannævnte opholder sig her paa Seminarieret, bliver herved attesteret
Borris Præstegaard d. 13. Octob. 1814

C. J. L. Krarup
Seminariets Forstander (L. S.)

Fuldstændig Indberetning
om
Skolelærer-Seminariet
i Borris i Ribe Stift

I Seminariets Begyndelse

I følge Allernaadigst Rescript af 23 Mai 1806, tog dette Seminarium sin begyndelse den 1ste Juli s. A., med nogle faa Elever

II Elevernes nuværende Antal

For nærværende Tid er i 1ste eller øverste Classe 10 Elever, i 2 Clacce ere ligeledes 10

Forhen har her ikke været mere end 2 Classer, da de fleste kun have opholdt sig her i 2 Aar, eftersom Reglementet ei betaler længere Ophold for dem, som forhen have holdt Skole, hvilket de have gjort. - Erfarind har og lært, at for dem som ei vare ganske raae, kunde 2 Aar være tilstrækkeligt til Underviisning i det Videnskabelige, Men i Henseende til Gymnastik, Hagedyrkning og flere practiske Øvelser har jeg fundet noget længere Ophold ønskeligt. - Til en Prøve antog jeg derfor i October f. A., under Navn af 3 Classe en Præliminair Classe, hvis Elever opholdte sig her nogle Uger og fik Underviisning i Skrivning, Regning og fornemmelig Methodik, derpaa udsendtes de til nogle Omgangsskoler her i Omegnen, som de efter givne Anviisning bestyrede i 3 a 4 Maaneder, hvorpaa de atter vendte tilbage her til Seminariet og nøde fremdeles Underviisning i Skrivning, Regning, Dansk Sproglære, men fornemmelig i Gymnastik, Haugearbeide, Bogbinderie, Kurvebind, Arbeide med Hør og Hamp og deslige. De ere nu i October traadt over i 2 Classe og ville, haaber jeg, efter 2 Aar, kunde vorde meget Duelige. Atter i Aar ere 7 Elever paa samme Maade antagne i Præliminair Classen og ere nu Bortgangen at øve sig i Skolehold i Vinter. Af slig Indretning med en Præliminair Classe, som de, der ei have særdeles fortrinlige Kundskaber Bør gennemgaae venter jeg

megen Nytte, især til mere Færdighed i det Practiske og agter derfor at vedblive samme, saafremt den ikke maatte mishage de høie Foresatte, hvilket jeg ikke formoder. - I alle 3 Classer er altsaa Elevernes Antal 27

III De Kundskaber og Færdigheder, hvori Seminaristerne undervises

- 1) **Rigtig og færdig Indenadslæsning:** Adskillige Bøger gjennemlæses til Øvelse herui, under Lærernes Veiledning
- 2) **Religionen:** Foruden den befalede Lærebog, som nøie gennemgaaes og forklares, lære de og A. K. Holms Lærebog ved Underviisning i Religionen, hvorved gives Anledning til udførligere at foredrage Religionens lærdomme. Ogsaa foretages Bibellæsning, især i det N. Testamente
- 3) **Bibelhistorien** er hidtil bleven lært af Birchs store Bibelske Historie. Mueligt kunde Herskebs eller Bøisens Bibelhistorie for Eftertiden findes mere hensigtsmæssig
- 4) **Dansk Sproglære:** Dermed begyndes altid strax efter Indtrædelsen, da Kundskab om Modersmaalet er nødvendig, førend videre Dannelse kan modtages. Til Grundvold for denne Underviisning har forhen været brugt den danske Sproglære af Junkers almeen nyttige Haandbog; Nu bruges meget de af Hr Birch i Nørreaabye i denne Materie udgivne Skrifter, ligesom og en af Skolelærer Høyer i Ribe udgivne Sproglære, hvilken og har sine Fortrin. Modersmaalet vedbliver fremdeles Bestandig at dyrkes ved:
- 5) **Stileøvelser:** Efter opgivne Spørgsmaale forfatte Seminaristerne skriftlige Afhandlinger, hvortil Læreren giver fornøden Anviisning. Alt hvad som skrives, rettes af Læreren, hvorved haves Hensyn saavel til Orthographie, som Stiil, Inddeling etc.
- 6) **Calligraphie:** Hertil bruges (Sonne Stukers?) Forskrifter. Næsten daglig anvendes 1 Time til Øvelse herudi, hvorved Læreren altid er tilstede og giver de fornødne Underviisninger og Rettelser. De som først have opnaaet Færdighed i dansk og latinsk Skrift lære og Fracturskrift.
- 7) **Regning:** Proportionslæren og Grundene for almindelig Regning foredrages. Fuldstændig Mathematik læres ikke. Til practisk Øvelse bruges Søndergaards og Cramers Regnebøger, hvilken sidste de fleste alt sammen gennemgaar, uagtet Reglementet ei befaler mere end Reguladetri og Huusholdningsregning. Ogsaa øves Seminaristerne i Udenadsregning af Hovedet. -
- 8) **Geometrie:** Herom gives et kort Begreb ved at gennemgaae Maalekunsten i Junkers Haandbog med dertil hørende Kobber. Mathematisk at Bevise Geometriske Sætninget ere Lærlingerne hidtil ei bleven anførte til

- 9) Historie:** Fædrelands Historie læres temmelig udførlig, efter Munthes Fædrelands Tildragelser, saaog ved Indenadslæsning i Mallings store Handlinger og Soldies patriotiske Handlinger. Efter Udtog af Kofods almindelige Verdenshistorie lære Seminaristerne de vigtigste Folkeslag og de mærkeligste Tildragelser i Sammenhæng.
- 10) Geographie:** Kofods Geographie lægges til Grund. Foruden det vigtigste af den mathematiske Geographie, læres de 5 Verdensdeles fysiske Jordbeskrivelser, dog Europas vidtløftigst og Fædrenelandets endnu meest vidtløftig. Gode Landkort haves i Bibliotheket, hvorpaa forevises.
- 11) Astronomie:** Efter Søborgs Udtog af Astronomien gjøres Seminaristerne bekendt med ethvert Slags Himmelleget, deres Bevægelse, til Aarstidernes Afvexling, Tidens Inddeling, og hvad mere af Astronomien, som ethvert dannet Menneske Bør at vide. Hertil bruges et Par havende smaa Globi.
- 12) Naturhistorie:** Heri gaaes frem efter Funkes Naturhistorie for Ungdommen 3 Oplag, gjennemseet af Kielsen, saaledes at Pattedyrenes og Fuglenes Naturhistorie læres det ene Aar og det Øvrige det andet. Herved fremvises Kobberne af Funkes store Naturhistorie og af Justs Naturhistorie. Botaniken læres ved Foreviisning af levende Planter, som der læres at Classificere efter Hornemanns Plantelære. De fleste Seminarister samler sig selv et lidet Hebarium vivum; Nogle have af denne Egn alene samlet sig 150 Exemplarer.
- 13) Anthropologie:** Seminaristerne lære at kjende alle Legemets Dele, deres gjensidige Virkning paa hverandre og de vigtigste diætiske Regler efter Threschous Anthroopologie 1 Afdeling. Behandlingsmaaden med Skindøde udtegne de af Helmuths Naturlære.
- 14) Sjælelære:** Kampes Sjælelære med Kobber gjennemglæses. Phyco-logie og Logik læres efter Dolzs Tænkelse, som gjennemgaaes og forklares. Seminaristerne tilholdes ved selvvalgte Exempler at vise, at de have forstaaet det Forklarede.
- 15) Naturlære:** Over Sallings Naturlære holdes udførlig Forelæsninger med betydelig Tillæg og Foreviisning af en heel Deel

Apparater, hvorover følger en Fortegnelse under Bilag No 1
Anmærkning: For 1½ Aar siden har jeg hos Hr Kundsreier Buchmann bestilt det af Hr Professor Saxtorf indrettede mechaniske Apparat, men endnu er samme ikke hertil ankommet. -

16) Methodelæren foredrages theoretisk i Overeenstemmelse med min Skolebeskrivelse, hvorhos Seminaristerne gjøres Bekjendte med Plums Haandbog og Rises Anvisning for Skolelærer, Birchs Veiledning til Modersmaalet og flere deslige Bøger. Practisk Øvelse faar de deels ved at Catechisere i min Nærværelse med Børn eller med hverandre, deels ved at forestaae den herværende Børneskole, hvorom mere siden.

17) Sang. De som have Naturgaver dertil lære at synge alle Psalmer i den evangeliske Christelige Psalmebog efter Zincks Choralbog.. Ogsaa lære de at synge de fleste Melodier af Biskop Hjorts Sangbog for Soldaterstanden

18) Musik paa Violin efter Noder lære Alle de, som ei mangler Genie dertil, dog i mere eller mindre Grad. Nogle Faa have og lærte at tractere Fløiklaveer. Orgel eller Positiv haves ikke. -

19) Tegning have forhen Nogle Faa lagt sig efter, dog ei Brugt det til synderlig Fuldkommenhed. Nu anvendes af Alle visse Timer til Tegning, under Veiledning af Capellanen Hr Ussing som heri Besidder megen Færdighed, desaarsag jeg herudi haaber større Fremskridt for Eftertiden.

20) Det tydske Sprog. Alle undervises herudi saa Meget, at de nogenlunde kunne forstaa en let Tydsk Bog. Det vigtigste læres af (Telemanns ?) tyske Grammatik. (Gulmans ?) Kinderfreund oversættes. At skrive Tydsk tillader Tiden ei her at lære.

21) Gymnastik. Ved Exercitsen Bruges de Allernaadigst skjænkede 20 stk Gevæhrer. Sidst afvigte Sommer havde Seminaristerne den Ære at exercere for den bekjendte Hr Oberstlientenant v. Engelsted fra Randers, som da var her i Egnen, og han Behagede ved denne Leilighed at Yttre, at deres Færdighed i at exercere overgik hans Forventning

22) Bogbinderie Heraf lære Seminaristerne saa meget, at de kunne Beskjære og indbinde en Bog i simpelt Bind

23) Kurvebind. Ogsaa heri øves Lærlingerne. At bringe Kunsten til Fuldkommenhed er her naturligviis ikke Tid og leilighed til, men imidlertid læres her Haandgrebene, og saa meget, at hvo, som vil, let kan gaae videre, hvilket og af nogle Seminarister siden er skeet.

24) Haugedyrkning. Hertil haves god Leilighed, saavel i de 2de her ved Seminariet værende ei ubetydelige Hauger, som og den paa Seminariets Jordlod anlagte ny Hauge paa 4 Skpr Land. Fornemmelig søges at gjøre Seminaristerne bekendte med Træers Plantning og Forædling. Opsigterne hermed har jeg forhen selv havt, nu tillader Tiden mig ei dette, samme er derfor nu overdraget En af de herværende Seminarister, som forhen har 4 Aar staaet i Lære hos en duelig Gartner, forend han indkom paa Seminariet. Theoretisk Underviisning giver jeg dog selv ved at gennemgaae den af Landhuusholdningsselskabet udgivne Havebog for Bønder af Jacobsen. Ligeledes gennemgaaes af mig Rønnes Bibog. Practisk Øvelse i at omgaaes med Bier faaes, saavel ved mine egne Biers, som og ved de til Seminariet Allernaadigst skjænkede Bistokkers Behandling. Ogsaa er her Leilighed at lære Omgangsmaaden med Humle, samt Tobak hvilket voxer her ret godt. Med Krap derimod synes det her paa Egnen at være meer vanskeligt.

25) Behandlingsmaaden med Hør og Hamp mangler det heller ikke paa Leilighed til at faae Kundskab om, da jeg aarlig saaer nogle Skpr Hørfrø. For nogle Aar siden var En af vore Seminarister ½ Aar paa Hørinstitutet ved Trolleborg i Fyen, men da han nu er Befordret til Skolelærer og Kirkesanger 10 Mile Borte, kan han ei længere være Seminariet til Nytte. Dog er her endnu paa Seminariet En af ham underviist, som endher forestaaer Høravlens. Imidlertid Bruges dog ikke den i Fyen brugelige Maade af Hørrens Skjætning med runde Spaan, til hvis rigtige Brug udfordres mere Øvelse end her kan blive Tid til. Vi bruger derfor en af Assessor Krarup i Vivild foreslaet Hør Skjætnings maskine med Vinger til at omdreie, hvortil udfordres mindre Øvelse.

IV Om Underviisningsmaaden:

Endskjønt samme for en Deel sees af Foranstaende, maa jeg dog endnu til-

føie følgende Bemærkninger:

1. For det meste lægges trykte Lærebøger til Grund som foran meldt. De fornødne Tillæg gjøre Lærerne gjerne mundtlig, og sjælden meddeles Dictata, som medtage megen Tid baade at skrive og at rette.
2. Egentlige Forelæsninger, som paa Universitet holdes i Almindelighed ikke, da Faa ville være istand til rigtig at benytte samme. Naar Noget er gennemgaaet foresættes det til Lectie og høres da af Læreren næste Dag, ligesom i en Skole skeer, hvorved sees paa, at Lærlingen ei alene husker, men og har fattet det foresatte Pensum.
3. Stedse gaaes frem efter bestemte Læreplaner eller Lectionstabeller, som fastsætte hvad der hver Time skal foredrages, hvilke nøiagtig følges.

V Seminariets Lærer:

1. For mig som 1ste Lærer vil det for Eftertiden blive nødvendigt, at indskrænke mig til Underviisning i Religion med Bibelhistorie, samt Methodelæren og Tilsyn med Skolen, undtagen hvad maaske lidt i det Oeconomiske kan være. Naar jeg kan være hjemme, anvender jeg sædvanlig 2 a 3 Timer daglig paa Seminariet, hvilket virkelig er mig en Fornøielse. For at kunne desto mere være hjemme uden at forsømme mit Embede som Provst, søger jeg paa mine Reiser at forene saa mange Forretninger som mueligt fx. Visitats og Kirkesyn eller Præsteindsættelse og Skoleanliggender.

I min fraværelse Besørges mine Parter af min værdige

2, Capellan Hr Ussing, som desuden til andre Tider med fortrinlig Indsigt og Duelighed underviser i Naturlære og Tegning, samt deeltager i Musikunderviisningen for nogle Subjecter.

3, Seminariets 2den Lærer Candidatus Theologiæ Hr Claus Vilstrup har underviist i de under No 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 20, anførte Poster og det med megen Flid og Iver, hvorved han troelig har Bidraget til Seminariets gode Fremgang.

Paa 9de Aar har han nu tjent her ved Seminariet. At denne hans lange og tro Tjeneste maa komme i betragtning til hastig Befordring til Præstekald, som han ofte har ansøgt, fordrister jeg mig at haabe, ligesom jeg og vover at tilføie det Ønske, at tro Tjeneste her maa i Almindelighed give Adgang til Befordring, uden alt for lang Henstand, thi da her er ingen Bopæl for Læreren, og Lønnen der ei er større end i mangan privat

Condition er utilstrækkelig til at ernære en Familie vil i modsat fald Følgen blive, at Læreren tilsidst vil tabe Mod og Lyst. -

4. Seminarist Medom, Gymnastiklærer, samt Underlærer har underviist ei alene i Gymnastik, men og i de under 17, 22, 23 anførte Poster, samt deeltaget i No 4, 5, 6, 7, 18, 20, ved deri at undervise den ene Classe. Ogsaa han anvender med Beredvillighed tilbørlig Flid.

Saa at jeg som Seminariets Stifter og Forstander skylder samtlige mine Medlærere Forbindtlighed og Tak for deres stadige og heldige Medvirkning til Seminariets Fremme.

VI Examen

I hvert Aars September Maaned holdes her offentlig Examen i Overværelse af Directionen, som bestaaer af Stiftamtmanden og Biskoppen i Ribe, Amtmanden i Ringkjøbing Amt og 2 Præster Tillige ere og sædvanlig flere Præster tilstede. Deels indbudne, deels uindbudne. Examen holdes i 2 Dage. Den første dag indtil langt ud paa Aftenen Examineres den 1ste eller øverste Classe. Den følgende Dag gennemlæses og nøiagtig bedømmes de af Seminaristerne i Forveien udarbeidede skriftlige Afhandlinger. Naar dette er skeet examineres ogsaa 2den Classe i det de have lært. Tillader Tiden ei at prøve dem i Alt, fuldføres siden denne Examen af Lærerne. I Forhold til sine Character faaer derpaa enhver Lærling sin Plads i øverste Classe. En slig Examen med 2den Classe har i flere Henseender sin gode Nytte. - Enhver af Directeurerne har sin Examensliste, hvori han giver den Examinerede særskilt Characteretal. Disse Lister bliver siden Confererede og berigtigede efter plurima vota og derefter uddrages for Enhver af 1ste Classe en Hovedcharacter, alt saaledes som hosfulgte Examens Liste under Bilag No 2 udviser, hvoraf tillige behagelig kan erfares den her sidst holdte Examens Udfald. For Directeurerne aflægge ogsaa Seminaristerne en samlet Prøve paa deres Færdighed i Exercits og flere gymnastiske Øvelser, men da Tiden ei Tillader at prøve hver enkelt for sig, saa holdes i Forveien i samtlige Læreres Overværelse en Gymnastikexamen, hvorved Enhver faaer særskilt Character, saaledes som Listen under Bilag No 3 viser.

VII Seminariebygningen

Samme bestaaer af et i Aaret 1807 paa Seminarifondets Bekostning opbyggt grundmuret Huus med Fjellegulv og 8 Fag lyse Vinduer 4 Ruder høie.

Midt i Huuset er Skorstenen, østen for samme en Stue paa 3 Fag, og vesten for 2 mindre Stuer, alle til Underviisningsværelser. - Ovenover den store Stue er indrettet et Kammer med Vinduer paa Husets Ende, paa hvilken 4 a 6 Seminarister kunne have Natlogie. Rundt omkring Bygningen ligger Seminariets Hauge, hvilket blot ved et Mellemdige skilles fra Præstegaardens Hauge, alt som hoslagte Grundtegning under Bilag No (ikke skrevet) udviser. Locallet er her Beqvemt og godt, dog havde et Par Fag mere være ønskeligt.

VIII Seminariets Bibliothek.

Endskjønt samme kunne ønskes meget forøget, saa haves dog over 300 Nummere, deels Læsebøger, deels Lærebøger til Brug for Uformuende, deels andre nyttige Bøger til privat Brug for Seminaristerne, hvilke i de første Aar bleve indkjøbte, da der af de til Seminariets aarlige Udgifter bestemte 100 Rdl., dog fra Skrivematerialier, Lys og deslige, blev, Noget tilovers, eftersom Ildebrændsel koster Seminariet Intet, thi hertil Præstegaarden er en god Tørvemose, deri kaster Seminaristerne de fornødne Tørv, og min egen Vogn hjemkører dem, ogsaa leverer Skolebørnenes Forældre nogle faa Læs.

I nogle Aar blev dog under Pengenes Ringhed Intet tilovers til Bøger, for Fremtiden vil jeg haabe formedelst Penge forandringen noget Overskud til dette brug. Seminaristerne købe ellers selv de fornødne Lærebøger, ligesom og de som have Evne dertil ikke (saa?) faa andre nyttige Bøger.

IX Børneskolen

Ved Seminariet er som et nødvendigt Requisite forenet en Børneskole, hvilken alene Bestyres af Seminaristerne, for at de i enhver Ting kunne faae practisk Øvelse. Omgandsmaaden herved vil jeg ei videre berøre, da samme Behagelig kan erfares af min derover udgivne Beskrivelse, trykt i Ribe 1811. Kuns maa jeg tilføie, at Børnene nu ogsaa undervises i Sang og Gymnastik, ligesom og, at Lærerne ei nu som den gang daglig

omvexle, thi forbliver hver Seminarist en heel Uge paa een Gang ved Skolen, hvilket Erfaring har lært at være bedre, han lærer bedre at kjende Børnene og interesserer sig mere for Sagen. At Skolen bestyres til vedkommendes Fornøielse, derom vidner saavel den glade Beredvillighed, hvormed baade mindre og større Børn søger Skolen, som og dette, at her hver Vinter ere med given Tilladelse nogle Børn af andre Sogne, hvis Forældre holder dem her for at søge denne Skole. I Almindelighed har de Befordrede Seminarister heller ikke fundet Vanskelighed ved af faae den her Brugte Methode indført andre Steder .

X Seminariets Skolelod.

De Bestemmelser under hvilke en Skolelod af 6 Tdr. Land er paa en vis Maade Seminariet tillagt ifølge Rescr: af 6te Juni 1812, er det Høie Cancellie bekendt. Peder Kjær, som et Aar opholdte sig i Fyen og paa Thorseng, for at blive Bekjendt med (S. T. ?) Hr Generalmajor Juels forbedrede Agerdyrkning er hjemkommen. Et forandret Jordbrug paa Skoleloden vil nu først efterhaanden kunne indføres. Imidlertid har Peder Kjær selv forfærdiget en Hyppeplov, som i Seminaristernes Overværelse er bleven brugt, baade til Kartofflers lægning og Hypning efter den paa Thorseng brugelige Maade. Ogsaa haves her en engelsk Plov, hvis brug han ligeledes har viist dem. - Fire Skpr. Land af Skoleloden blev forrige Efteraar indhegnet til Hauge hvilken i afvigte Foraar og Sommer er bleven plantet med Piil og andre Træer, og er nu i afvigte Sommer af formedelst Præliminair Classen opdyrket med Kartoffler, Hvidkaal og Haugeurter Skoleloden selv er i dette Efteraar begyndt at indhegnes.

XI Seminaristernes Oeconomie.

Kost og Logie have de hos Bønderne her i Nabolauget. Betalingen derfor er efter Tiderne saare forskjellige. Nogle gjøre Accord paa visse Tdr. Korn, andre paa Penge og nogle paa begge Dele. Nogle, især af dem, som Logere paa Seminariet faar blot Middagsmaaltid, og holde sig selv med Frokost og Aftensmad, hvortil de fra Hjemmet faar det Fornødne. - Til Gratis Ophold her kunne ingen antages, da de til Understøttelse for fattige Seminarister Allernaadigst Bestemte 50 Rdl. S. V. ei dertil kan forslaae. Nogle Faa

have af Velgjørere været holdte her. Saaledes er her for nærværende Tid En, som i Kamp for Fædrelandet har mistet sin venstre Arm, hvis Kost og Ophold Hs. Høiærværdige Hr Biskop Hjort goddædig betaler for. Til lettelse i Bekostningen vare der i Førstningen Nogle, som anvendte deres Feriedage til Arbeide for deres Værter, men nu anvender Enhver hele Tiden paa sine Studeringer, som og gjerne kan behøves, da her bliver mere og mere at lære.

XII Orden og Moralitet.

Til Ordens Vedligeholdelse findes paa Seminariet en liden Lovbog, som indeholder Forbud mod upassende Ting, fx. Kortspil, samt Bestemmelser angaaende at holde Bibliotheket i Orden, holde Stuerne rene, sætte Ild i Kakkellovnene og deslige, hvilket Seminaristerne selv vexelviis besørger.

Moraliteten er her saa god som den kan ønskes. Høflighed, Føielighed, Forligelighed, Lærevillighed, Flittighed og idelig Beskjæftelse med noget Hensigtsmæssig, ere her almindelige Dyder. Uorden Bemærkes ikke og endnu mindre Udsvævelser. Uden tvivl Bidrager hertil følgende:

1. Den gode Tone, som fra begyndelsen af har fundet Sted. Ingen tænker paa Andet, ingen Bekymrer sig om Andet end at passe sine Ting.
2. Mangel paa leilighed til Udskejelser. Kroer eller forføriske Steder ere her ikke. Bønderne hos hvem de Logere ere ordentlige og Sædelige.
3. Den efter Reglementet indførte Skik, at Enhver i sin Dimissions Attest ogsaa faaer Charakterer for sin Opførsel. Den høieste Charakter herfor er Exemplarisk. For nogle Aar siden fik 3 formedelst ei Betydelige Forseelser kun den næsthøieste Charakter, Roesværdig. Dette gjorde ikke liden Sensation og siden har ingen faaet ringere Charakter end Exemplarisk.

XIII Forholdet imellem Lærerne og Lærlingerne.

Dette er som imellem Forældre og Børn. Behageligt er det Baand der sammenknytter dem. Ved en Bestandig Flid og Kjerlig Omgang søge Lærerne at vinde de Unges Hjerter. Ved en vis Agtelse at oprette hos dem en gavnlig Selvtugt; men paa den anden Side at holde dem i en vis Afstand, ved at tiltale dem med det fortrolige Du, ved at benævne Enhver baade med sit For og Tilnavn og ved flere Midler søge Lærerne at vogte dem for Indbildskhed, en Frie men fordum saa gjerne har villet bebreide Seminarister

For slig Omgangsmaade har Lærerne den behagelige Løn at finde hos Lærlingerne, Agtelse, Tillid, Fortrolighed, en inderlig Hengivenhed, villig Lydighed og en smuk Beskedenhed.

XIV Oversigt over dimitterede Seminarister.

Ved sidste Examen d. 28 og 29 Sept. d. A, bleve dimitterede 10 Seminarister, hvoraf 2 med Charakter udmærket Duelig og alle de Øvrige med Meget Duelig. I alt ere nu herfra dimitterede 56 nemlig:

med Charakter: Udmærket Duelig	11
Meget Duelig	32
Duelig	11
<u>Beqvem</u>	<u>2</u>
Summa:	56
Heraf ere Døde	2
Befordrede	28
I privat Conditioner	23
Landmaaler Examen har taget	3
Hvilke dog deraf ei ganske har undraget sig fra	—
Skolefaget	Summa: 56

I alt ere altsaa ubefordrede 26, som nu sikkert ville finde Leilighed til befordring, saasnart den nye Skolereform kan komme i stand.

At de imidlertid tage privat Conditioner har Erfaring lært at have gavnlige Indflydelse til deres videre Dannelse i anstændige Huuse. Den Den Forvænnelse, som mueligt deraf kunde Befrygtes forventer jeg dog ikke at ville have skadelige Følger.

XV Frugterne

At Træet Blomstrer er ikke nok, det kommer fornemmelig an paa Frugterne. Gode Frugter ere hvad vort Seminarium angaaer Gud skee Tak ikke udebleven. Herom vidne:

A, Den Begjærlighed hvormed vore Seminarister søges til Lærere, især af dem som forhen har havt Nogen som er Befordret. Hvert Aar har flere Conditioner været tilbudne end der har kunnet blive Besatte.

B, Mangfoldige til mig indløbne Breve, endog fra Biskopper Fx i Aalborg og Viborg.

C. De aarlig ifølge Reglementet indsendte Attester, hvoraf Copier forhen til det høie Cancellie ere indsendte, ligesom og En atter herved følger

XVI

Da bestandig saa stor en mængde have anmeldt sig, at de ei Alle kunne antages, saa har jeg i de 2de sidste Aar gjort den Indretning, som jeg tænker at vedblive, at her den 1ste mandag i hvert Aars September Maaned holdes i samtlige Læreres Overværelse en Præliminair Examen med Anmeldte, for at prøve deres Færdighed i Indenadslæsning, Caligraphie, Orthographie, Stiil, Regning, Syngegaver og Religion, hvorved tillige søges at prøve deres Forstandsevner. Characterer gives, ligesom ved den ordentlige Examen af flere Censorer. De som faar de bedste Characterer, bliver strax antagne, eller faar Løfte, de mindre Duelige ikke. Hensigten med denne Indretning er, deels at undgaae skin af Partiskhed, deels at kunne faae de dueligste Subjecter, deels at opmuntre de Lysthavende i Forveien at samle sig de fleste muelige Forkundskaber, som Enhver nu stræber efter for at kunne staae sig ved Prøven.

Mere veed jeg nu ikke at anmelde Seminariet angaaende, undtagen det maatte være, at aarligt Regnskab for Seminariets Indtægter og Udgifter aflægges for Directionen, og at alle de i Reglementet befalede Protocoller ved Examen forevises og af Directionen paategnes, og desuden en Attestprotocol, hvori de aarlige indsendte Attester indføres, hvis Originaler gjemmes i Seminariets Archiv.

Hvad meer Nogen maatte ønske at vide om Seminariets Indretning, kan behagelig erfares af Reglementet af 23 Mai 1806

Borris Præstegd. D. 21. Nov. 1814   Underdanigst
C. J. L. Krarup

Til
Det Høikongel. Danske Cancellie

Underdanigst hoslægges følgende Bilag No 1, Fortegnelse over her værende physiske Apparater. No 2, Examnsliste for 1ste Cl. af 28 og 29 Sept. d.A. 3, Ditto for Gymnastik. 4, Grundtegning over Seminariet. 5, Copie for dimitterede Seminarister. 6, Prøveskrivter, 5 stykker med forskjellig Character. 7, Afhandlinger og Catechisationer af Seminaristerne over opgivne Themata

Det Kongelige Danske Cancellie har under 14de dennes tilskrevet os saaledes

”Da den Kongelige Direction for det Classenske Fidei Commision har andraget for Cancellier, at den har ladet foranstalte en ny forøget Udgave af Professor Olufsens Lærebog i den Danske Landoeconomie, samt skjænket hvert Skolelærerseminarium et Exemplar af denne ny Udgave, saa skulde Cancelliet efter bemeldte Directions derfor gjorde Anmodning, hermed tjenstlig tilstille Directionen for det Boriske Skolelærer Seminarium vedlagte Exemplar af dette Almennyttige Værk til Afbenyttelse ved Seminariet.”

Ved at Communicere Deres Høiærværdighed dette, lade vi tillige følge den ommeldte Lærebog til Brug ved Seminariet.

Ribe d. 28de Nov. 1814
Koefoed Hjørt

S. T.
Hr Amtsprovst Krarup
Ridder af Dannebrog